„Olivier Bourdeaut intră în literatură cu o poveste simplă, frumoasă, nebună și tristă. Literatura lui navighează între *Spuma zilelor* de Boris Vian și romanul despre maturizare à la Salinger."

Le Figaro

OLIVIER

BOURDEAUT

aşteptându-l pe Bojangles

BABEL

colecţie coodonată de Dana Ionescu

BABEL

Olivier Bourdeaut s-a născut în 1980 la Nantes, fiind al treilea fiu al unui cuplu care a avut cinci copii. După ce a fost agent imobiliar în orașul natal câțiva ani, a rămas fără slujbă și a hotărât să-și dedice tot timpul literaturii. Primul său roman a fost refuzat de toate editurile și nu s-a publicat. În 2016 a debutat cu *Așteptându-l pe Bojangles,* roman pe care l-a scris în Spania, în timpul unei vizite de câteva săptămâni la părinții săi. Cartea a stârnit entuziasmul francezilor și s-a bucurat de un enorm succes de public și de critică, fiind considerată una dintre cele mai importante apariții editoriale ale anului și elogiată în numeroase publicații.

OLIVIER

BOURDEAUT

așteptându-l pe Bojangles

Traducere din limba franceză și note
ALICE GEORGESCU

NEMIRA

Acest volum a beneficiat de susținerea Institutului Francez, în cadrul programului de sprijin pentru publicare

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BOURDEAUT, OLIVIER
Așteptându-l pe Bojangles / Olivier Bourdeaut; trad.: Alice Georgescu. - București: Nemira Publishing House, 2017
ISBN print: 978-606-758-878-1
ISBN epub: 978-606-758-945-0
ISBN mobi: 978-606-758-946-7

I. Georgescu, Alice (trad.)

821.133.1

Olivier Bourdeaut
EN ATTENDANT BOJANGLES
Copyright © Finitude, 2015
This book is published by arrangement with Literary Agency Wandel Cruse, Paris

© Nemira 2017 pentru prezenta traducere
Coperta: Cristian FLORESCU, Ana NICOLAU
Lector: Ecaterina DERZSI
Tehnoredactor: Alexandru CSUKOR
Tehnoredactor ebooks: Mihai Eftimescu

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

CUPRINS

- Despre autor
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- Note

părinților mei,
pentru acest amestec de răbdare și de bunăvoință,
mărturie zilnică a tandreții lor

„Unii nu-și pierd niciodată mințile…
Viețile lor trebuie că sunt foarte plictisitoare.“
Charles Bukowski

Aceasta e povestea mea adevărată,
cu minciuni pe față și pe dos,
pentru că așa este adeseori viața.

1

Tatăl meu îmi spusese că, înainte să mă nasc eu, meseria lui era să vâneze muște cu un harpon. Îmi arătase harponul și o muscă strivită.

– Am renunțat fiindcă era foarte grea și foarte prost plătită, îmi declarase el, așezându-și vechea unealtă de lucru într-un cufăraș lăcuit. Acum deschid garaje, munca e multă, dar foarte bine plătită.

Când începuse școala, la primele ore, când se fac prezentările, eu vorbisem, nu fără mândrie, despre meseriile lui, dar mă alesesem cu mustrări blânde și mustăceli feroce.

– Adevărul se plătește prost, măcar că, de data asta, era la fel de amuzant ca o minciună, regretasem eu.

În realitate, tatăl meu era un om de lege.

– Legea ne dă nouă de mâncare! hohotea el, îndesându-și pipa.

Nu era nici judecător, nici deputat, nici notar, nici avocat, nu era nimic din toate astea. Activitatea și-o putea exercita mulțumită prietenului său, senatorul. Fiind informat de la sursă despre noile dispoziții legislative, se aruncase într-o profesie nouă, creată piesă cu piesă de senator. Legi noi, meserie nouă. Așa a devenit „deschizător de garaje“. Pentru a asigura un parc auto sigur și sănătos, senatorul hotărâse să le impună tuturor un control tehnic. Astfel, proprietarii de mașini vechi, de limuzine, de utilitare și de tot soiul de rable trebuiau să-și supună vehiculul unei vizite medicale, ca să evite accidentele. Bogați sau săraci, toți trebuiau să se supună. Și-atunci, evident, fiind obligatoriu, tatăl meu taxa scump, foarte scump. Taxa dusul și întorsul, vizita și contravizita și, judecând după hohotele lui de râs, era foarte bine așa.

– Salvez vieți, salvez vieți! râdea el cu nasul băgat în conturile lui bancare.

Pe vremea aceea, salvarea de vieţi aducea bani mulţi. După ce deschisese un număr enorm de garaje, le-a vândut unui concurent, ceea ce a fost o uşurare pentru Mama, căreia nu-i prea plăcea ca el să salveze vieţi, fiindcă muncea mult pentru asta, iar noi nu-l vedeam aproape niciodată.

– Lucrez până târziu ca să mă pot opri devreme, îi răspundea el, ceea ce eu nu prea înţelegeam.

Adeseori nu-l înţelegeam pe tatăl meu. L-am înţeles un pic mai mult pe măsură ce au trecut anii, dar nu pe de-a-ntregul. Şi era bine aşa.

Îmi spusese că aşa s-a născut, dar foarte repede mi-am dat seama că lăbărţătura cenuşie, uşor umflată din dreapta buzei de jos, care-i dădea un frumos zâmbet nţeluş diform, se datora unei practici asidue a pipei. Frizura lui, cu cărare la mijloc şi vălurele de fiecare parte, mă făcea să mă gândesc la coafura cavaleristului prusac care era în tabloul din antreu. În afară de prusac şi de el, nu mai văzusem niciodată pe nimeni pieptănat aşa. Orbitele uşor înfundate şi ochii albaştri, uşor proeminenţi, îi dădeau o privire ciudată. Adâncă şi comică. Pe vremea aceea, îl vedeam întotdeauna fericit; de altfel, repeta adesea:

– Sunt un imbecil fericit!

La care mama mea îi răspundea:

– Vă credem pe cuvânt, Georges, vă credem pe cuvânt!

Tot timpul fredona – prost. Uneori fluiera, la fel de prost, dar, ca tot ce e făcut cu plăcere, era suportabil. Istorisea poveşti grozave şi, în rarele dăţi când nu aveam invitaţi, îşi îndoia trupul lung şi uscat deasupra patului meu ca să mă adoarmă. C-un ochi holbat, cu o pădure, c-un căprior, c-un spiriduş, cu o secure, îmi alunga tot somnul. Cel mai adesea sfârşeam chicotind şi sărind pe pat sau pitit, încremenit, după perdele.

– Astea-s poveşti de adormit copiii [1], spunea el înainte de a ieşi din cameră.

Şi aici îl puteai crede pe cuvânt. Duminica după-amiaza, ca să combată excesele săptămânii, făcea musculaţie. În faţa oglinzii celei mari, încadrată de aurării şi încununată de o mare mulură majestuoasă, cu bustul gol şi pipa-n cioc, agita nişte haltere minuscule, ascultând jazz. Numea asta „gym-tonicul“, fiindcă uneori se oprea ca să bea gin tonic cu înghiţituri mari şi-i declara mamei:

– Ar trebui să încerci sportul, Marguerite, te asigur, e amuzant şi te simţi mult mai bine după!

La care îi răspundea mama mea, care încerca, ţinând limba între dinţi şi un ochi închis, să-şi culeagă măslina din paharul de martini cu o umbrelă în miniatură:

– Ar trebui să încercaţi sucul de portocale, Georges, şi vă asigur că aţi găsi sportul mult mai puţin nostim după! Şi fiţi amabil, nu mă mai numiţi Marguerite, alegeţi-mi alt prenume, altfel o să încep să mugesc ca o junincă!

N-am înţeles niciodată bine de ce, dar tatăl meu nu o numea niciodată pe mama mea cu acelaşi prenume mai mult de două zile la rând. Chiar dacă unele prenume o agasau mai rău ca altele, ei îi plăcea mult acest obicei şi, în fiecare dimineaţă, în bucătărie, o vedeam pândindu-l, urmărindu-l cu o privire veselă, stând cu nasul în farfurie sau cu bărbia în mâini şi aşteptând verdictul.

– O, nu, nu-mi puteţi face una ca asta! Nu Renée, nu astăzi! Avem lume la cină diseară! hohotea ea, apoi întorcea capul spre oglindă şi o saluta pe noua Renée strâmbându-se, pe noua Joséphine, luându-şi un aer demn, pe noua Marylou, umflându-şi obrajii.

– Pe deasupra, n-am nimic de Renée în garderobă!

Numai o singură zi pe an poseda mama un prenume fix. Pe 15 februarie se numea Georgette. Nu era adevăratul ei prenume, dar Sfânta Georgette avea loc a doua zi după Sfântul Valentin. Părinţilor mei li se părea foarte puţin romantic să înţepenească la o masă de restaurant, înconjuraţi de iubiri forţate, în serviciu comandat. Aşa că în fiecare an sărbătoreau Sfânta Georgette profitând de un restaurant gol şi de un serviciu aflat exclusiv la dispoziţia lor. În orice caz, Tata socotea că o sărbătoare romantică nu poate purta decât un prenume feminin.

– Fiţi amabil şi rezervaţi-ne masa cea mai bună, pe numele Georgette şi Georges, vă rog! Liniştiţi-mă: nu-i aşa că nu mai aveţi prăjiturile acelea îngrozitoare în formă de inimă? Nu! Slavă Domnului! spunea el, rezervând o masă la un mare restaurant.

Pentru ei, Sfânta Georgette nu era nicidecum o sărbătoare de amor discret.

După povestea cu garajele, tatăl meu nu mai avea nevoie să se scoale ca să ne dea de mâncare, aşa că s-a apucat să scrie cărţi. Tot timpul, mult. Stătea aşezat la biroul lui mare, în faţa hârtiei, scria, râdea scriind, scria ce îl

făcea să râdă, își umplea pipa, scrumiera, camera, de fum și de cerneală, hârtia. Singurele lucruri care se goleau erau ceștile de cafea și sticlele cu lichide amestecate. Dar răspunsul editorilor era mereu același: „E bine scris, amuzant, dar nu are nici cap, nici coadă“. Ca să-l consoleze pentru aceste refuzuri, mama mea spunea:

– Dacă s-ar pomeni vreo carte cu cap și coadă, s-ar ști!

Asta ne făcea să râdem mult.

Despre ea, tatăl meu zicea că bate stelele pe umăr [2], ceea ce mie mi se părea ciudat, căci ea vorbea cu „dumneavoastră“ cu toată lumea, inclusiv cu mine. Mama îi zicea „dumneavoastră“ și domnișoarei din Numidia [3], această pasăre elegantă și uimitoare care locuia în apartamentul nostru, pe unde își plimba, unduindu-l, gâtul lung și negru, ciuful alb și ochii de un roșu violent de când părinții mei o aduseseră cu ei dintr-o călătorie nu știu unde, în viața lor de dinainte. Noi o numeam „Domnișoara Superfluă“, căci nu servea la nimic, afară de faptul că țipa foarte tare fără niciun motiv, făcea piramide rotunde pe parchet sau venea să mă scoale noaptea bătând în ușa camerei mele cu ciocul ei portocaliu și oliv. Domnișoara era ca poveștile tatălui meu, dormea de-a-n picioarelea, cu capul ascuns sub aripă. Când eram mic, am încercat adeseori s-o imit, dar era groaznic de complicat. Domnișoarei îi plăcea la nebunie când Mama citea întinsă pe canapea și o mângâia pe cap ore întregi. Îi plăcea lectura, ca tuturor păsărilor savante. Într-o zi, mama mea vrusese s-o ia pe Domnișoara Superfluă în oraș, la cumpărături; pentru asta îi confecționase o frumoasă zgărdiță din perle, dar Domnișoara se speriase de oameni, iar oamenii se speriaseră de Domnișoara, care țipa mai rău ca oricând. O doamnă bătrână cu teckel îi spusese chiar că era inuman și periculos să plimbi o pasăre în lesă pe trotuar.

– Păr, pene, care-i diferența? Domnișoara n-a mușcat niciodată pe nimeni și mie mi se pare mult mai elegantă decât salamul dumneavoastră îmblănit! Haideți, Domnișoară, să mergem acasă, indivizii aceștia sunt prea comuni și grosolani!

Revenise în apartament extrem de montată și, când era în starea asta, se ducea la tatăl meu ca să-i povestească totul în amănunt. Și, de fiecare dată, doar după ce termina se binedispunea din nou. Se enerva deseori, dar niciodată pentru mult timp, vocea tatălui meu era un bun calmant pentru ea. În restul timpului, se extazia în legătură cu tot, găsea că mersul lumii e

distractiv la nebunie și îl însoțea săltând de veselie. Pe mine nu mă trata nici ca pe un adult, nici ca pe un copil, ci mai degrabă ca pe un personaj de roman. Un roman pe care îl iubea mult și tandru și în care se cufunda în orice clipă. Nu voia să audă vorbindu-se nici de griji, nici de tristețe.

– Când realitatea e banală și tristă, născociți-mi o poveste frumoasă, mințiți atât de bine, c-ar fi păcat să ne lipsiți de asta.

Atunci îi povesteam ziua mea imaginară și ea bătea frenetic din palme, gângurind:

– Ce zi, copilul meu adorat, ce zi, sunt foarte mulțumită pentru dumneavoastră, trebuie că v-aţi distrat de minune!

Apoi mă acoperea de sărutări. Mă ciugulea, așa zicea ea, și mie îmi plăcea foarte mult să mă ciugulească. În fiecare dimineață, după ce își căpăta prenumele cotidian, îmi încredința una dintre mănușile ei de catifea, proaspăt parfumată, pentru ca toată ziua mâna ei să mă poată îndruma.

> *Unele trăsături ale chipului aveau nuanțele comportamentului ei copilăresc – obraji plini și frumoși, ochi verzi scânteind zburdalnic. Cordelușele sidefii și multicolore pe care și le punea, fără vreo coerență specială, ca să-și îmblânzească pletele leonine îi confereau o insolență poznașă de studentă întârziată. Dar buzele cărnoase, roșu-carmin, păstrând miraculos suspendate finele țigarete albe, și genele-i lungi, cântărind atent viața, demonstrau observatorului că, totuși, crescuse. Ținutele ei ușor extravagante și extrem de elegante, sau cel puțin ceva din combinația lor, dovedeau privirilor scrutătoare că trăise, că avea o vârstă a ei.*

Astfel scria tatăl meu în carnetul lui secret, pe care l-am citit mai târziu, după. Dacă nu avea coadă, asta avea, totuși, cap, și nu unul oarecare.

Părinții mei dansau tot timpul, peste tot. Cu prietenii lor noaptea, ei amândoi dimineața și după-amiaza. Uneori dansam și eu cu ei. Dansau cu niște figuri absolut incredibile, dărâmau totul în jur, tatăl meu o arunca pe mama mea în atmosferă, o prindea de unghii după o piruetă, câteodată două sau chiar trei. O balansa pe sub picioare, o făcea să zboare în jurul lui ca o giruetă, iar când îi dădea drumul de tot, nu intenționat, Mama se pomenea

cu fesele pe podea și cu rochia în jurul ei, ca o ceșcuță pe farfurioară. Întotdeauna, când dansau, își preparau cocteiluri trăsnite, cu umbrele, măsline, linguriţe și colecţii întregi de sticle. Pe comoda din salon, în fața unui imens instantaneu alb-negru al Mamei sărind într-o piscină în rochie de seară, se găsea un pick-up vechi și frumos pe care se rotea mereu același vinil cu Nina Simone – și aceeași melodie: *Mister Bojangles.* Era singurul disc care avea dreptul să se învârtească pe aparat, celelalte muzici trebuiau să se refugieze într-o ustensilă hi-fi mai modernă și cam ternă. Această muzică era chiar nebună, era tristă și veselă în același timp și o aducea pe mama mea în aceeași stare. Ţinea mult, dar se oprea întotdeauna prea repede și mama striga „Să-l punem iar pe Bojangles!“, bătând tare din palme.

Atunci trebuia să apuci brațul ca să reașezi diamantul pe margine. Numai un diamant ar fi putut să dea o asemenea muzică.

Ca să poată primi cât mai mulţi oameni cu putință, apartamentul nostru era foarte mare. Pe podeaua antreului, niște dale mari, albe și negre, formau un uriaș joc de dame. Tata cumpărase patruzeci de perne albe și negre și făceam meciuri grandioase miercurea după-amiaza, sub privirea cavaleristului prusac care servea drept arbitru, dar care nu zicea niciodată nimic. Uneori, Domnișoara Superfluă venea să ne încurce jocul, împingând pernele albe cu capul sau ciupindu-le cu ciocul, întotdeauna pe cele albe, fiindcă nu-i plăceau ori fiindcă îi plăceau prea mult, nu se știa, nu s-a știut niciodată de ce, Domnișoara avea secretele ei, ca toată lumea. Într-un colţ al holului era un munte de corespondență pe care părinții mei îl construiseră aruncând, fără să le deschidă, toate scrisorile pe care le primeau. Muntele era atât de impresionant, încât eu mă puteam arunca în el fără să mă lovesc, era un munte voios și pulpos, care făcea parte din mobilier. Uneori tatăl meu îmi spunea:

– Dacă nu ești cuminte, te pun să desfaci corespondența și s-o triezi!

Dar n-a făcut asta niciodată, nu era rău.

Salonul era chiar demențial. Existau acolo două fotolii scunde [4], roșu-sânge, pentru ca părinții mei să poată să bea comod, o masă de sticlă cu nisip de toate culorile înăuntru, o imensă canapea albastră, capitonată, pe care era recomandat să sari, așa mă sfătuise mama. Deseori sărea și ea cu mine, sărea atât de sus, încât atingea bula de cristal a lustrei cu o mie de lumânări [5]. Tata avea dreptate: ea, dacă voia, chiar putea să bată stelele pe

umăr. În fața canapelei, pe un vechi cufăr de voiaj, plin de autocolante de capitale, se găsea un televizor mic și mucegăit, care nu mai funcționa prea bine. Pe toate canalele se dădeau imagini de furnicare în gri, în alb, în negru. Ca să-l pedepsească pentru programele lui slabe, tatăl meu îl coafase cu o tichie urecheată [6]. Uneori îmi spunea:

– Dacă nu ești cuminte, deschid televizorul!

Era groaznic să te uiți la televizor ore întregi. Dar făcea asta numai rareori, chiar nu era un om rău. Pe bufet, care i se părea urât, mama mea plantase iederă, care i se părea frumoasă. Atunci mobila devenise o plantă gigantică, mobilei îi cădeau frunzele și trebuia udată. Era o mobilă ciudată, o plantă ciudată. În sufragerie se găsea tot ce trebuia pentru mâncat, o masă mare și multe scaune pentru invitați – și, desigur, pentru noi, era normal. Ca să ajungi în celelalte camere exista un coridor lung, în care se doborau recordurile la viteză, așa zicea cronometrul. Tatăl meu câștiga întotdeauna și Domnișoara Superfluă pierdea întotdeauna. Competiția nu era punctul ei forte și, oricum, se temea de aplauze. În camera mea erau trei paturi, unul mic, unul mijlociu, unul mare, alesesem să-mi păstrez paturile de pe vremuri în care mă distrasem bine și în felul ăsta nu știam pe care să-l aleg, deși Tata socotea că la mine alegerea arăta mai degrabă a culegere. Pe perete era agățat un poster cu Claude François într-un costum din paiete, pe care Tata îl transformase cu un compas în țintă pentru săgeți, fiindcă socotea că tipul cânta ca o cizmă, dar slavă Domnului, zicea el, EDF [7]-ul pusese capăt acestei chestii, fără ca eu să înțeleg nici cum, nici de ce. Uneori, trebuie spus, era dur să-l înțelegi. Solul bucătăriei era înțesat cu tot soiul de ghivece umplute cu plante pentru făcut mâncare, dar în cea mai mare parte a timpului Mama uita să le ude și atunci era fân peste tot. Iar când i se întâmpla să le ude turna întotdeauna prea mult. Ghivecele se transformau în site și, ore întregi, în bucătărie era patinoar. O harababură clasa-ntâi, care ținea cât pământul deborda toată apa în plus. Domnișoarei Superflue îi plăcea grozav să se inunde bucătăria, asta îi aducea aminte de viața ei de dinainte, zicea Mama, și atunci dădea din aripi și își umfla gâtul ca o pasăre mulțumită. Din tavan, în mijlocul oalelor și mașinilor de gătit, atârna un picior de porc uscat, care era dezgustător de privit, dar foarte bun de mâncat. Când eu eram la școală, Mama pregătea multe lucruri bune de mâncat pe care i le încredința restauratorului, care ni le aducea înapoi când aveam nevoie de ele, asta îi epata pe invitați. Frigiderul era prea mic pentru toată lumea, așa că era mereu gol. Mama invita o mulțime de oameni la

masă, în orice moment al zilei: prieteni, anumiți vecini (cel puțin pe cei care nu se speriau de zgomot), foști colegi ai tatălui meu, portăreasa, soțul ei, factorul (când trecea la ora bună), băcanul din îndepărtatul Maghreb, care însă era jos, în prăvălia lui, și chiar, o dată, un bătrân în zdrențe care mirosea foarte urât, dar părea, totuși, foarte satisfăcut. Mama era supărată cu ceasurile, așa că uneori eu mă întorceam de la școală ca să iau gustarea de după-amiază și găseam pe masă ditamai friptura, iar alteori trebuia să așteptăm până la miezul nopții ca să ne așezăm la cină. Atunci ne treceam vremea dansând și înghițind măsline. S-a întâmplat să dansăm prea mult ca să mai și mâncăm și atunci, târziu în noapte, Mama se punea pe plâns ca să-mi arate cât era de dezolată și mă ciugulea strângându-mă tare în brațe, cu fața complet udă și cu mirosul ei de cocteil. Așa era ea, mama mea, și era bine așa. Invitații râdeau mult și tare și din când în când erau prea obosiți de atâta râs, așa că petreceau noaptea într-unul din cele două paturi ale mele. Dimineața îi trezeau țipetele Domnișoarei Superflue, care nu prea aprecia sculatul târziu. Când aveam invitați, eu mă culcam întotdeauna în patul mare, așa că la trezire îi vedeam strânși ca niște acordeoane în patul meu de bebeluș și asta mă distra enorm întotdeauna.

Trei nopți pe săptămână, aveam un invitat. Senatorul își părăsea teritoriul din centrul Franței ca să se instaleze în palatul său. Tata îl numea tandru „Gunoiul“. N-am aflat niciodată cum se cunoscuseră, versiunile difereau la fiecare cocteil, dar se distrau demențial împreună. Gunoiul avea o frizură ca un careu. Nu un careu de dame, ci avea părul tuns perie, dar în unghiuri drepte deasupra, nu o coafură în pătrat, o coafură pătrată pe o mutră roșie și rotundă, tăiată în două de o mustață frumoasă și ochelari subțiri, din oțel, ținuți pe loc de niște urechi comice, în formă de cozi de crevetă. Îmi explicase că din cauza rugbiului conturul urechilor lui semăna cu niște cozi de crevetă, nu înțelesesem prea bine, dar în orice caz decretasem că „gim-tonicul“ era un sport mai puțin periculos decât rugbiul, cel puțin pentru urechi. Culoarea, aspectul, cartilajul terciuit luaseră forma unei crevete, asta era, cu atât mai rău pentru el. Când râdea, corpul i se scutura într-un fel de zguduituri și, cum râdea tot timpul, umerii lui sufereau un cutremur permanent. Vorbea tare, hârâind ca un tranzistor vechi. Avea mereu la el un trabuc enorm, pe care nu-l aprindea niciodată. Îl ținea în mână sau în gură când sosea și îl strecura în etuiul lui când pleca. De cum trecea pragul, începea să strige:

– Caipirowska, Caipirowska!

Multă vreme am crezut că o striga așa pe prietena lui din Rusia, dar ea nu venea niciodată și atunci tatăl meu, ca să-i ușureze așteptarea, îi servea un cocteil înghețat cu mentă înăuntru și senatorul era, totuși, mulțumit. Mama ținea mult la Gunoi fiindcă era amuzant, îi făcea cascade de complimente și ne permisese să câștigăm enorm de mulți bani, iar eu îl iubeam din aceleași motive, nici mai mult, nici mai puțin. În timpul marilor dansuri nocturne încerca să le sărute pe toate prietenele mamei. Tatăl meu zicea că se aruncă pe toate ocaziile [8]. Uneori îi mergea, așa că se ducea să se arunce pe ocazii la mine în cameră. Câteva minute mai târziu, ieșea de-acolo fericit și mai roșu ca oricând, urlând numele prietenei lui din Rusia, fiindcă simțea probabil că pe undeva scârțâia ceva.

– Caipirowska! Caipirowska! striga el voios în timp ce-și potrivea ochelarii pe urechile-crevete.

Ziua se ducea să lucreze la Luxemburg, care se găsea însă într-un palat de la Paris [9], din motive pe care îmi era greu să le înțeleg. Zicea că se duce să lucreze până târziu, dar se întorcea întotdeauna foarte devreme. Senatorul avea un stil de viață amuzant. Când se întorcea, spunea că meseria lui era mult mai amuzantă înainte de căderea zidului, pentru că lucrurile se vedeau mult mai limpede. Eu dedusesem că în biroul lui avuseseră loc niște lucrări, că fusese spart un zid și că ferestrele fuseseră astupate cu bucăți din el. Înțelegeam de ce se întoarce devreme, astea nu erau condiții de muncă, nici măcar pentru un gunoi. Despre el, Tata declara:

– Gunoiul e prietenul meu cel mai scump, căci prietenia lui e fără de preț!

Iar asta o înțelesesem perfect.

Cu banii de la garaje, Tata cumpărase un mic și frumos castel în Spania, departe, în sud. Puțină mașină, puțin avion, iar puțină mașină și multă răbdare. Aflat în munți, ușor deasupra unui sat alb de tot, unde niciodată nu era nimeni după-amiaza și întotdeauna era multă lume seara, castelul nu lăsa să se vadă decât păduri de pini sau aproape. Într-un colț, la dreapta, erau niște terase cu o grămadă de măslini, de portocali și de migdali, care dădeau fix într-un lac albastru-lăptos, închis de un baraj majestuos. Tata îmi spusese că el îl construise și că fără el apa ar fi luat-o din loc. Dar eu nu-l prea crezusem, fiindcă în casă nu exista nicio ustensilă, deci nu trebuie să exagerăm, mă gândisem eu. Nu foarte departe era marea și acolo coastele erau pline de lume pe plaje, în imobile, în restaurante, în ambuteiaje, era

chiar surprinzător. Mama zicea că nu-i înțelege pe cei care plecau în vacanță din orașe în alte orașe, explica apoi că plajele erau poluate de oameni care-și dădeau cu grăsime pe piele ca să se bronzeze, chiar dacă erau deja foarte grași, și că toată chestia asta făcea mult zgomot și mirosea foarte urât. Dar asta nu ne împiedica pe noi să ne bronzăm pe micile plaje ale lacului, mari cât trei prosoape, era mult mai haios. Pe acoperișul castelului era o terasă mare, cu nori de iasomie care miroseau foarte bine. Priveliștea era chiar spectaculoasă. Ea le făcea sete părinților mei, care beau vin cu fructe înăuntru, așa că mâncam o mulțime de fructe, ziua, noaptea, beam fructe, dansând. Bineînțeles, Mister Bojangles călătorea cu noi, iar Domnișoara Superfluă ni se alătura mai târziu, ne duceam s-o luăm de la aeroport, fiindcă ea avea un statut foarte special. Călătorea într-o cutie cu o gaură în ea, de unde nu scotea decât capul și gâtul, așa că normal că țipa mult și de data asta chiar avea dreptate. Ca să mănânce fructe, să danseze și să se bronzeze pe malul lacului, părinții mei își aduceau toți prietenii, care găseau că era într-adevăr paradisul – și nu exista niciun motiv să crezi contrariul. Eu mergeam în paradis oricând voiam, dar mai ales când hotărau părinții mei.

Mama îmi spunea adesea povestea lui Mister Bojangles. Povestea lui era la fel ca muzica lui: frumoasă, dansantă și melancolică. De aceea părinților mei le plăceau *slo*w-urile cu Domnul Bojangles, era o muzică pentru sentimente. El locuia la New Orleans, chiar dacă asta era demult, în vremurile vechi, și nu era nimic nou în chestia asta [10]. La început, el călătorea cu câinele lui și cu hainele lui vechi, în sudul altui continent. Pe urmă câinele murise și nimic nu mai fusese ca înainte. Atunci el se ducea să danseze prin baruri, tot în hainele lui cele vechi. Dansa Domnul Bojangles, dansa chiar tot timpul, ca și părinții mei. Ca să danseze, oamenii îi plăteau beri și-atunci el dansa în pantalonii lui prea largi, sărea foarte sus și ateriza încet de tot. Mama îmi spunea că dansa ca să-l aducă înapoi pe câinele lui, știa din sursă sigură. Iar ea, ea dansa ca să-l aducă înapoi pe Domnul Bojangles. De-asta dansa tot timpul. Pentru ca el să se întoarcă, pur și simplu.

2

– Dați-mi ce prenume vă surâde! Dar vă rog, distrați-mă, faceți-mă să râd, oamenii de-aici sunt parfumați cu plictis! afirmase ea, apucând două cupe de șampanie de pe bufet.

– Dacă mă aflu aici e ca să-mi găsesc asigurarea de viață! proclamase ea înainte să golească dintr-o mișcare prima cupă, în timp ce ochii ei, ușor demenți, se cufundau într-ai mei.

Și pe când eu întindeam, naiv, mâna ca să primesc paharul care credeam că îmi este destinat, ea îl dădu peste cap, apoi, sfidându-mă din priviri și mângâindu-și bărbia, îmi afirmă cu o insolență veselă:

– Dumneavoastră sunteți cu siguranță cel mai frumos contract din această gală sinistră!

Rațiunea ar fi trebuit să mă împingă să fug, să fug de ea. De altfel, n-ar fi trebuit s-o întâlnesc niciodată.

Pentru a-mi sărbători deschiderea celui de-al zecelea garaj, bancherul meu mă invitase într-un palat de pe Coasta de Azur la o călcare pe picioare de două zile, bizar numită „Weekendurile succesului“. Un soi de seminar pentru tineri antreprenori plini de viitor. Titulaturii absurde i se adăugau o adunare lugubră și tot soiul de colocvii oferite de scorobeți savanți, cu mutrele boțite de știință și date. Cum obișnuiam încă din copilărie, îmi omorâsem timpul inventându-mi vieți pentru condiscipolii mei și soțiile lor. Astfel, în ajun, la cină, băgasem în viteză, încă de la ușă, pe tema înrudirii mele cu un prinț ungur, al cărui strămoș îndepărtat îl frecventase pe contele de Dracula:

– Spre deosebire de ceea ce vor să ne facă unii să credem, acest om era de o curtoazie și de o delicateţe rare! Am acasă documente care atestă că nefericitul a fost supus unei campanii de calomniere fără egal, purtată de o gelozie crasă și jegoasă.

Ca întotdeauna în astfel de cazuri, trebuie să ignori privirile dubitative și să te concentrezi asupra celor mai creduli de la masă. Odată ce ai prins privirea celui mai naiv, trebuie să-l copleșești cu amănunte de o precizie meticuloasă, spre a-i smulge un comentariu care să valideze invenția. În seara aceea soția unui viticultor din Bordeaux a fost cea care a dat din cap, declarând:

– Eram sigură, povestea asta e prea gogonată, prea monstruoasă ca să fie adevărată! E o născocire!

A fost urmată de soţul ei, care a antrenat și restul mesei, iar apoi tot dineul s-a învârtit în jurul acestui subiect. Fiecare se lansa pe tema propriei experienţe, a îndoielilor pe care dintotdeauna le avusese, se convingeau unii pe alţii, construind un scenariu în jurul minciunii mele și, la sfârșitul mesei, nimeni n-ar fi îndrăznit să recunoască faptul că măcar o secundă crezuse în povestea, totuși adevărată, a lui Dracula, Prinţul ţepei. A doua zi la prânz, îmbătat de succesul din ajun, recidivasem cu noi cobai. De data asta, eram fiul unui bogat industriaș american care deţinea uzinele de automobile din Detroit și a cărui copilărie se petrecuse în vacarmul industrial al atelierelor. Condimentasem afacerea împopoţonându-mă cu un autism profund, care mă făcuse să rămân mut până la vârsta de șapte ani. Să câștigi inimile printr-un exerciţiu de mitomanie care atinge sensibilitatea victimelor tale este ceva chiar cât se poate de lesnicios.

– Dar care a fost primul dumitale cuvânt?! exclamă vecina mea, în fața fileului de solă neatins și rece.

– Pneu! îi răspunsei eu serios.

– Pneu?! repetară în cor tovarășii de masă.

– Da, pneu, zisei eu încă o dată, incredibil, nu?

– Aaaah, păi de-asta ai montat garaje, așa se explică, totuși soarta e ceva formidabil! preluase din voleu vecina mea în momentul când farfuria ei pleca spre bucătărie la fel de plină cum sosise.

Restul prânzului fu consacrat miracolelor vieții, destinului fiecăruia, poverii eredității asupra existenței tuturor și eu savurasem, odată cu coniacul cu migdale, această plăcere nebună și egoistă de a monopoliza preț de o clipă atenția oamenilor cu niște povești la fel de solide ca o suflare de vânt.

Eram pe punctul de a-mi lua rămas-bun de la această frumoasă adunare – înainte ca poveștile mele trăsnite să se telescopeze pe zidul confruntărilor, în jurul piscinei, unde trebuiau să se strângă toți invitații –, când o femeie tânără, cu capul plin de pene, într-o rochie albă și ușoară, ținând la extremitatea brațului înmănușat, cu cotul ridicat și mâna înclinată, o fină și lungă țigaretă neaprinsă, începu să danseze cu ochii închiși. Pe când cealaltă mână se juca cu un șal de in alb într-o frenezie de mișcări care îl transformau în partener de dans viu, eu rămăsesem fascinat de unduirea trupului, de mișcările cadențate ale capului ei agitându-i penele din coafură, acel ciuf bizar care se învârtea în tăcere. Alternând, pe măsura ritmurilor, între grația unei lebede și vivacitatea unei răpitoare, acest spectacol mă lăsase cu gura căscată și țintuit locului.

Mă gândisem că era o animație plătită de bancă pentru distracția invitaților, o modalitate de a înveseli un cocteil de o banalitate mortală, de a-i distra cât de cât pe niște oameni foarte plicticoși. Observasem acest amestec de cocotă din anii nebuni și de cheyenne îmbuibată cu peyotl în timp ce se deplasa, săltând, de la un grup la altul, făcându-i pe bărbați să se îmbujoreze de plăcere prin pozele ei sugestive și deranjându-le pe femei din aceleași motive. Îi înșfăca de braț pe soți fără să le ceară părerea, îi făcea să se învârtă ca niște yoyouri înainte de a-i trimite înapoi la nevestele oțetite de gelozie, să-și reia trista lor viață. Nu știu exact cât timp rămăsesem acolo, sub bolta de viță, trăgând din pipă și înșfăcând toate paharele pe care baletul chelnerilor în livrea mi le punea la îndemână. Eram deja binișor amețit când ea a venit să-și așeze privirea în ochii mei sfioși și probabil sticloși. Ai ei erau de un verde celadon, destul de mari

cât să înghită toată originalitatea mea și să mă facă să bâlbâi un șir de cuvinte de o tragică banalitate:

– Cum te cheamă?…

– Am acasă o pânză ce reprezintă un frumos cavalerist prusac, agățată deasupra șemineului, închipuiți-vă că sunteți pieptănat ca el! Cunosc tot pământul și pot să vă asigur că nimeni nu se mai piaptănă așa de la război! Cum faceți să vă tundeți părul după ce Prusia a dispărut?

– Părul meu nu crește, n-a crescut niciodată! Află că m-am născut cu această tunsoare nefericită acum câteva secole… Când eram copil aveam un cap de bătrân, dar, cu cât trece timpul, cu atât frizura îmi corespunde vârstei. Mizez enorm pe schimbările ciclurilor modei ca să mor cu părul în vânt!

– Eu vorbesc serios! Sunteți copia conformă a acelui cavalerist de care m-am îndrăgostit nebunește în copilărie, m-am căsătorit deja de o mie de ori cu el, fiindcă, vedeți, căsătoria fiind cea mai frumoasă zi din viață, am hotărât să ne căsătorim în fiecare zi, astfel că viața noastră este un paradis perpetuu.

– Acum, că-mi spui asta, mi-aduc vag aminte de o campanie militară când eram în cavalerie… Am pus să-mi tragă un portret după o bătălie încununată de succes. Sunt încântat să aflu că mă găsesc deasupra șemineului dumitale și că m-am căsătorit deja de o mie de ori cu dumneata.

– Râdeți, râdeți, dar e adevărat! Din motive pe care le veți înțelege ușor, căsătoria nu s-a consumat încă, deci sunt fecioară. Nu că n-aș fi dansat goală în fața șemineului, dar bietul meu cavalerist mi se pare tare stângaci îndărătul aerului său de războinic plin de ardoare!

– Mă surprinzi, credeam că un dans ca al dumitale poate ridica o armată întreagă! Militarul dumitale se comportă ca un eunuc. Apropo, de unde îți vine acest minunat talent la dans și mișcare?

– Mă puneți în încurcătură, sunt obligată să vă fac o nouă mărturisire stupefiantă. Închipuiți-vă, dragă prietene, că tatăl meu este fiul secret al lui Joséphine Baker!

– Pe Zeus, poți să mă crezi sau nu, dar am cunoscut-o foarte bine pe Joséphine Baker, stăteam în același hotel la Paris, în

timpul războiului.

– Să nu-mi spuneți că dumneavoastră și Joséphine Baker… ați… în fine, înțelegeți?!

– Ba da, a venit să se refugieze în camera mea într-o seară de bombardament, o frumoasă noapte de vară. Spaima, căldura, apropierea... n-am putut să rezistăm.

– Sfinte Iisuse, dar poate că sunteți bunicul meu! Să sărbătorim cu o canonadă de cocteiluri! lansase ea, bătând din palme ca să-l înhațe pe unul dintre chelneri.

Rămăseserăm toată după-amiaza în același loc, fără să ne mișcăm un pas, ne întrecuserăm în absurdități, în teorii cețoase și definitive, cu o seriozitate râzătoare, prefăcându-ne că ne credem unul celuilalt imposturile. În spatele ei văzusem soarele deplasându-se, începându-și lungul și ineluctabilul drum spre culcare – o clipă, chiar o încoronase –, apoi mergând să se adăpostească după

stânci, nemaioferindu-ne decât haloul generos al astrului său ascuns. După ce întinsesem de mai multe ori mâna ca să înșfac disperat niște cupe de șampanie despre care încă mai credeam că-mi erau destinate, mă resemnasem să mă servesc singur și, întrucât cutuma îi cerea să ia două pahare deodată, îmi comandam și eu scotch-urile în perechi. Această cadență infernală o împinse repede să mă supună unui chestionar pe dos: îmi afirma în cel mai simplu mod din lume ce voia să audă, asortându-și discursul cu o formulă finală interogativă.

– Sunteți încântat că m-ați întâlnit, nu-i așa?

Sau:

– Aș fi o soție magnifică, nu credeți?

Și apoi:

– Sunt sigură că vă întrebați dacă aveți mijloace destule ca să ieșiți cu mine, mă înșel? Dar nu vă chinuiți, dragul meu, pentru dumneavoastră voi ieftini biletul de intrare, sunt la reducere până la miezul nopții, profitați! scandase ea, ca o vânzătoare la piață, contorsionându-și trunchiul spre a-și face decolteul să danseze.

Ajunsesem, aşadar, la acel moment atât de special când încă poţi să alegi, acel moment când poţi să-ţi alegi viitorul sentimentelor. Mă găseam deja pe culmea toboganului, dar încă puteam alege să cobor scara, să plec,

să fug departe de ea, pretextând un imperativ pe cât de înşelător, pe-atât de important. Sau puteam să mă las dus, să încalec rampa şi să-mi dau drumul pe alunecuş cu acea dulce senzaţie de a nu mai putea să hotărăsc nimic, de a nu mai putea să opresc nimic, de a-mi încredinţa destinul unui drum pe care nu eu îl trasasem şi, în fine, să mă afund într-un bazin cu nisipuri mişcătoare, aurite şi vătuite. Vedeam bine că nu era în toate minţile, că ochii ei verzi deliranţi ascundeau falii secrete, că obrajii ei de copil, uşor bucălaţi, disimulau un trecut de adolescentă rănită, că această femeie tânără şi frumoasă, aparent nostimă şi lipsită de griji, îşi văzuse probabil viaţa trecută aruncată la pământ şi călcată în picioare. Îmi zisesem că de-asta dansa nebuneşte, ca să-şi uite chinurile, pur şi simplu. Îmi zisesem prosteşte că viaţa mea profesională era încununată de succes, că eram aproape bogat, că eram mai curând bărbat frumos şi că puteam uşor să găsesc o soţie normală, să am o viaţă ordonată, să iau în fiecare seară un aperitiv înainte de cină şi la miezul nopţii să mă culc. Îmi zisesem că eram şi eu un pic lovit de nebunie şi că nu puteam în chip decent să mă amorezez de o femeie care era cu totul aşa, că o combinaţie între noi ar fi ca aceea dintre un olog şi o femeie fără mâini şi fără picioare, că această relaţie nu putea decât să şchiopăteze, să meargă

pe bâjbâite în direcţii improbabile. Eram pe cale să abandonez ca un laş, mi-era frică de acest viitor alandala, de acest vârtej perpetuu pe care ea îl oferea la reducere, ca într-o reclamă, legănându-se cu foc. Şi apoi, pe notele unei piese de jazz, trecându-mi în jurul gâtului etola ei de gaz, mă trăsese spre ea, violent, dintr-o mişcare, şi ne pomeniserăm obraz lângă obraz. Îmi dădusem seama că încă îmi mai puneam întrebări în legătură cu o problemă care era deja tranşată, alunecam spre această

frumusețe brună, eram deja pe rampă, mă aruncasem în ceață fără măcar să-mi dau seama, fără avertisment, fără sirenă.

– Mă cheamă natura, sunt plină-ochi de cocteiluri, așteptați-mă, nu vă mișcați niciun pas! mă implorase ea smucindu-și nervos lungul colier de perle, în timp ce genunchii i se ciocneau cu nerăbdare unul de altul în fața acestei urgențe naturale.

– De ce să mă mișc? Niciodată în viața mea nu m-am aflat într-un loc mai bun, o asigurasem eu, cu degetul ridicat pentru ca vreun chelner să mă adape din nou.

Și, pe când o studiam îndreptându-se spre toalete, cu un mers grăbit, dar voios, m-am pomenit nas în nas cu vecina mea de masă. Părea furioasă, beată și scoasă din pepeni, gesticula și mă amenința cu degetul.

– Așa, vasăzică, îl cunoști pe Dracula! urlase ea, pe când în jur invitații se strângeau.

– Nu chiar! răspunsesem eu, luat complet pe nepregătite.

– Ești autist și ești prinț! Vii din Ungaria și pe urmă din Statele Unite! Ești nebun! De ce ne-ai mințit? urlase ea pe când eu mergeam de-a-ndăratelea, ca să mă îndepărtez de ea.

– Tipul e bolnav! strigă un bărbat din mulțime.

– Toate astea nu-s incompatibile! bălmăjisem eu, pus la colțul minciunilor mele.

Apoi, știindu-mă încolțit, izbucnisem în râs, într-un râs generos și eliberat.

– Dar chiar e nebun, continuă să-și bată joc de noi! remarcase foarte just acuzatoarea mea, înaintând.

– Eu nu oblig pe nimeni să-mi creadă poveștile, v-au plăcut, le-ați crezut! M-am jucat, am jucat cu voi și ați pierdut! răspunsesem eu, mergând cu spatele, periculos, către piscină, cu un aer șmecheros, cu câte-un pahar de whisky în fiecare mână.

Eram pe punctul să ating marginea, când am văzut-o pe interlocutoarea mea luându-și brusc zborul, decolând de la sol, ambalându-și motoarele și apoi, fără să planeze, despicând cu zgomot apa clorată.

– Vă rog mult să nu mă scuzați, aveam mare poftă să fac asta! Omul este bunicul meu, amantul lui Joséphine Baker, cavalerist

prusac și viitorul meu soț, e toate astea la un loc și eu îl cred, bag mâna-n foc!

Cât ai bea un cocteil și ai dansa un dans, o femeie nebună și coafată cu aripi mă făcuse să ajung nebun după ea, invitându-mă să-i împărtășesc demența.

3

La şcoală, nimic nu se petrecuse cum trebuia, dar absolut nimic, mai ales pentru mine. Când povesteam ce se întâmpla acasă, învăţătoarea nu mă credea şi nici ceilalţi elevi şi-atunci mințeam pe dos. Era mai bine aşa pentru confortul general şi, mai ales, pentru al meu. La şcoală, mama mea avea mereu acelaşi prenume, Domnişoara Superfluă nu exista, Gunoiul nu era senator, Mister Bojangles nu era decât un disc tâmpit, care se învârtea ca toate discurile şi, ca toată lumea, eu mâncam la aceeaşi oră ca toată lumea, era mai bine aşa. Mințeam pe faţă acasă şi pe dos la şcoală, era complicat pentru mine, dar era mai simplu pentru ceilalţi. Nu doar minciuna era pe dos, ci şi scrisul meu era de-a-ndoaselea. Scriam ca „o oglindă“, îmi spusese învăţătoarea, deşi eu ştiam foarte bine că oglinzile nu scriu. Şi învăţătoarea mințea câteodată, dar ea avea dreptul. Toată lumea spunea mici minciuni fiindcă pentru liniște era mai bine decât adevărul, nimic altceva decât adevărul, tot adevărul. Mamei mele îi plăcea foarte mult scrisul meu oglindă şi, când mă întorceam de la şcoală, îmi cerea să scriu toate lucrurile care-i treceau prin cap, proză, liste de cumpărături, poezii sentimentale.

– E minunat, scrieţi-mi prenumele cotidian în oglindă, să vedem! spunea ea cu ochii plini de admiraţie.

Pe urmă punea hârtiuţele în cutia ei de bijuterii, fiindcă, zicea ea:

– Un scris ca ăsta e o comoară, e aur curat!

Pentru ca scrisul meu să meargă în sensul bun, învăţătoarea mă trimisese la o doamnă care îndrepta literele fără să le atingă niciodată şi care, fără niciun instrument, ştia să meşterească la ele ca să le pună la locul lor. Atunci, din nefericire pentru Mama, am fost aproape vindecat. Aproape, fiindcă eram şi stângaci, pe deasupra, dar în chestia asta învăţătoarea nu putea să facă nimic, îmi zisese că soarta se încrâncena împotriva mea, că

asta era situația, că înainte de nașterea mea se lega brațul greșit al copiilor ca să fie lecuiți, dar că se terminase cu această medicină. Uneori spunea niște minciuni care mă făceau să râd. Învățătoarea avea un permanent frumos, de culoarea nisipului, parcă avea pe cap o furtună în deșert, asta mi se părea foarte frumos. Mai avea și o cocoașă în mânecă și la început crezusem că e o boală, dar, într-o bună zi cu vreme rea, când era răcită, am văzut-o scoțându-și cocoașa din mânecă și suflându-și nasul în ea, asta mi se păruse de-a dreptul dezgustător. Mama nu se înțelegea deloc cu furtuna în deșert în ceea ce privește scrisul, bineînțeles, dar și pentru că învățătoarea nu voia niciodată să mă lase să plec în paradis când hotărau părinții mei. Ea prefera să așteptăm vacanțele pentru toată lumea ca să plecăm, zicea că deja, cu boala mea de scris, eram în mare întârziere și că, dacă plecam tot timpul, aveam să pierd multe vagoane. Atunci mama mea îi spunea:

– Acolo, migdalii sunt în floare, doar nu vreți ca fiul meu să rateze migdalii în floare! Îi veți strica echilibrul estetic!

Era clar că învățătoarei nu-i plăceau nici migdalii, nici florile și i se fâlfâia de echilibrul meu estetic, și totuși noi plecam. Asta o înfuria într-un hal, era teribil, uneori ținea până mă întorceam. Și de aceea eram foarte mulțumit că plecasem.

Chiar nu știam ce e de făcut ca să mă împac cu învățătoarea și-atunci, într-o zi, am hotărât să-i fac un serviciu ca să mă ierte pentru scrisul bolnav, pentru migdalii în floare și pentru vacanțele în paradis oricând. Cum în clasă se petreceau o grămadă de lucruri când ea era cu spatele spre noi și cu restul spre tablă și cum nu avea ochi la spate, hotărâsem să devin eu ochii de la spatele ei. Pâram totul, pe toată lumea, tot timpul. Aruncările cu cocoloașe de hârtie mestecată, vorbitul, trișeriile, jocurile cu lipiciul, strâmbăturile și încă multe altele. Prima dată, ce agitație a fost! Chiar nimeni nu se aștepta, și-atunci a urmat o mare tăcere jenantă, învățătoarea l-a convocat pe aruncătorul de hârtie după ore și a uitat cu totul să-mi mulțumească. Dățile următoare avea un aer contrariat și-atunci își trecea mâinile prin părul nisipos și furtunos, ca să arate că era încurcată, și pe urmă, într-o zi, m-a convocat pe mine. A început prin a se întreba cu voce tare ce-aș fi făcut eu în 39. Atunci am răspuns, privindu-mi pantofii, că nu se pune problema, că eu port 33 și că, dacă aș fi fost în 39, m-aș fi aflat probabil în clasa de deasupra sau chiar la școala celor mari. Învățătoarea își punea întrebări de vânzătoare de pantofi când era contrariată și eu îmi zisesem că nu mai era furtună doar în părul, ci și în capul ei. Pe urmă mi-a

spus că trebuia să încetez să-i fac servicii, că nu se cădea să faci servicii așa. Nu voia să aibă ochi la spate, era alegerea ei și avea tot dreptul. Pe urmă, imediat, și-a scos cocoașa din mânecă și și-a suflat nasul în ea și-atunci eu am întrebat-o dacă era tot batista aia. Ca răspuns, ea și-a strâns foarte tare mucii în mână și mi-a cerut să părăsesc clasa, țipând. Ieșind pe coridor, decretasem că, în afară de muci, nu mai era chiar nimic de scos de la învățătoarea asta. Când îi povestisem mamei istoria cu ochii la spate, ea crezuse că era ziua mea imaginară și exclamase:

– Delațiunea, ce frumoasă pasiune! Este perfectamente perfect, băiatul meu! Datorită dumneavoastră se învârte lumea în aer!

Să mint pe față, pe dos, uneori chiar nu mai știam cum să fac.

După scris, a trebuit să învăț să citesc ora pe un orologiu cu limbi, iar asta chiar că a fost o mare năpastă, fiindcă ora o citeam deja pe ceasul tatălui meu, cu cifre care se aprindeau noaptea, dar pe orologiul cu limbi, care nu se aprindea nici ziua, nici noaptea, îmi era imposibil. Desigur, o problemă de lumină, îmi zisesem eu. Să nu reușești să citești ora era complicat, dar să nu reușești să citești ora de față cu toată lumea era încă și mai complicat. Săptămâni întregi, au fost ceasuri pe toate decalcurile didactice, cu izuri chimice. Și în timpul ăsta vagoanele treceau, constata învățătoarea.

– Dacă nu știi să citești ora, cu siguranță vei pierde tot trenul! spusese ea, ca să-i facă să râdă pe ceilalți copii în spatele meu.

O convocase și pe mama mea ca să-i vorbească despre problemele mele cu transportul, uitând totalmente să-i vorbească despre numărul meu de la pantofi. Atunci mama mea, care avea și ea probleme cu ceasul, se enervase și-i replicase:

– Fiul meu știe deja să citească ora pe ceasul tatălui său, e prea destul! Dacă s-ar pomeni agricultori care să învețe să are cu calul după inventarea tractorului, s-ar ști!

Era un răspuns de bun-simț, dar, *a priori*, pentru învățătoare nu mergea în direcția bună. I-a răspuns mamei, urlând, că eram o familie de țicniți, că ea nu mai văzuse niciodată așa ceva și că pe viitor avea să mă lase așa, în fundul clasei, fără să se mai ocupe de mine.

Chiar în acea după-amiază, la câteva secunde după sonerie, în timp ce tic-tacul de hârtie cerea să fie descifrat, cu ochii întorși

spre fereastră, cu ochii lui uluiți fiul nostru văzu uşurat, pe când părăsea curtea interioară înceţoşată de fumul împrăştiat de locomotivă, dispărând în viteză trenuleţul vieţii celeilalte. [11]

După ce m-au retras de la şcoală, părinţii mei îmi spuneau adesea că îmi oferiseră o frumoasă pensionare [12] anticipată.

– Cu siguranţă eşti cel mai tânăr pensionar din lume! spunea tatăl meu cu acel râs copilăresc pe care îl au câteodată cei mari, cel puţin părinţii mei.

Păreau încântaţi să mă aibă mereu lângă ei, iar eu nu mai eram neliniştit din cauza acelor vagoane care treceau şi a acelor trenuri mereu pierdute. Îmi părăsisem fără regret colegii de clasă, pe învăţătoarea cu coafură chinuită şi cu falsul ei cancer din mânecă. În privinţa instruirii mele, părinţii mei nu duceau lipsă de idei. Pentru matematică, mă deghizau cu brăţări, coliere, inele, pe care mă puneau să le număr, pentru adunare, iar apoi mă puneau să scot tot de pe mine, până rămâneam în chiloţi, pentru scădere. Numeau asta „cifră-tease-ul“, era de-un haz nebun. Pentru probleme, Tata mă punea în situaţie, zicea el. Umplea cada, cu o sticlă, o jumătate de sticlă, scotea litri şi îmi punea o sumedenie de întrebări tehnice. La fiecare răspuns greşit îmi vărsa sticla în cap. Orele de matematică erau adesea o mare serbare acvatică. Inventaseră un repertoriu de cântece pentru conjugare, cu gestică pentru pronumele personale, şi eu îmi învăţam lecţia pe degete, dansând cu voioşie coregrafia perfectului compus. Seara, mergeam să le citesc poveştile pe care le inventasem şi pusesem pe hârtie ziua sau să le fac rezumatul poveştilor deja scrise de marii clasici.

Avantajul pensionării mele anticipate era că puteam pleca în Spania fără să aşteptăm pe toată lumea şi uneori asta ne venea aşa cum îţi vine să faci pipi, doar că pregătirea dura un pic mai mult. Dimineaţa, Tata spunea:

– Henriette, să facem valizele, astă-seară vreau să-mi beau aperitivul pe lac!

Atunci aruncam miliarde de lucruri în valize, toate zburau în toate părţile.

Tata răcnea:

– Pauline, unde-mi sunt espadrilele?

Şi Mama răspundea:

– La gunoi, Georges! Acolo îţi vin cel mai bine!

Şi Mama îi arunca:

– Georges, să nu-ți uiți prostia, mai avem nevoie de ea!

Și tatăl meu răspundea:

– Stai liniștită, Hortense, am mereu o copie la mine!

Întotdeauna uitam chestii, dar făceam pe dracu-n patru să terminăm bagajele în doi timpi și trei mișcări.

Acolo era într-adevăr foarte diferit, muntele făcea și el pe dracu-n patru. Din cauza zăpezii din iarnă, pe vârf erau lavine; dedesubt, era roșcat și cafeniu, pe pământul uscat și pe stânci; culorile fructifere ale primăverii, pe terase; și căldura, miresmele verii, înăbușite lângă lac, în vale. Cu un munte ca ăla, zicea Tata, puteam să parcurg un an în mai puțin de-o zi. Cum plecam când ne surâdea, ni se întâmpla adesea să ne surâdă migdalii când erau în floare și să plecăm când terminau de căzut florile de portocal. Între timp făceam ture de lac, prăjeli fără grăsime pe prosoapele noastre, *barbecu*e-uri uriașe, primeam oameni care beau aperitive cu părinții mei. Dimineața, cu resturile din pahare, îmi făceam salate de fructe care dădeau pe-afară din salatieră. Invitații strigau că aici chiar că era fiesta tot timpul, iar Tata răspundea că așa e bună viața.

În timpul vacanței parlamentare mari, Gunoiul venea să ne viziteze, zicea că senatorii erau ca niște copii, aveau nevoie de enorm de multă odihnă. Ca să arate că era în vacanță, își punea o pălărie frumoasă de pai și rămânea toată ziua la bustul gol, ceea ce era impresionant, ținând cont de dimensiunile burții lui foarte dolofane și de toți perii de pe ea. Stătea tot timpul pe terasă și admira priveliștea, mânca și bea fructe. Când venea seara, o striga pe prietena lui și strigătul răsuna în toată valea: „Caipirowska aa aaa aa!“ Pretindea că viața lui ar fi perfect împlinită dacă ar izbuti să-și țină farfuria și tacâmurile pe burtă, așa că mânca și bea tot timpul, își dădea toată osteneala să-și împlinească viața. La începutul sejurului, din cauza soarelui, devenea mult mai roșu ca de obicei, Tata zicea că „asta depășește comprehensibilul“, care trebuie că era, după părerea mea, un roșu foarte tare, greu de depășit fără nuanțator, iar apoi, de-a lungul vacanței lui parlamentare mari, senatorul devenea complet maro. Când ațipea, îmi plăcea la nebunie să mă uit cum îi transpiră burta, erau întotdeauna niște râuri minuscule curgând printre peri ca să i se verse în buric. Cu Gunoiul trăgeam niște „zăbăluțe“ grozave. Inventase jocul special pentru mine. Eu mă instalam în fața lui, căscam gura mare și trebuia să ne aruncăm înăuntru

măsline cu anșoa sau migdale sărate. Trebuia să ținteşti bine fiindcă anșoaua în ochi ustură rău, la fel și sarea. Asta dura mult și terminam întotdeauna groaznic de îmbăloșați.

Când Tata scria, Gunoiul mergea pe munte cu Mama și cu mine. Începea mereu la fel, mergea mult în fața noastră, zicând că e deprins, cu amintirile lui din armată, dar noi îl prindeam din urmă când amintirile i se îndepărtau și apoi îl lăsam în spate când nu mai avea deloc amintiri și șiroia de peste tot. Atunci îl lăsam pe o stâncă, iar noi ne duceam să mâncăm sparanghel sălbatic, fructe de cactus, să culegem cimbru, rozmarin, seminţe de pin, și îl recuperam mai târziu, la coborâre, când se uscase complet. I se întâmpla să fie serios, de exemplu când îmi dădea sfaturi pentru viața mea viitoare. Era unul care mă marcase mult, fiindcă era „șutat la colțul de bun-simţ“, cum zicea el pentru a-i sublinia logica și importanța.

– Micuțul meu, în viață există două categorii de persoane pe care trebuie să le eviți cu orice preț. Vegetarienii și cicliștii profesioniști. Pe primii, fiindcă un om care refuză să mănânce un antricot sigur a fost canibal în altă viață. Și pe ceilalți, pentru că unui om care poartă pe cap un supozitor și-și mulează fără milă scrotul într-un colant fosforescent ca să se cațere pe o pantă cu bicicleta sigur îi lipsește o doagă. Așa că, dacă într-o zi dai peste un ciclist vegetarian, iată sfatul meu: îmbrâncește-l cu putere, ca să câștigi timp, ia-o la goană imediat și nu te opri prea curând!

Îi mulțumisem foarte mult pentru sfaturile lui filozofice.

– Dușmanii cei mai periculoși sunt cei pe care nu-i suspectezi! declarasem eu, recunoscător.

Poate că tocmai îmi salvase viața și, chiar dac-ar fi fost numai pentru asta, și tot merita să fiu lovit la colțul de bun-simţ.

Pentru ziua de naștere a Mamei, în timp ce tata și Gunoiul plecau cu barca, dimineața devreme, ca să pregătească un foc de artificii pe lac, noi, de partea noastră, mergeam să facem piața, să cumpărăm sticle, șuncă, paella, sepii întregi, sepii rotunde ca niște brățări, lumânări, înghețată, prăjituri și iarăși sticle. La întoarcere, Mama îmi cerea să-i istorisesc povești neobișnuite în timp ce își căuta ținuta potrivită pentru serata aniversară. De fiecare dată dura ore întregi, îmbrăca tot felul de haine, îmi cerea părerea, care era întotdeauna pozitivă, apoi cerea părerea oglinzii, care avea mereu ultimul cuvânt, căci, zicea ea:

– Oglinda e mai obiectivă, ea chiar judecă, uneori cu cruzime, dar fără să pună suflet.

Pe urmă se schimba iar, se învârtea în fuste, dansa în lenjerie, găsea că e perfectamente perfect, dar nu cu totul, și iar o lua de la capăt, punându-și din nou aceleași haine, dar în altă ordine. De pe lac ajungea la noi sunetul sacadat al pregătirilor – râsete, strigăte, uneori urlete:

– Nu așa, gunoo-iuu-uuuule! zicea ecoul lui Tata.

– O luăm la vaaaaale! răspundea cel al Gunoiului.

– Nu te mai fooooiiii! implora tatăl meu.

– Noroooooooc! cântau ei în cor.

Ca prin farmec, Mama găsea hainele potrivite cu câteva minute înainte de sosirea invitaților, era chiar dărâmător de fiecare dată. Doar cât să-și dea cu ruj și să-și perie genele lungi și primea oamenii cu grația firească a uneia care așa se sculase din pat. Alura ei perfectă era tot o minciună, dar ce minciună splendidă. Așteptând căderea nopții pe terasa drapată în alb, oamenii beau complimentându-se reciproc pentru bronzul, îmbrăcămintea și soția lor, felicitându-se pentru acest timp incredibil, de care nu erau totuși responsabili. Domnișoara Superfluă, gătită cu o zgărdiță de bănuți făcută de comandă, deambula cu snobism printre convivi și nu ezita să ciugulească bucățele de calamar prăjit, împroșcând cu ulei de măsline pantalonii prea apropiați de ea. Apoi, când ultimul pătrar însorit dispărea după vârful muntelui, *Bojangles* începea să răsune, purtat în atmosferă de vocea dulce și caldă a Ninei Simone și de ecoul pianului ei. Era atât de frumos, încât amuțeau toți privind-o pe Mama, care plângea în tăcere. Cu o mână, eu îi ștergeam lacrimile și cu cealaltă le țineam pe ale ei. Deseori în ochii ei vedeam primele artificii explodând, după șuieratul de decolare. Primele mănunchiuri împrăștiindu-și culorile pe cer o luau în direcția opusă, reflectându-se în lac. Focurile de artificii siameze îi lăsau pe toți cu gura căscată, încremeniți, apoi, puțin câte puțin, aplauzele se făceau auzite; întâi timide ca niște clipoceli, ca să nu tulbure nimic, creșteau apoi, ca să se amestece cu petardele colorate. Huruiau, plesneau, pârâiau, se destrămau încet înainte de a reîncepe și mai tare. La ultima lovitură de tun, care zbura cel mai sus, cel mai departe, cel mai tare, pe când paietele de foc se împrăștiau, căzând încet spre cuvertura înstelată a lacului, Mama îmi susura:

– *He jumped so high, he jumped so high, then he lightly touched down* [13].

Atunci mergeam să dansăm.

4

– Nu-mi spuneţi că iar vă duceţi la lucru! Dar o să vă omorâţi la datorie, sărmane prieten! Ce zi e azi? gemuse ea înainte de a-şi părăsi perna ca să mă înhaţe pe mine.

– Miercuri, Eugénie, e miercuri şi eu lucrez întotdeauna miercurea, ca în toate zilele săptămânii, de altfel, răspunsei eu ca în fiecare dimineaţă, lăsându-mă agăţat cu multă plăcere de corpul ei călduţ şi mângâietor.

– A, da, adevărat, întotdeauna lucraţi miercurea, dar liniştiţi-mă, nu-i aşa că n-o să ţină toată viaţa măgăriile astea?

– Ba da, mă tem, poate că dumneata nu ştii, dar asta e pâinea zilnică a multor fiinţe umane, răspunsesem eu, apoi, cu degetele, încercasem să-i ridic sprâncenele morocănoase şi încruntate.

– Atunci, explicaţi-mi de ce micul nostru vecin de dedesubt nu lucrează niciodată miercurea, întrebase ea, înălţându-se deasupra mea ca să-şi cufunde ochii întrebători în adâncul alor mei.

– Fiindcă e copil, dragă prietenă, iar copiii nu lucrează miercurea!

– Ar fi trebuit să mă căsătoresc cu un copil, nu cu bunicul meu, viaţa mi-ar fi fost mult mai simpatică, cel puţin miercurea, se dezolase ea înainte de a se culca la loc pe o parte.

– Da, îmi închipui, dar asta e ceva rău, foarte rău. De altfel, e interzis de lege şi de morală.

– Da, dar cel puţin copiii se distrează miercurea, pe când eu vă aştept şi mă plictisesc! Şi de ce domnul de la etajul întâi nu munceşte nici el niciodată? Îl văd în fiecare zi scoţându-şi

pubelele la prânz, când mă întorc de la băcănie. Își coboară pubelele cu urdori la ochi și cu părul vâlvoi! E mereu îmbrăcat în costum de sport, deși probabil că nu face prea mult, fiindcă e gras și rotund ca un porc. Să nu-mi spuneți că și el e copil, altfel chiar o să cred că mă luați de idioată!

– Nu, cu domnul de la etajul întâi e altceva, el e în șomaj și îmi închipui că i-ar plăcea foarte mult să lucreze și el miercurea.

– Ăsta mi-e norocul, mi-am acordat mâna singurului civil care lucrează miercurea, psalmodie ea cu un aer necăjit, cu mâna pusă peste ochii închiși, ca să se ascundă de această oribilă realitate.

– Dacă vrei să te ocupi de ceva, am o idee…

– Cunosc eu ideile dumneavoastră sordide, vreți să mă apuc de lucru! V-am spus doar că o dată am încercat. Mi-aduc aminte foarte bine, era într-o joi dimineață.

– Da, știu, și eu mi-aduc perfect aminte. Ai lucrat la o florărie și ai fost concediată pentru că refuzai să încasezi banii pe buchete!

– Dar în ce lume trăim?! Florile nu se vând, florile sunt ceva frumos și gratuit, nu trebuie decât să te apleci și să le culegi. Florile sunt viață și, din câte știu eu, viața nu se vinde! Și apoi, n-am fost concediată, am plecat eu singură, de capul meu, am refuzat să iau parte la această escrocherie generalizată. Am profitat de pauza de prânz și am plecat cu cel mai mare și mai frumos buchet confecționat vreodată pe lume.

– E spre onoarea dumitale că reușești să-ți aliezi infrastructura etică cu un comportament infracțional. Exista deja Robin Hood, eu m-am însurat cu o robberiță de flori [14]! Dar îmi ziceam că, dacă refuzi slujbele, ai putea măcar să-l ajuți pe vecin să-și găsească una… Carnetul nostru de adrese e doldora de oameni importanți, așa că n-o să mai fiu singurul civil din imobil care lucrează miercurea.

– Dar e o idee minunată, o să organizez un dejun ca să-l ajut pe vecinul nostru să-și găsească lucrul! Va fi marele dejun al lucrului! Dar înainte de asta o să-l duc să-și cumpere un costum și niște pantofi, nu poți găsi un lucru ca lumea în haine de sport, pline de găuri și cu șlapi de plastic în picioare! scandase ea

înainte de a transforma patul în trambulină. Salturi de ied, aplauze, euforie. În cel mai bun caz.

De la explozibila noastră întâlnire, ea se prefăcea mereu că ignoră realitatea într-un mod fermecător. Cel puțin, eu mă prefăceam că aș crede că o făcea intenționat, pentru că la ea era atât de firesc. După episodul piscinei, evadasem din palat, lăsând în urmă farsa noastră, o adunare indignată și o biată megeră pe cale să se înece. Condusesem toată noaptea cântând pleosc-pleosc și gâl-gâl, râzând ca nebunii.

– Mergeți mai repede, altfel o să ne ajungă din urmă minciunile dumneavoastră! urla ea în picioare, cu brațele ridicate în decapotabilă.

– Nu pot, contorul e la maximum și acul la minimum, dacă o ținem așa o să ne ciocnim de nebunia dumitale!

La intrarea în satul Paradou, în mijlocul Alpilor provensali, automobilul începuse să clănțăne lamentabil, ca pentru a ne implora mila, apoi capotase definitiv în fața unei capele cu porți roșii obosite și feronerie ruginită.

– Hai să ne căsătorim imediat, că pe urmă o să uităm! strigase ea, sărind peste portieră cu o stângăcie mișcătoare, dar trufașă.

Ne căsătoriserăm, fără martori, fără preot, formulând mii de jurăminte inventate. În fața altarului, cântaserăm bătând din palme, ca la căsătoriile negrilor americani. În fața capelei, dansaserăm pe melodia ce răsuna încet din tranzistorul mașinii, o frumoasă piesă a Ninei Simone, o piesă care încă mai răsună, la orice oră din zi și din noapte.

Comportamentul ei extravagant îmi umpluse întreaga viață, se cuibărise în fiecare cotlon, ocupa tot cadranul orologiului, devorându-i fiecare secundă. Această nebunie o primisem cu brațele deschise, apoi le închisesem ca s-o strâng tare și să mă impregnez de ea, dar mă temeam că o astfel de nebunie blândă nu va fi veșnică. Pentru ea, realitatea nu exista. Întâlnisem un Don Quijote în fustă și cizme, care în fiecare dimineață, cu ochii abia deschiși și încă umflați, sărea pe mârțoaga lui și o lovea frenetic în coaste, ca să pornească în galop la asaltul îndepărtatelor sale

mori cotidiene. Reușise să dea un sens vieții mele transformând-o într-o perpetuă harababură. Traiectoria ei era clară, avea mii de direcții, milioane de orizonturi, rolul meu consta în a urmări intendența în cadență, în a-i furniza mijloacele de a-și trăi demența și de a nu se preocupa de nimic. Pe când eram în Africa, zărisem un cocor rănit pe marginea unei cărări și ea vrusese să-l ia ca să-l îngrijească. A trebuit să ne prelungim șederea cu vreo zece zile, apoi, când pasărea se vindecase, ea a vrut s-o luăm cu noi la Paris, dar nu înțelesese că trebuia să obținem certificate, să le umplem de ștampile, de semnături, să completăm munți de formulare ca să trecem frontiera.

– De ce toate aiurelile astea? Să nu-mi spuneți că de fiecare dată când o pasăre survolează frontierele trebuie să completeze toate aceste formulare și să-i suporte pe toți acești funcționarii! Chiar și viața păsărilor este un calvar! vociferase ea exasperată, în timp ce pisa cu o ștampilă biroul unui veterinar.

Altă dată, la un dineu, când un invitat care nu ceruse nimic îi explica amabil că expresia „un castel în Spania“ era sinonimă cu „himeră“, cu ochii ei verzi plini de sfidare îi dăduse întâlnire peste un an într-un castel spaniol, ca să bea acolo un aperitiv.

– Fix peste un an vom bea șampania în castelul nostru din Spania! Și pot să vă asigur că dumneavoastră o veți plăti!

Ca să câștigăm pariul, trebuise să ne luăm zborul spre Costas *mediteraneene în toate weekendurile următoare, până să punem mâna pe o imensă casă surmontată de un turn crenelat, pe care locuitorii satului de alături o numeau lenevos „el castel“. Această viață pretindea o exclusivitate integrală și deplină, așa încât, atunci când i-am oferit în sfârșit copilul pe care îl comanda în fiecare dimineață, știam bine că într-o zi va trebui să mă despart de garaje, să lichidez tot, ca să mă consacru în totalitate sarcinii mele. Eram conștient că nebunia ei putea să deraieze într-o zi, nu era sigur, dar, cu un copil, datoria mea era să mă pregătesc pentru asta, de-acum nu mai era vorba doar despre destinul meu, un puști avea să fie și el amestecat, poate că numărătoarea inversă începuse deja. Iar noi dansam și petreceam în fiecare zi pe acest „poate“.*

5

La câtva timp după una dintre zilele ei de naştere, Mama şi-a început metamorfoza.

> *Era ceva abia vizibil cu ochiul liber, dar exista în jurul ei o schimbare de aer, de dispoziţie. Noi nu văzuserăm nimic, doar simţiserăm. La ea, erau mici nimicuri, în gesturi, în clipitul genelor, în aplauzele ei, un tempo diferit. La început, ca să nu mint, nu văzusem nimic, doar resimţisem. Ne-am zis că originalitatea ei continua să urce treptele, că atinsese un nou palier. Şi apoi a început să se enerveze mai regulat şi ţinea mai mult, dar nimic alarmant. Altminteri, dansa în continuare la fel de des, cu mai multă uitare de sine şi mai multă intensitate, sigur, dar nimic îngrijorător. Bea un pic mai multe cocteiluri, câteodată chiar la trezire, dar ora, doza erau sensibil aceleaşi, asta nu schimba ordinea lucrurilor. Aşa că ne-am continuat viaţa, serbările, călătoriile în paradis.*

Iată ce scria tatăl meu ca să explice ce se petrecuse.

Soneria de la uşă a fost cea care a revelat noua natură a mamei mele. Sau, mai degrabă, cel care sunase. Cu obrajii lui supţi, cu tenul acela special pe care numai munca de birou îl poate da şi cu un simţ al datoriei care i se luase şi pe trenciul de gabardină, inspectorul financiar de la impozite le explicase părinţilor mei că uitaseră să plătească de foarte mult timp, atât de mult, încât avea un dosar gros sub braţ, fiindcă memoria nu-i ajungea.

Atunci tatăl meu își îndesase pipa zâmbind, apoi se dusese să caute un carnet de cecuri în mobila din antreu, aceea deasupra căreia era pus tabloul cavaleristului. Dar pipa îi căzu în momentul când omul de la impozite anunță suma, apoi penibilitățile [15] pentru restanțieri. Numai penibilitățile, și erau ceva gigantic, iar suma de bază era dărâmătoare. Fizic dărâmătoare, căci Mama începu să-l împingă furioasă pe omul impozitelor, care căzu o primă dată. Atunci Tata încercă s-o calmeze, apoi săltă viguros impozitele de mânecă, scuzându-se flasc, dar fără să se dezumfle. Dar domnul impozitelor se ambală, bâiguind:

– Acum va trebui să plătiți! E bine pentru societate să-ți plă, plă… plătești im, im, im, impozitele! Vă, vă, vă bucurați când folosiți giratoriile! Sunteți niște profitori fără, fără… fără scru, scru… pule!

Atunci Mama îi răspunse cu niște urlete de o ferocitate inedită:

– Netrebnic ce sunteți, ne mai și insultați pe deasupra! Noi, domnule, nu folosim niciodată giratoriile, nu suntem soiul ăsta de oameni! Trotuarele, poate, dar giratoriile, niciodată! Și pe urmă, dacă e așa de bine să plătești impozite, poftiți, delectați-vă! N-aveți decât să le plătiți pe-ale noastre!

În timp ce Tata încerca să-și reaprindă pipa, observând-o cu un aer perplex, ea înșfăcă umbrela de lângă ușă, o deschise și se servi de ea ca să alunge impozitele din apartament. Mergând de-a-ndărătelea pe palier, domnul impozitelor strigă:

– Și pe-asta o s-o plătiți scump, pe toate o să le plătiți! Viața voastră o să ajungă un iad!

Atunci mama mea, slujindu-se de umbrelă ca de un scut, îl trimise de-a berbeleacul pe scări pe scutierul fiscalității, care se agăța de balustradă, mormăind vitejește. Cădea, iar se agăța, derapa, se redresa. Mama îi puse la grea încercare simțul datoriei. O scurtă clipă chiar i-am putut întrezări lunga carieră defilând în privirea-i roșie și obstinată. În momentul în care Tata reuși s-o oprească luând-o în brațe, ea trimisese deja impozitul câteva paliere mai jos. Și, după două rapeluri amenințătoare prin interfon, domnul impozitelor și fiscalității plecă să caute banii pentru giratoriile lui aiurea, la alți oameni. După ce am râs mult toți trei, Tata întrebă:

– Bine, Hortense, dar ce ți-a venit? Ce te-a apucat? Acum o să avem necazuri mari…

– Dar necazurile le avem deja, bietul meu Georges! Da, pentru că sunteți sărac acum, Georges. Toți suntem săraci! E de-o trivialitate, de o banalitate, de o tristețe… Va trebui să vindem apartamentul, și dumneavoastră vă

întrebaţi ce m-a apucat pe mine? Dar, Georges, ei ne-au apucat tot. Ne vor apuca tot! Tot, nu mai avem niciun sfanţ… răspunsese ea.

Apoi privi febril în jur ca să se asigure că apartamentul era încă real.

– Nu, Hortense, n-am pierdut tot, o să găsim o soluţie. Pe viitor, însă, va trebui să deschidem corespondenţa, asta oricum poate fi util! declară tatăl meu, cu ochii în direcţia grămezii de hârtie, având, în glas, o părere de regrete administrative.

– Nu Hortense! Nu astăzi! Mi s-a furat până şi prenumele adevărat, nici măcar prenume nu mai am… suspină ea, lăsându-se pe muntele de corespondenţă.

– Vânzarea apartamentului o să acopere cu mult datoria, ne rămâne castelul din Spania, nu e chiar ocnă, totuşi. Şi apoi, aş putea să mă apuc din nou la muncă…

– Nici pomeneală, cât trăiesc eu niciodată n-o să vă apucaţi din nou de muncă! Mă auziţi? Niciodată! strigase ea cu isterie în timp ce răscolea prin scrisori cum face un bebeluş nemulţumit şi cuprins de disperare cu apa din cadă. Nu pot să-mi petrec zilele aşteptându-vă, nu pot trăi fără dumneavoastră! Locul dumneavoastră e alături de noi doi… Nici măcar o secundă, darămite o zi! De altfel, mă întreb cum pot ceilalţi să trăiască fără dumneavoastră, şuşotise ea cu vocea spartă în hohote de plâns, trecând de la furie sonoră la tristeţe surdă în numai câteva silabe.

Seara, în camera mea, contemplând cele două paturi de care aveam să mă despart, mă întrebasem de ce senatorul nu mă pusese în gardă şi împotriva oamenilor de la impozite. Şi dacă ăsta era vegetarian şi biciclist? Nici măcar nu îndrăznisem să mă gândesc la aşa ceva. Poate că scăpasem de ceva mult mai rău, constatasem eu cu un frison de groază, înainte de a înfige câteva săgeţi în Claude François, cu precizie, dar fără veselie.

Graţie comisiilor de mediere şi folosindu-l pe Gunoi la intermediere, câştigasem ceva timp. Vânzarea apartamentului şi mutarea nu se făcuseră imediat. După şocul ei fiscal, mama mea îşi reluase comportamentul de dinainte. Mă rog, aproape. Uneori, în timpul dineurilor, o apucau nesfârşite râsete nebune şi sfârşea ghemuită sub masă, aplaudând pe parchet. În funcţie de invitaţi sau de subiectele abordate, masa îşi unea râsetele cu ale ei sau nu spunea nimic, nu râdea, nu înţelegea. Atunci Tata o ridica susurându-i cuvinte liniştitoare, ştergându-i tandru de pe faţă dârele de fard.

O ducea în camera lor și rămânea acolo cât trebuia. Uneori dura atât de mult, încât invitații plecau, ca să nu deranjeze. Avea niște râsete ciudate – nebune și nefericite.

Problema cu noua stare a Mamei era că, așa cum zicea Tata, nu știam niciodată pe ce picior să dansăm. Puteam să-l credem pe cuvânt, căci era cuvântul unui expert în domeniu. Săptămâni întregi, nu era apucată de niciun râs nebun și trist, de nicio furie, destul de mult timp ca să-i uităm rătăcirile, relele maniere. În perioadele acestea ni se părea mai adorabilă ca niciodată, chiar mai formidabilă ca înainte, ceea ce nu era ușor, dar ei îi ieșea admirabil.

Problema cu noua ei stare era că nu avea o agendă, n-avea oră fixă, nu lua *rendez-vous*, debarca așa, ca o bădărancă. Aștepta răbdătoare să uităm, să ne reluăm viață de dinainte, și se înfățișa fără să ciocănească, fără să sune, dimineața, seara, în timpul cinei, după duș, în mijlocul unei plimbări. În aceste cazuri noi nu știam niciodată ce și cum să facem, și totuși, la un moment dat, ar fi trebuit să ne obișnuim. După accidente există manuale care explică primele îngrijiri, cele care salvează, dar aici, aici nu exista nimic. Nu te obișnuiești niciodată cu lucruri dintr-astea. Și-atunci, de fiecare dată, cu Tata, ne uitam unul la altul de parcă era prima dată. În primele secunde în orice caz, apoi ne aminteam și ne uitam în jur ca să vedem de unde putea să vină noua recidivă. Nu venea de nicăieri și tocmai asta era problema.

La rândul nostru, am avut și noi porția noastră de râsete nebune și triste. La un dineu în timpul căruia un invitat nu mai contenea zicând „pun pariu pe izmenele mele“ de fiecare dată când afirma ceva, am văzut-o pe Mama sculându-se, ridicându-și fusta, dându-și jos chiloții, scoțându-i și aruncându-i în față pariorului, drept în nas. Chiloții zburaseră, traversaseră masa în liniște și aterizaseră pe nasul lui. Venise așa, în timpul cinei. După o scurtă tăcere, o doamnă strigase:

– Dar își pierde mințile!

La care mama mea îi răspunse, după ce își golise paharul dintr-o înghițitură:

– Nu, doamnă, nu-mi pierd mințile, în cel mai rău caz îmi pierd chiloții!

Gunoiul ne-a salvat de la dezastru. Începând să râdă foarte tare, toată masa se luă după el, iar începutul de dramă se transformă într-o anecdotă cu

chiloți zburători. Fără râsul Gunoiului, n-ar fi râs nimeni, asta-i sigur. Ca și ceilalți, Tata râsese cu lacrimi, dar ascunzându-și fața.

Altă dată, într-o dimineață, la ora când eu îmi luam micul dejun, în timp ce părinții mei nu se culcaseră, în timp ce unii dansatori parazitau încă în salon, producând sunete caraghioase, în timp ce Gunoiul dormea pe masa din bucătărie, cu nasul în trabucul lui și cu trabucul mototolit într-o scrumieră, în timp ce Domnișoara Superfluă făcea turul dormitoarelor ca să-i trezească pe evadații de la serată, am văzut-o pe mama mea ieșind goală din baie, cocoțată pe niște pantofi cu toc. Doar fumul țigaretei îi îmbrăca inegal chipul cu intermitențe. Căutându-și cheile pe mobila din antreu, îl anunță foarte firesc pe tata că se duce să cumpere stridii și muscadet [16] proaspăt pentru invitați.

– Dar acoperă-te, Elsa, o să răcești, îi spusese el, zâmbind îngrijorat.

– Aveți perfectă dreptate, Georges, ce m-aș face fără dumneavoastră? răspunse ea și înșfăcă o șapcă de pe cuier. Firește.

Apoi dispăru, cu o clipă înainte de bubuitura ușii trântite de vânt. Cu tatăl meu, o observasem din balcon mergând cu pasul imperial, cu bărbia cuceritoare, ignorând privirile, îmblânzind trotuarele, aruncându-și cu un bobârnac țigara, frecându-și pantofii de ștergător înainte de a intra la pescărie. Tot timpul cât a stat în prăvălie, tatăl meu i-a răspuns cu întârziere, în șoaptă, cu ochii voalați:

– Știu că mă iubești, dar ce să mă fac eu cu această dragoste nebună? Ce-o să mă fac eu cu această dragoste nebună?

Apoi, când Mama ieși din prăvălie surâzând spre noi, ca și cum îl auzise, cu un platou de stridii într-o mână și două sticle lipite de sâni în cealaltă, el suspină:

– Ce minune… Nu mă pot lipsi de ea… Cu siguranță nu… Nebunia asta îmi aparține și mie.

Câteodată ea se lansa în întreprinderi nebunești cu un entuziasm surprinzător. Apoi entuziasmul dispărea, la fel și întreprinderile, doar surprizele rămâneau. Când începu să-și scrie romanul, comandă cutii întregi de creioane, de hârtie, o enciclopedie, un birou mare, o lampă. Rând pe rând, își instală biroul în fața fiecărei ferestre, pentru inspirație, apoi în fața unui perete, pentru concentrare. Dar, o dată așezată, neavând nici concentrare, nici inspirație, începea să se înfurie, arunca hârtia în sus, rupea creioanele, bătea cu palmele în birou și stingea lumina. Romanul ei luase

sfârșit înainte ca măcar un început de frază să fie grifonat pe tona de hârtie. Mai târziu se apucă să zugrăvească apartamentul ca să-i sporească valoarea pentru viitorii cumpărători. Comandă bidoane de vopsea cu nemiluita. Pensule, trafalete, produse toxice, o scară metalică, o scară de lemn, scotch și suluri întregi de plastic, ca să protejeze parchetul, mobilele, podelele. Apoi, după ce acoperise tot apartamentul cu plastic și încercase toate culorile, în tușe mici, pe toți pereții, abandonă zicând că tot nu servea la nimic, că oricum totul era pierdut, că, zugrăvit sau nu, tot va fi vândut. Timp de săptămâni întregi apartamenul nostru semănă cu un imens congelator plin de produse în vid și reci. Tata încerca de fiecare dată să o aducă la rațiune, dar ea făcea totul cu atâta naturalețe, îl privea fără să vadă unde era problema, încât el renunța și își observa neputincios soția topindu-se în aer odată cu proiectele ei inconsecvente. Problema e că își pierdea complet capul [17]. Desigur, partea vizibilă îi rămânea pe umeri, dar restul nu se știa unde se duce. Vocea tatălui meu nu mai era un calmant suficient.

Viața noastră pieri ca fumul într-o după-amiază banală și comună. Un fum antracit și chimic. Cum tatăl meu și cu mine plecaserăm să facem niște cumpărături fără importanță, vin, produse de subzistență, pâine, simple cumpărături curente, el ținu neapărat să treacă pe la florăria preferată a Mamei.

– Madeleine adoră compozițiile lor, nu e foarte aproape, dar fericirea ei merită ocolul!

Iar ocolul fu lung, ambuteiaje, clientelă numeroasă și mofturoasă, căutarea noastră meticuloasă, compoziție armonioasă, iar ambuteiaje, garare în parcare și, pe strada noastră, un nor. Pe fereastra salonului nostru, la etajul patru, ieșea o trâmbă de fum gri și gros, escortată de flăcări virulente, care încercau să înece doi pompieri cățărați pe scara lor gigantică. Înainte de a ne apropia de camion și de urletul sirenelor, a trebuit să străbatem mulțimea compactă de curioși, sâcâită că era deranjată astfel, prin răcnete și lovituri de cot, din activitatea ei:

– Ușor! Nu mai îmbrânci, puștiule, oricum e prea târziu, nu mai e nimic de văzut! mă sfătui sec un bătrân care mă blocase cu brațul, pe când încercam să-l împing ca să înaintez.

Mă lăsă în cele din urmă să trec, zbierând ca să mă facă să-i eliberez degetul mare dintre dinți.

– O, flori! Sunteți încântători! exclamă Mama, întinsă pe o brancardă și acoperită cu o cuvertură de hârtie aurie.

Chipul ei, mâzgălit cu negru, cu gri, cu prafuri albe, nu avea un aer neliniștit.

– Totul e în ordine, iubiții mei, am ars toate amintirile noastre, pe astea n-or să poată pune mâna! Oho, se făcuse cald tare înăuntru, dar gata, s-a terminat! declară ea efectuând o coregrafie confuză cu mâinile, mulțumită de ea însăși.

De umerii ei descoperiți erau lipite bule de plastic ars.

– Acum s-a terminat, acum s-a terminat, îi repeta încet tatăl meu, care chiar nu știa ce să facă altceva decât să-i cureţe fruntea și s-o interogheze din priviri, fără să-i pună întrebări, fără să-i dea niciun prenume.

Nici eu nu știam ce să spun și-atunci nu-i spuneam nimic, mulțumindu-mă să-i ciugulesc ușurel mâinile ca de cărbune cu o tăcută afecțiune.

Șeful pompierilor ne explicase că ea strânsese în salon muntele de corespondenţă și toate fotografiile din casă; că dăduse foc la toate astea și că, dat fiind plasticul din podea până-n tavan, salonul nostru se transformase imediat într-un cazan enorm; că pe ea o găsiseră stând calmă, într-un colț al antreului, ținând în brațe un pick-up și o pasăre mare, complet înnebunită; că fusese arsă de torţele de hârtie cremată, dar că nu era grav; că doar salonul fusese atins, că restul apartamentului fusese cruțat. Pe scurt, pompierul-șef ne-a explicat că totul merge aproape bine. Chiar dacă asta rămânea de dovedit.

Dovezile că totul mergea aproape bine nimeni n-a putut să ni le dea. Nici măcar polițiștii, care au interogat-o îndelung pe Mama, smulgându-și părul în fața aplombului dezarmant și a remarcilor ei surprinzătoare:

– N-am făcut decât să distrug ceea ce voiam să păstrez pentru mine! Fără acele huse stupide de plastic, nu s-ar fi întâmplat nimic din toate astea!

– Nu, n-am nimic cu vecinii, dacă aș fi vrut să le dau foc, aș fi aprins apartamentul lor, nu pe al meu!

– Da, mă simt perfect, mulţumesc, mai ține mult circul ăsta? Câtă tevatură pentru niște hârtii arse!

Privind-o cum zâmbea și răspundea calm, Tata mă apucă de mână, ca să-l susțin. Privirea îi era stinsă. Vrând să stingă tot, să stropească tot, trecerea pompierilor înăbușise și focul ochilor lui. Semăna tot mai mult cu cavaleristul prusac din tabloul din antreu, chipul îi era tânăr, dar ușor crăpat, costumul îi era șic, dar ieșit din modă, îl puteai privi, dar nu-i puteai cere

nimic, părea că vine dintr-o altă epocă, epoca lui era terminată, tocmai ce se încheiase.

Nici clinica nu ne dădu vreo dovadă că totul mergea aproape bine. Doar Mama considera că totul merge de minune.

– De ce să mergem după-masă în clădirea asta deprimantă, când am putea să dansăm? Salonul e condamnat, dar am putea face loc în sufragerie! Să-l punem pe Bojangles! Discul nu s-a stricat! E așa frumos afară, n-aveți altă plimbare să-mi propuneți?

– Chiar nu sunteți amuzanți! bombănise ea înainte de a accepta să ne însoțească.

La sosirea noastră, în fața figurii îngrijorate a medicului, i-o trântise:

– Ei bine, sărmane domn, nu știu care dintre noi doi e mai bine, dar, dacă aveți o după-amiază de pierdut, eu v-aș sfătui foarte serios să mergeți să vă vadă cineva! O să-mi spuneți că, dacă frecventezi toată ziua bolnavi mintal, sfârșești prin a-i copia! Nici tunica dumneavoastră nu arată prea grozav!

Remarca îl făcu să zâmbească pe tatăl meu, dar absolut deloc pe medic, care ceru, privind-o pe Mama cu capul în curmeziș, să rămână singur cu ea. Întrevederea dură trei ore, în timpul cărora pipa tatălui meu nu încetă să fumuiască, iar noi să mărșăluim prin fața uriașei clădiri deprimante. Îmi spunea:

– O să vezi, coșmarul ăsta o să se termine, totul o să se aranjeze, mințile o să-i revină și noi o să revenim la viața noastră! Are în continuare atâta umor, cineva atât de amuzant nu poate fi complet pierdut!

Tot auzindu-l repetând asta, ajunsesem să cred și eu la fel, așa că atunci când medicul dori să-i vorbească în particular mă părăsi făcându-mi cu ochiul. Un semn care însemna că în curând se termina coșmarul.

A priori medicul nu era de această părere și, când tatăl meu ieși din biroul lui, privindu-i fața, am știut pe loc că semnul din ochi fusese o minciună involuntară.

– Mama ta o să stea sub observație un timp, e mai simplu așa. În felul ăsta, când va ieși, va fi complet vindecată. Câteva zile încă și totul se va termina, asta ne lasă timp să reparăm stricăciunile din salon pentru întoarcerea ei. O să alegi tu culoarea zugrăvelii, o să vezi, o să ne distrăm foarte bine! zise el, chiar dacă ochii lui triști și blânzi afirmau exact contrariul.

Ca să fie drăguț cu mine, tatăl meu era și el capabil să emită minciuni pe dos.

6

Medicii ne explicaseră că trebuia s-o protejăm de ea însăşi pentru a-i proteja pe ceilalţi. Tata îmi spusese că numai medicii de cap puteau emite asemenea fraze. Mama era instalată la etajul doi al clinicii, etajul celor duşi de-acasă, al demenajaţilor. Pentru majoritatea, demenajarea era în curs, minţile lor plecau încetul cu încetul, aşa că ei aşteptau calm terminarea mutării, mâncând medicamente. Pe coridor erau mulţi oameni care păreau plini şi normali pe dinafară, dar care, de fapt, erau goi pe dinăuntru. Etajul doi era o uriaşă sală de aşteptare pentru accesul la etajul trei, etajul celor decapitaţi mintal. La acest etaj, pacienţii erau mult mai haioşi. Pentru ei mutatul se terminase, medicamentele luaseră tot, nu le mai rămăseseră decât nebunie şi vânt. Când Tata voia să rămână singur cu Mama, ca să danseze *slow*-ul sentimentelor sau să facă lucruri care nu-i priveau pe copii, îmi plăcea mult să merg să mă plimb la etajul de deasupra.

Deasupra era Sven, prietenul meu olandez, care vorbea zeci de limbi în una şi aceeaşi propoziţie. Sven avea un cap grozav, avea un dinte ciudat chiar în faţă, care îl făcea să împroaşte enorm cu scuipaţi, ameninţând totodată să cadă în orice clipă. Sven fusese inginer în viaţa lui de dinainte, de aceea nota tone de statistici în caietul lui de şcolar. Era pasionat de o mulţime de lucruri importante. De exemplu, de ani întregi marca rezultatele la polo, puteai să-l întrebi orice, scotocea în caietul lui şi găsea în chip miraculos scorurile grifonate pe un colţ de hârtie, era uimitor. Se interesa, de asemenea, de viaţa papilor şi şi-acolo era la fel, îţi dădea naţionalitatea, datele de naştere, durata domniei… Sven era o adevărată comoară de ştiinţă. Medicamentele uitaseră să golească o cameră plină-ochi din capul lui. Dar ceea ce Sven iubea mai presus de orice era cântecul francez. Se

plimba întotdeauna cu *walkma*n-ul agățat de centură și cu căștile în jurul gâtului, era un adevărat juke-box ambulant. Când cânta, mă îndepărtam un pic, fiindcă mereu mi-era frică să nu-i cedeze dintele și să nu mă împroaște cu el drept în față. Cânta bine și foarte tare, o făcea din toată inima și saliva de fericire. O dată a cântat chiar și din Claude François, o chestie cu un ciocan, și atunci am priceput de ce îl transformase Tata în joc de săgeți, chiar nu era uman să cânți lucruri de-astea. Dacă aș fi avut un ciocan, eu aș fi spart *walkma*n-ul lui Sven, ca să înceteze șansoneta aia urâtă. Doar că îmi plăceau mult cântecele lui Sven și nu mă plictiseam niciodată să-l aud cântând, mai ales atunci când întindea brațele ca să facă în același timp pe avionul, chiar îți venea să decolezi împreună cu el. Sven era mai vesel el singur decât toți medicii și toate infirmierele la un loc.

Mai era și Bulă de Aer. Eu o numisem așa pentru că, de fiecare dată când o întrebam cum o cheamă, nu răspundea. Deci trebuia neapărat să-i găsesc un prenume, toată lumea are dreptul la un prenume sau măcar la o poreclă, era mai bine pentru prezentări, hotărâsem eu pentru ea. Deci cu Bulă de Aer era simplu, cașetele mutaseră totul, nu mai lăsaseră nici măcar o singură cutie. Era decapitată mintal cu normă întreagă. Avea mereu în mâini hârtie-plastic de ambalaj cu bule și își petrecea zilele strivind aceste bule, cu ochii în tavan și ciugulind pilule. Își lua medicamentele prin braț, fiindcă nu mai avea destulă poftă de mâncare. Brațul ei putea să le înghită cu litrul fără să se îngrașe nici cu un gram, era o doamnă foarte nostimă. O infirmieră îmi spusese că, înainte de demenajare, Bulă de Aer făcuse lucruri rele în viață și că acele cașete îi împiedicau pe demonii ei să se întoarcă și să-i ocupe creierul. Își strivea bulele fiindcă avea capul plin cu aer, așa că era mereu în elementul ei. Când mă săturam de cântecele lui Sven, mergeam să mă uit în tavan cu Bulă de Aer, ascultând poc-pocul hârtiei-plastic, era foarte odihnitor. Uneori, Bulă de Aer dădea drumul la aer prin toate părțile și atunci chiar că trebuia să-ți faci vânt imediat de lângă ea, fiindcă pentru asta nu existau medicamente.

Deseori, la Bulă de Aer venea în vizită Iaurt, un tip ciudat, care se credea președinte. Nu eu îl poreclisem așa, ci personalul clinicii, căci se revărsa din toate părțile, era moale de tot, ca o brânză fermentată, chiar aveai impresia că imediat o să înceapă să curgă. Creierul lui se mutase, dar medicamentele aduseseră în loc altul, nou-nouț. Iaurt avea niște negi caraghioși pe față și

totdeauna firimituri de biscuit la gură, era chiar respingător. Ca să-și ascundă marea urâțenie, își lustruia și-și umfla spre spate tuleiele vopsite, poate se gândea că e șic să ai o aripă de corb lipită pe cap. Venea regulat s-o vadă pe Bulă de Aer, iar în clinică toată lumea zicea că are sentimente pentru ea. Stătea ore întregi privind-o cum își dădea aere din toate bulele și vorbindu-i despre meseria lui de președinte. Începea toate propozițiile cu *eu, eu, eu, eu,* cu timpul devenea chiar extenuant. Pe culoare, strângea toate mâinile cu un aer serios comic, ca să câștige voturi. Vinerea seara punea la cale adunări pentru a vorbi despre profesiunea lui și apoi organiza alegeri cu o cutie de carton, ceea ce provoca multă animație, chiar dacă era ales de fiecare dată, fiindcă era întotdeauna singurul candidat. Sven număra buletinele și nota tot în caietul lui, apoi cânta rezultatele înainte ca Iaurt să se suie pe un scaun ca să-și țină discursul cu mutra lui de învingător. Tata zicea că are carismă cât un taburet de bucătărie, dar până la urmă toată lumea îl plăcea foarte mult. Ca președinte, era ridicol, dar ca pacient, nu era rău.

La început, Mama se plictisea țeapăn la etajul doi, zicea că, chit că ești țăcănit, e mai bine să fii chitit pe etajul de deasupra. Îi găsea deprimanți pe vecinii de palier și deplângea faptul că nici măcar medicamentele nu-i făceau mai haioși. Starea ei era variabilă, ne putea primi cu un comportament fermecător ca să devină brusc isterică în clipa când plecam. Uneori era invers și era complicat să rămâi, trebuia să aștepți răbdător să se calmeze, asta putea să dureze foarte mult timp. Timp în care Tata păstra mereu același zâmbet pe care eu îl găseam solid și liniștitor, dar pe care, în momentele ei rele, mama mea îl găsea supărător, era chiar foarte complicat să trăiești chestii de-astea.

Din fericire, își păstrase simțul umorului și adeseori ni-i imita pe vecinii ei, strâmbându-se, vorbind în ralanti și târșâindu-și picioarele. Într-o după-amiază, când sosisem, o găsisem în mare conversație cu un chelios scund, care-și frământa mâinile privindu-și picioarele. Era uimitor, avea fața complet șifonată și craniul complet neted.

– Ați picat la țanc, Georges! Vi-l prezint pe amantul meu, nu s-ar zice, dar e un amant înflăcărat când vrea! strigase ea mângâind craniul interlocutorului ei, care începu să râdă foarte tare, dând din cap.

La care Tata răspunse, apropiindu-se ca să-i strângă mâna:

– Mulțumesc, dragă prietene, îți propun un târg: dumneata te ocupi de ea când plânge, iar eu, când zâmbește! Ești net în câștig, fiindcă petrece mult mai mult timp plângând decât zâmbind!

Mama izbucni în râs, Tata și cu mine, la fel, iar cheliosul după noi, râzând încă și mai tare.

– Hai, șterge-o, nebunaticule, și vino peste o oră, nu se știe niciodată, poate mă apucă pofta de plâns! aruncă ea în direcția cheliosului, care părăsea camera ținându-se de coaste.

Altă dată, ne primi cu capul căzut, cu brațele atârnând de-o parte și de alta a scaunului și cu balele curgându-i enorm. Tata căzu în genunchi la picioarele ei, urlând ca să cheme o infirmieră, dar în clipa următoare ea se îndreptă, izbucnind într-un râs copilăresc. De astă dată, farsa n-a făcut-o să râdă decât pe ea. Tata se albise la față chiar ca varul, eu începusem să plâng ca un bebeluș, nu mi se păruse deloc hazliu. Îmi fusese atât de frică, încât mă înfuriasem. Îi spusesem că nu se făcea să faci glume de-astea cu copiii. Atunci ea, ca să se scuze, începuse să mă ciugulească, iar Tata îmi zisese că am o furie sănătoasă și inteligentă.

Cu timpul, Mama deveni șefa etajului doi. Guverna totul cu bună-dispoziție, dând ordine, împărțind onorurile, ascultând doleanțele și micile necazuri, dând sfaturi în fiece clipă. Așa de bine, încât, într-o zi, Tata îi aduse o coroană de carton din prăjitura regilor [18], dar ea îl refuză și strigă râzând:

– Sunt regina nebunilor, aduceți-mi mai degrabă o sită sau o pâlnie, fiecăruia al său regat, după câtă putere i s-a dat!

Toată curtea defila prin camera ei, era un ritual. Bărbați îndrăgostiți treceau să-i aducă desene, ciocolate, poeme, buchete de flori din parc, uneori cu tot cu rădăcină, sau doar ca s-o privească vorbind. Camera ei se transformase în muzeu în miniatură și în uriașă harababură, găseai acolo de toate. Unii se puneau la costum ca s-o viziteze, era înduioșător, zicea Tata, care nu era deloc gelos pe nebuni. Când ne întorceam în cameră, el bătea din palme și toți amorezii o ștergeau, unii lăsând capul în jos, alții cerându-și scuze.

– Pe mai târziu, scumpii mei! zicea Mama, care-și mișca mâna ca pentru un rămas-bun în gară.

Și erau și femei, ele erau mai puțin numeroase, în general veneau ca să ia ceaiul și s-o asculte pe Mama povestindu-și viața de dinainte. Exclamau

mereu scoțând ohhh-uri și ahhh-uri, pentru că viața Mamei merita asta din plin. Chiar și infirmierele o răsfățau; spre deosebire de ceilalți, ea putea să-și aleagă meniul, să stingă lumina când voia și chiar să fumeze în cameră, dar numai cu ușa închisă. Din cauza acestor lucruri, noi ne gândeam că ea e mai bine și uitam că, în același moment, probabil că avea loc o altă demenajare.

Nu doar capul Mamei demenaja, ci și apartamentul nostru trebuia să urmeze același tratament. Această din urmă mutare era aproape la fel de deprimantă. Trebuia să punem în cutii secole de amintiri, să le triem și câteodată să le aruncăm la gunoi. Tata găsise un alt apartament cu chirie pe aceeași stradă, dar mult mai mic, dintr-odată a trebuit să umplem enorm de multe pubele. Gunoiul venise să ne ajute, dar, în ciuda a ceea ce putea să dea de înțeles porecla lui, nu era dotat pentru asta, uneori chiar scotea obiecte din saci și ne dăscălea:

– Nu trebuie să aruncați asta, încă mai poate fi de folos!

Așa că strica toată treaba pe care noi ne chinuiserăm mult s-o facem, era greu, fiindcă trebuia să le punem a doua oară în saci și să le spunem a doua oară la revedere. Nu puteam păstra tot, nu era destul loc în celălalt apartament, era chestie de matematică, zicea Tata, care se pricepea la asta. Chiar și eu înțelesesem de mult că nu puteam băga toată apa dintr-o cadă într-o sticlă de plastic. Era chestie de matematică, dar senatorului chestia asta nu i se părea șutată la colțul de bun-simț.

De la internarea Mamei, Tata se arătase foarte curajos, zâmbea mereu, petrecea mult timp jucându-se și vorbind cu mine, continua să-mi dea lecții de istorie, de artă, mă învăța spaniola cu un vechi magnetofon și niște casete care torceau ca o pisică, rotindu-se. Îmi spunea „senior“ și eu îi spuneam „gringo“, încercam să facem coride cu Domnișoara, dar asta nu funcționa niciodată, prosopul roșu era precum cronometrul, i se fâlfâia suprem de el. Începea prin a-l privi, își lăsa capul în jos, rulându-și gâtul, apoi o lua alergând în sens opus. Domnișoara era un prost taur, dar nu puteai să te superi, nu fusese crescută pentru asta. Cum conveniserăm, după lucrările din salon, rezugrăviserăm cu Tata toți pereții și, cum apartamentul tocmai fusese vândut, el îmi spusese că pot alege orice culoare, că nu mai puteam noi de asta pentru că tot n-o să mai locuim în el. Atunci alesesem caca de gâscă, Domnișoara Superfluă mă ajutase să fac alegerea. Râsesem mult

gândindu-ne ce mutră aveau să facă noii proprietari descoperind un salon întunecat și deprimant.

Mă ducea deseori la cinema; așa, pe întuneric, putea să plângă fără să-l văd. Eu vedeam prea bine ce ochi roșii avea la sfârșitul filmului, dar făceam pe niznaiul. Dar, cu mutarea, a clacat de două ori, începând să plângă în plină zi. E cu totul altceva să plângi în plină zi, e alt nivel de tristețe. Prima dată a fost din cauza unei fotografii, singura pe care Mama uitase s-o ardă. Nu era deosebit de reușită, nici prea frumoasă, Gunoiul ne prinsese pe toți trei cu Domnișoara pe terasă, în Spania. Se vedea Mama, cocoțată pe o balustradă, gata să izbucnească în hohote de râs, cu părul căzut în ochi, în timp ce Tata întindea degetul spre fotograf, fără îndoială ca să-i spună să nu facă asta, iar eu închideam ochii, scărpinându-mă pe obraz alături de Domnișoara Superfluă, care se întorcea cu spatele, fiindcă de fotografii îi era până peste cap. Totul era neclar, chiar și peisajul din spate, care abia se vedea. Era o fotografie banală, dar era ultima, singura care nu se făcuse fum. De-asta Tata începuse să plângă în plină zi, fiindcă nu ne mai rămânea decât o poză ratată din zilele bune. A doua oară când a plâns a fost în ascensor, după ce le înmânase cheile noilor proprietari. La nivelul etajului patru, amândoi râdeam cu lacrimi fiindcă fusese chiar hazos să le vezi mutra nou-sosiților când ne surprinseseră jucând dame pe pardoseala din antreu, pe jos, cu o pasăre mare care alerga în toate sensurile, scoțând țipete demente. Dar apoteoza fusese când ne mulțumiseră, cu o grimasă, pentru căcăstoarea deprimantă din salon. Dar la etajul doi râsetele lui Tata erau mai puțin voioase, iar la parter deveniseră niște lungi sughițuri nefericite. Rămăsese mult timp în cabină în timp ce eu îl așteptam pe palier, în fața ușii închise.

Noul apartament era încântător, dar mult mai puțin amuzant decât cel de dinainte. Nu erau decât două camere, culoarul era minuscul și eram obligați să ne sprijinim de pereți când treceam unul pe lângă altul. Era atât de scurt, încât, chiar înainte să ne luăm elan, ne pomeneam cu nasul în ușa antreului. Din bufetul vegetal nu mai rămăsese decât iedera, mobila era prea mare pentru salon. Așa că iedera era pe podea, iar mobila, la gunoi și așa își pierduseră amândouă farmecul. Ca să încapă în salon marea canapea albastră capitonată, cele două fotolii-broască, masa-nisiparniță și cufărul capitalist, trebuise să le sucim în toate felurile, o partidă de puzzle care a

durat două zile întregi, înainte să ne dăm seama că nu putea intra totul așa cum trebuie și să trimitem cufărul capitalist să mucegăiască în pivniță. În sufragerie, masa cea mare nu mai încăpea nici ea, așa că o înlocuiserăm cu una mai mică și care nu putea primi niciun invitat. Era locul care o aștepta pe Mama, locul lui Tata, locul meu și cel al Gunoiului, pentru că, în ciuda eforturilor, tot nu reușea să-și pună farfuria și tacâmurile pe burtă, nu stăteau. Mă rog, da, putea să le pună, încercam la toate mesele, dar alunecau de fiecare dată. În camera mea nu era decât patul mijlociu deoarece, cu cel mare, nu mai aveam niciun centimetru ca să-mi pun jocurile. Încă puteam să ne jucăm de-a Claude François, dar distanțele erau prea scurte și săgețile îl nimereau în cap la toate loviturile. Chiar și Claude François era mai puțin comic în acest apartament. Marile ghivece din bucătărie cedaseră locul unei lădițe meschine cu mentă pentru toate cocteilurile Gunoiului și ale Tatei. Sala de baie era ridicol de minusculă. Gunoiul nu reușea nici să se întoarcă, nici să respire, intra acolo mergând ca un crab și ieșea asudând, roșu ca un homar. Îl auzeam înjurând de fiecare dată când dărâma un obiect, iar apoi începea să urle fiindcă dărâma și mai multe când voia să-l adune de pe jos. Pentru el, a face un duș era mai rău decât serviciul militar. Cât despre bietul cavalerist prusac, era așezat pe sol fără niciun fel de considerație pentru rangul său. Câștigase multe bătălii, vestonul îi era acoperit de decorații și sfârșea pus pe jos ca o cârpă vulgară, având ca singură privelițte un uscător plin de șosete și de chiloți – îmi sărea bâzdâcul. De altfel, în acest apartament priveliștea era tristă pentru toată lumea, geamurile dădeau fix într-o curte interioară, era întunecos și vedeai vecinii cum se plimbă prin casele lor. Mă rog, mai degrabă ei ne priveau ciudat când jucam zăbăluța cu Gunoiul sau când îi puneam farfurii pe burtă, sau când Domnișoara își făcea vocalizele dimineața foarte devreme și trezea tot imobilul. Din două țipete și trei mișcări reușea să aprindă în același timp toate luminile din toate apartamentele. Domnișoara avea și ea bâzdâcuri, izbea toți pereții cu ciocul de parcă ar fi încercat să-i împingă mai încolo, făcea găuri peste tot și se plictisea așa de rău că uneori dormea de-a-n picioarelea în plină zi. Că era vorba despre creierul Mamei sau despre mobilele din apartament, nimeni nu era chiar mulțumit de aceste demenajări.

Din fericire, Mama a luat din nou lucrurile în mână. Într-o vineri seară, sosind la clinică, găsisem toate culoarele goale. Toate ușile erau deschise, dar camerele erau pustii. Niciun decapitat mintal la orizont. Chiar și Bulă de

Aer îşi luase zborul. Mergând prin clinică, în cele din urmă auzisem zgomot, muzică şi strigăte venind dinspre sala de mese. Deschizând uşa, văzusem lucruri care nu se mai văzuseră niciodată. Toţi decapitaţii mintal dansau în hainele lor de duminică, unii dansau *slo*w-uri, alţii dansau singuri, strigând cât îi ţinea gura, era chiar unul care se freca de un stâlp râzând foarte normal, ca un nebun. *Mister Bojangle*s se învârtea în buclă pe aparat, cu siguranţă nu se învârtise niciodată pentru asemenea sonaţi, deşi văzuse destule trăsnăi în apartamentul nostru, dar aici chiar că era cu un etaj mai sus. Sven cânta la un pian imaginar, aşezat în faţa unei mese fără coadă, pe care Mama făcea step spaniolesc, cântând şi bătând din palme. Era aşa de bine făcut, încât chiar credeai că *Bojangle*s ieşea din gura Mamei şi că notele pianului porneau din tuşele lui Sven. Chiar şi Bulă de Aer dădea din cap, aşezată într-un scaun cu rotile, cu o faţă cum nu-i mai văzusem până atunci. Numai Iaurt se tot agita pentru că i se ratau alegerile, plictisea pe toată lumea spunându-le dansatorilor că trebuie să meargă la vot, că, dacă nu votează, săptămâna viitoare nu vor fi guvernaţi. Se duse chiar s-o tragă pe Mama de fustă, ca să coboare de pe masă, atunci Mama înşfăcă o zaharniţă de la picioarele ei şi i-o turnă în cap, chemându-i şi pe ceilalţi sonaţi să vină să zaharisească [19] iaurtul. Toţi decapitaţii veniră să-l pudreze cu zahăr, dansând în jurul lui ca indienii Sioux şi cântând:

– Pe Iaurt să-l zaharisim, pe Iaurt să-l zaharisim, pe Iaurt să-l zaharisim!

Iar el rămăsese acolo fără să se mişte, aşteptând să fie zaharisit, ca şi cum nu mai avea niciun nerv în trupul lui de preşedinte. Bulă de Aer privea toate astea zâmbind cu toţi dinţii, pentru că şi ea încasase destule poveşti prezidenţiale. Când ne văzu, Mama sări de pe masă, se îndreptă spre noi învârtindu-se ca un yoyo şi ne spuse:

– Astă-seară, iubiţii mei, sărbătoresc sfârşitul tratamentului, acum totul s-a terminat!

7

Acum fix patru ani, Mama a fost kidnapată. Pentru toată clinica a fost chiar un șoc. Personalul de îngrijire nu pricepea ce se putuse întâmpla. Erau obișnuiți cu fugile, dar o răpire… așa ceva nu mai văzuseră niciodată. În ciuda urmelor de luptă din cameră, a ferestrei sparte din exterior, a sângelui de pe așternuturi, nu văzuseră și n-auziseră nimic. Erau într-adevăr dezolați – și i-am crezut din plin. Decapitații și demenajații mintal erau complet dați peste cap, mă rog, mai mult ca de obicei. Unii avuseseră reacții uimitoare. Cheliosul cel scund, cu fața șifonată era mie-n sută sigur că el era de vină, își petrecea timpul plângând și scărpinându-și capul din toate puterile, îți făcea chiar rău să-l vezi. Mersese de mai multe ori la direcțiune ca să se predea, dar, bietul bătrân, se vedea clar că era incapabil să kidnapeze pe cineva. Altul era furios că ea plecase fără să-și ia cadourile, urla insultând-o pe Mama și izbind cu pumnul în pereți, la început mergea, dar după un timp devenise chiar enervant. Era aiurea să-și arate furia insultând-o pe Mama. Rupsese și toate desenele de monumente pe care i le oferise și pentru noi a fost o ușurare că nu trebuia să le ducem acasă. Deja ne săturaserăm de toată căcănăria asta. Iaurt, la rândul lui, era convins că instituțiile publice îl răzbunaseră pentru povestea cu zaharnița. Mergea permanent din om în om, spunându-le că nu trebuia să-l mai trateze niciodată așa și că, la următoarea proastă-tratație, va fi același rezultat, rebelii vor fi răpiți pentru a fi torturați. Își bomba pieptul și mergea cu gâtul foarte drept, ca unul care nu se mai teme de nimic. Ca să-și refacă spoiala marchizei pe socoteala crizei, chemase la uniune medicală sub drapelul său, dar nimeni n-avusese chef să se ralieze la brânza lui fermentată, nu trebuia să exagerăm, totuși. În ceea ce-l privește pe Sven, el se bătea ilar în piept, arătându-ne cu degetul, apoi se ducea să facă pe avionul cu brațele, cântând cântece în suedeză, în

italiană, în germană, nu se prea știa, dar el avea un aer foarte mulţumit. Apoi se întorcea, aplauda, ridica braţele spre cer și pleca din nou, cântând. Înainte de plecarea noastră, trecuse să ne îmbrăţișeze, să ne zgârie pe obraz cu dintele și să ne stropească cu scuipaţi îngânând rugăciuni. Sven era de departe cel mai drăguţ dintre decapitaţii mintal.

Nici polițiștii nu pricepuseră nimic. Veniseră să constate și să ancheteze în cameră. Fereastra fusese clar spartă din exterior, era clar sângele Mamei, scaunul răsturnat și vaza spartă dovedeau clar că avusese loc o luptă sângeroasă, dar nu găsiseră nicio urmă de pași jos, pe iarbă, sub fereastră. Ancheta în împrejurimi nu scosese nimic la iveală, personalul nu remarcase nicio persoană bizară dând târcoale clădirii. Polițiștii decretaseră că puteam să-i credem pe cuvânt, fiindcă era, totuși, cheia profesiunii lor să repereze oamenii bizari. Ne interogaseră prima dată ca să ne întrebe dacă Mama avea dușmani și noi răspunseserăm că, în afară de un inspector de la impozite, toată lumea o plăcea, dar pista impozitelor fusese repede abandonată. Ne interogaseră încă o dată, dar asta nu dusese strictamente nicăieri. Pur și simplu pentru că pe Mama noi o kidnapaserăm și ea organizase totul. Și nu eram atât de nebuni, încât să ne predăm, totuși.

După serbarea din sala de mese, când ne întorseserăm în camera Mamei, ea ne declarase că nu mai voia să locuiască la spital, că, după părerea medicilor, n-avea să se vindece niciodată complet și că nu avea de gând să mănânce veșnic medicamente, mai ales dacă asta nu servea la nimic. „Oricum am fost întotdeauna un pic nebună, așa că un pic mai mult sau un pic mai puțin n-o să schimbe dragostea pe care o aveți pentru mine, nu-i așa?“ Eu și Tata ne priviserăm și găsiserăm că această remarcă era șutată la colţul de bun-simţ. În orice caz, ne săturaserăm să venim în fiecare zi la clinică, să așteptăm întoarcerea ei care nu se petrecea niciodată, cu locul ei de la masă mereu gol și cu dansurile în trei din salon pe care le amânam tot timpul. Dintr-o sumedenie de alte motive asta nu mai putea să țină așa. Din cauza pereților din foaie de ceapă de la clinică, cântecul Domnului Bojangles nu dădea același sunet și nici aceleași frisoane ca acasă, iar Domnișoara Superfluă se întreba adesea, postându-se în fața canapelei, de ce Mama nu mai era acolo s-o mângâie pe cap în timp ce citea. În sfârșit, eram un pic gelos pe nebuni și pe tot personalul îngrijitor, care profitau de Mama toată ziua, spre deosebire de noi. Mă săturasem s-o împart cu alți oameni și gata. Era criminal să aștepți cu brațele încrucișate ca

medicamentele să termine cu demenajarea creierului Mamei, mă gândeam eu în momentul când Tata începu să vorbească, îngrijorat și excitat în același timp:

– Sunt absolut de acord cu dumneata, scumpa mea Nécessité! Nu te mai putem lăsa mult să perverteşti acest spital, e în joc sănătatea mintală a celorlalți pacienți! Cu ritmul și veselia pe care li le induci, dacă mai ține așa, toți aceşti nebuni vor fi în curând mult mai bine și atunci chiar că va trebui să-mi fac griji, cu toți pretendenții dumitale. Problema e că nu prea văd cum îi vom putea convinge pe medici să te lase să ieși și nici măcar cum vor accepta să-ți oprească tratamentul. Va trebui să inventăm o minciună de toată frumusețea, gogoașa cea mai mare cu putință, și, dacă merge, va fi chiar o operă de artă! exclamă el, privind gura pipei cu un ochi închis, de parcă înăuntru s-ar fi găsit vreun răspuns.

– Dar, prietene dragă, Georges dragă, să fim serioși! Nu s-a pus niciodată problema să cer voie. Nici ca să ies de-aici, nici ca să opresc tratamentul. De altfel, cel mai bun tratament nu e să fiu înconjurată de nebuni, ci să fiu cu voi! Dacă nu plec de-aici, într-o bună zi o să sar pe fereastră sau o să înghit toate medicamentele deodată, ca bietul amărât care a stat înainte în camera mea. Dar, liniștiți-vă, asta n-o să se întâmple, pentru că m-am gândit la tot… O să mă răpiți, pur și simplu! Veți vedea, o să ne distrăm nebunește! declarase Mama, care aplauda voioasă, ca altădată.

– Să te răpim? Adică, vrei să spui, să te kidnapăm? tușise Tata, care împrăștia cu mâna fumul pipei ca să vadă mai bine ochii Mamei.

– Da, exact, un *kidnaping* familial! De zile întregi îl pregătesc, așa că o să vedeți opera de artă. O minciună gătită la foc mic, am aranjat toată operațiunea, o să vedeți, n-am lăsat nimic la voia întâmplării! aruncase Mama, vorbind mai încet, cu aer de conspiratoare și cu ochii plini de șiretenie.

– Ah, da, efectiv, aici ești la înălțime! Ne pregătești o capodoperă! șușotise Tata, care la minciuni se pricepea ca nimeni altul.

Fața i se destinsese, ca și cum ar fi fost ușurat, ca și cum tocmai s-ar fi hotărât să se lase dus de această idee dementă.

– Prezintă-ne planul dumitale! adăugase el, cu o flacără deasupra pipei, cu ochii hotărâți și scânteietori.

Chiar că Mama își pregătise *kidnapingul* până în cel mai mic detaliu. Furase o fiolă cu sânge de-al ei la ultimele analize. După nopți întregi de pândă, observase că în fiecare zi, la miezul nopții, paznicul de la intrare își

părăsea borcanul timp de treizeci și cinci de minute, ca să-și facă rondul de noapte și să fumeze o țigară în spălătorie. Acela era momentul când trebuia să sosim noi, intrând pe ușa de intrare, pur și simplu. Dar cum Mama chiar voia ca totul să semene cu o răpire de roman, trebuia să lăsăm să se creadă că fusese kidnapată pe fereastră. Tata și cu mine găsiserăm această idee absolut firească. Să ieși pe ușă era o răpire prea banală și, chiar și cu medicamente, Mama detesta la fel de tare banalitatea. Dacă ar fi vrut, ar fi putut chiar să plece singură pe ușa de intrare, în timpul pauzei gardianului, dar atunci n-ar mai fi fost o răpire și de tot planul ei s-ar fi ales praful. La douăsprezece fără cinci noaptea, prevăzuse să-și verse sângele pe așternuturi, să culce delicat scaunul la pământ, să spargă o vază înăbușind zgomotul cu perna și să deschidă fereastra ca să spargă geamul dinspre exterior cu un șervet, ca să mascheze sunetele și să trezească astfel bănuiala de efracție. Noi trebuia să sosim la douăsprezece și cinci, cu dresuri pe cap, și să venim în camera ei s-o răpim cu consimțământul ei, pentru ca apoi să plecăm liniștiți și în vârful picioarelor pe ușa de intrare.

– Iată un plan urzit în chip strălucit, iubita mea, și când ai de gând să te lași kidnapată? întrebase Tata, cu ochii în gol, fără îndoială ca să încerce să-și imagineze desfășurarea operațiunilor.

– Astă seară, scumpii mei, de ce să mai așteptăm din moment ce totul e gata? Doar nu credeți că am organizat întâmplător această serbare, era serbarea mea de adio!

Întorși acasă, repetasem cu Tata toată operațiunea de mai multe ori, cu niște senzații ciudate în burtă. Ne era frică, dar nu ne puteam împiedica să râdem fără motiv. Tata arăta ca toate alea cu dresul pe cap, nasul i-o lua de-a curmezișul și buzele i se strâmbau ca naiba, iar eu aveam fața complet turtită, ca un bebe de gorilă. Domnișoara Superfluă ne privea întorcând capul când spre el, când spre mine, tot încerca să înțeleagă ce se petrece, își lăsa gâtul în jos ca să se uite la noi de dedesubt, dar se vedea clar că era complet depășită. Înainte de a pleca, Tata îmi oferise o țigară și un gin tonic, spunându-mi că așa făceau gangsterii înaintea unei răpiri. Și-atunci, el își fumase pipa, iar eu, țigara; ne băuserăm cocteilurile așezați pe canapea, fără să scoatem o vorbă, fără să ne uităm unul la altul, ca să rămânem concentrați.

Eram absolut praf când m-am urcat în mașină, aveam gura uscată, un gust de vomă în gât, mă înțepau ochii, dar mă simțeam mult mai tare și înțelesesem mai bine de ce Tata bea gin tonic ca să facă sport. Ajungând în apropierea clinicii, am parcat departe de felinare, am tăiat contactul și ne-am privit zâmbind, înainte să ne îmbrăcăm dresurile. Chiar și din spatele dresului, vedeam ochii Tatei strălucind de o frumoasă lumină voalată. În momentul când să împingă ușa clinicii, dresul lui Tata plesni în dreptul nasului, el încercă să-l răsucească, dar pe urmă îi ieși afară urechea. Continuase să-l răsucească râzând încet și nervos, dar dresul se tot căsca și, în consecință, fiindcă nu mai ținea aproape deloc, fusese obligat să-l țină el, cu o mână lipită după cap. Am trecut prin fața borcanului supraveghetorului țopăind ușor, apoi am alergat pe culoar în vârful picioarelor, până la colț. Înainte să dăm colțul, ne-am lipit de perete, apoi Tata și-a ițit capul, ca să vadă dacă drumul era liber. Făcea mișcări largi cu bustul și-și răsucea capul în toate sensurile, era așa de haios, încât, și cu gin tonicul, nu prea reușeam să rămân concentrat. Pe unii pereți se vedeau umbrele noastre deformate cum înaintează tremurând, era un pic înspăimântător. În clipa când să ajungem la ușa de la scări, am văzut cercul luminos al unei lanterne care se mișca în toate direcțiile pe peretele din față și am auzit zgomot de pași care se apropiau. Cum rămăsesem paralizat, cu picioarele țintuite de sol, Tata mă înșfăcase de guler și mă trimisese în zbor spre un intrând al culoarului. Ascunși în penumbră, l-am privit pe gardian trecând exact prin fața noastră, fără să ne observe deloc, și, în acel moment, n-a mai fost gust de vomă ce aveam în gât, ci vomă pur și simplu. M-am stăpânit ca să nu fac zgomot și, mai ales, fiindcă știam foarte bine că, dacă-i dădeam drumul, totul avea să rămână blocat în dres. După ce am așteptat să se îndepărteze pașii, am alergat ca nebunii până la scări și, în timp ce urcam, din cauza gin tonicului și-a morcovului, avusesem impresia că zbor, chiar îl întrecusem pe Tata la etajul unu. Ajunși la etajul doi, n-am mai avut decât să deschidem ușa din față ca să dăm peste Mama, care ne aștepta cuminte pe patul desfăcut din camera cu susu-n jos. Și ea își pusese un dres pe cap, dar, cu părul ei voluminos, parcă era o conopidă înconjurată de pânze de păianjen.

– Ah, iată-vă, răpitorii mei! șopti ea ridicându-se.

Dar văzând mutra lui Tata, cu dresul lui sfâșiat, îl bombardă cu șușoteli:

– Pentru Dumnezeu, Georges, dar ce-ați făcut cu dresul ăsta? Aveți o mutră de lepros! Dacă vă vede cineva așa, o să duceți totul de râpă!

– Nasul m-a trădat, draga mea! Vino mai bine să-ți îmbrățișezi cavaleristul, în loc să cârtești! răspunsese el înainte s-o ia de mână ca s-o tragă spre el.

Eu nu mai vedeam foarte bine, mă apucase sughițul, sprâncenele începuseră să-mi transpire cu picături mari, care îmi curseseră în ochi și din cauza dresului mă mânca pielea de pe obraji.

– Dar fiul nostru este complet beat! declară Mama, un pic speriată să mă vadă clătinându-mă așa.

Apoi mă luă în brațe ca să mă ciugulească, zicând:

– Ia uitați-vă la acest mic derbedeu magnific, care se îmbată ca să vină s-o kidnapeze pe Mama lui, nu e fermecător?

– A fost exemplar, un adevărat Arsène Lupin, cel puțin la dus, căci cred că va trebui să-l ținem de mână la întors, am impresia că gin tonicul i-a jucat o festă urâtă.

– S-o ștergem, libertatea e cu două etaje mai jos, susură Mama înșfăcându-mă de o mână, pe când cealaltă deschidea ușa.

Dar în spatele ușii am dat nas în nas cu Sven, care își făcea cruci în mare viteză. Atunci Tata își puse degetul pe buze, iar Sven îl imită dând din cap, în culmea excitării. Mama îi depuse un sărut pe frunte și el ne privi plecând, ținându-și arătătorul peste dinte. Ne-am repezit pe scări cu toată viteza; ajunși la colț, ne-am lipit din nou de perete, iar Tata a început din nou să facă gesturile lui mărețe din bust și din cap, așa că Mama îi șoptise:

– Georges, încetați să mai faceți pe nebunul! Îmi vine să fac pipi și, dacă mă faceți să râd, în cele din urmă o să fac în chiloți.

Atunci, Tata făcuse un ultim gest larg cu brațul, ca să ne indice că aveam cale liberă. Pe culoar, părinții mei mă luaseră fiecare de câte-o mână și am făcut restul drumului până la mașină aproape fără să mai ating pământul.

În automobil, cu direcția acasă, ambianța era demențială. Tata făcea tam-tam pe volan, cântând, Mama aplauda râzând, iar eu priveam toate astea masându-mi tâmplele, care zvâcneau violent. După ce am ieșit din cartierul clinicii, Tata a făcut zigzaguri pe drum, dând de mai multe ori turul giratoriilor și claxonând, eu alunecam de colo colo pe bancheta din spate ca un sac de cartofi, era chiar marea aiureală. Când am ajuns acasă, Tata a scos șampania de la frigi și a deschis-o, agitând-o cu mișcări puternice, ca s-o împrăștie peste tot. Mama găsise că apartamentul era aproape la fel de deprimant ca și clinica, totuși un pic mai drăguț. Mângâind-o pe cap pe

Domnișoara, care-și umfla gâtul, ne explicase continuarea planului ei, bându-și cupele cu înghițituri mari, ca să se rehidrateze.

– Eu mă voi instala la hotel, până se liniștesc lucrurile. Ar fi chiar stupid s-o vezi pe kidnapată ieșind de la ea de-acasă ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. În acest timp, dumneavoastră doi ne veți coace la foc mic niște minciuni de toată frumusețea, pentru poliție, pentru clinică, pe scurt pentru toți cei care vă vor pune întrebări, explicase ea cu un aer serios, ținându-și cupa întinsă ca un caliciu spre sticla celebrată.

– În privința minciunilor poți avea încredere în noi, ai în fața dumitale niște oameni cu experiență! Dar după anchetă ce-o să facem? zisese Tata, golind sfârșitul sticlei în cupa Mamei.

– După? Aventura continuă, dragă prietene! Răpirea nu s-a terminat. Peste câteva zile cercetările nu vor duce la nimic, mă rog, așa sper, și vom pleca să ne ascundem în casa noastră din Spania. Veți închiria un automobil, imposibil să luăm avionul în aceste condiții, o vom lua pe drumuri secundare până la frontieră, iar apoi vom rula nebunește până la hogeacul nostru din munți ca să ne reluăm viața de dinainte, pur și simplu, zisese Mama, care încerca să se ridice cu efort, ca să toasteze cu noi.

– A, da, chiar că te-ai gândit la toate! Realmente mă întreb ce căutai la nebuni! răspunsese Tata, trăgând-o spre el ca s-o ia în brațe.

Complet catapultat spre somn de șampanie și de emoțiile evadării, eu adormisem pe canapea, uitându-mă la ei cum dansau *slow*-ul sentimentelor.

În timpul căutărilor după Mama și după răpitorii ei, între declarații la poliție și raiduri la clinică pentru a-i muta lucrurile și a ne arăta aerul trist, mergeam s-o vizităm într-un hotelaș dezgustător, locuit de curve care urlau și râdeau, câteodată în același timp. Mama își luase un nume fals ca să rezerve camera.

– Liberty Bojangles. Nu e prea discret ca nume de împrumut pentru o persoană căutată pretutindeni! zisese Tata cu un zâmbet șmecheros agățat pe obraji.

– Dimpotrivă, Georges, nu vă pricepeți! Nimic nu e mai discret ca un prenume american într-un hotel de curve. N-ați făcut nimic înainte să mă întâlniți pe mine? răspunsese ea unduindu-se, cu o mână pe șold și cu arătătorul celeilalte vârât între dinți.

– Liberty, cu dumneata fiecare zi e o nouă întâlnire! răspunsese el, scoțând niște bancnote din buzunar.

Îmi dădu mie una cu trei cifre ca să mă duc să dau o raită pe-afară și o întrebă pe Mama:

– Cât?

În dimineața plecării, în timp ce stăteam cu Mama și-l așteptm pe Tata cu mașina închiriată, discutând cu târfele despre vreme și despre clienții lor, îl văzusem sosind într-un enorm automobil vechi, care strălucea de peste tot, având în vârful capotei o statuetă de argint reprezentând o zeiță în picioare, cu aripile în vânt. El ieșise dinăuntru îmbrăcat într-un costum gri, cu o caschetă pe cap.

– Dacă Miss Bojangles binevoiește să-și dea osteneala să urce, declamase tatăl meu, cu un accent britanic complet ratat, deschizând totodată portiera din spate, înainte de a se înclina cu mult șic.

– Dar, Georges, sunteți nebun! Nu-i deloc discret! exclamase mama mea, coborându-și pe nas uriașii ochelari de star, înainte să-și aranjeze fularul de fugace.

– Dimpotrivă, Miss Liberty, nu vă pricepeți, evadările sunt ca minciunile, cu cât sunt mai gogonate, cu atât trec mai ușor! răspunsese el, săltându-și cascheta și bătând din călcâie.

– Dacă vreți, Georges, dacă vreți! Dar mi-ar fi plăcut așa de mult să trec frontiera închisă în portbagaj! Nu contează, poate că aveți dreptate, va fi la fel de nostim și așa, acceptase ea, răspunzând cu un semn al mâinii la fluierăturile și aplauzele curvelor pline de admirație care înconjurau limuzina.

În mașină, Tata îmi aruncase un costum de marinar pentru copii, cu o pălărie cu pompon complet ridicolă. La început, fiindcă refuzam să-l îmbrac, îmi spusese că așa se îmbrăcau copiii americani bogați, că și el avea un deghizament și că, dacă eu nu jucam jocul, cu siguranță vom fi reperați. Atunci îmi îmbrăcasem costumul, iar părinții mei glumiseră mult; Tata, privindu-mă hazos în retrovizor, iar Mama trăgându-mă de pompon și extaziindu-se:

– Iată ce viață extraordinară, ieri erați gangster, astăzi sunteți militar de mare! Nu mai faceți mutra asta, copilul meu, și gândiți-vă la foștii dumneavoastră colegi de clasă. Vă asigur că ar prefera să fie în locul dumneavoastră, așezați într-o limuzină cu șofer, alături de un star american!

Apucasem pe drumul principal ca să coborâm spre Sud, căci Tata zisese că, având o asemenea acoperire, nu era nevoie s-o luăm pe cele secundare. În consecință, toate camioanele, toate automobilele claxonau depășindu-ne, oamenii făceau semne cu mâna prin fereastră, iar în spate, copiii se înghesuiau pe banchete. Apăruseră chiar trei mașini de poliție care rulaseră alături de noi, iar polițiștii ne făcuseră bezele, cu degetul mare în sus. Tata chiar că era regele evadărilor, gândisem eu. Avea dreptate, cu cât era mai gogonată, cu atât trecea mai ușor. Mama fuma țigarete, bând șampanie și îi saluta pe automobiliștii care ne depășeau, zicând:

– Ce carieră, copii, ce public! Mi-ar fi plăcut să fac asta toată viața, sunt cea mai celebră anonimă din lume! Georges, accelerați, vă rog, cei din față n-au avut timp să mă salute!

După șapte ore de evadare trăsnită, ne-am oprit să ne petrecem noaptea la un hotel. Tata rezervase un apartament într-un palat cocoțat deasupra mării, pe coasta Atlanticului.

– Văd că faceți lucrurile într-un stil aparte. Sper cel puțin că ați rezervat două camere, una pentru fiul meu și pentru mine și una pentru dumneavoastră, fermecătorul meu șofer, declarase Mama, încântată să vadă cum i se deschide ușa ca oricărei celebrități.

– Desigur, Miss Bojangles, un star ca dumneavoastră nu-și împarte camera cu personalul mărunt, confirmase Tata, aplecat în portbagaj ca să extragă de-acolo bagajele.

Ajunși în hol, toți clienții ne priviseră prefăcându-se că nu fac asta, iar eu constatasem vexat că, probabil, personalul nu văzuse de foarte multă vreme mici americani bogați, îmbrăcați în marinari.

– Un apartament pentru Miss Bojangles și fiul ei și o cameră pentru șoferul lor, ceruse Tata, care-și abandonase în chip înțelept accentul groaznic.

Ca să mă răzbun pe Tata și pe costumul de marinar, când ușa ascensorului se deschisese în fața unui cuplu de americani adevărați, îi declarasem șoferului nostru:

– Hai, Georges, vezi doar că ascensorul e plin, fii drăguț și du-te pe scări cu valizele, ca să nu deranjezi.

Și ușa se închisese în fața complet descompusă a Tatei. Americanii fuseseră impresionați de atâta autoritate, iar Mama adăugase:

– Aveţi dreptate, *darling*, în zilele noastre personalul mărunt crede că totul îi este permis. Pentru servitori, Domnul, cu un simţ acut al convenienţelor, a inventat scările, trebuie să avem grijă să nu amestecăm lucrurile.

Americanii nu înţeleseseră, cu siguranţă, nimic, dar aprobaseră, totuşi, cu un aer pătruns. Îl aşteptaserăm pe Tata râzând ca nebunii în faţa uşii apartamentului nostru. Sosise cu respiraţia tăiată şi leoarcă de transpiraţie, cu cascheta de-a-ndoaselea, şi îmi aruncase zâmbind:

– O să mi-o plăteşti, tâlhar mic, trei etaje cu valiza asta, o să te pun să porţi costumul de marinar tot anul.

Dar ştiam prea bine că nu avea s-o facă, nu era deloc ranchiunos.

Seara, la restaurantul palatului, făcusem observaţia că acest loc era mai puţin haios decât precedentul, dar era mai confortabil şi că, totuşi, la curve era mult mai simpatic şi mai plin de viaţă. Atunci Tata îmi răspunsese că şi aici erau curve, dar că erau mai discrete şi destul de înţelepte ca să se topească în peisaj. La începutul cinei, tot scrutasem orizontul pentru a le demasca pe curvele ascunse, dar nu reuşisem. Spre deosebire de noi, ele îşi făceau foarte bine meseria ca să nu fie reperate. Pentru dineul nostru de regăsire, părinţii mei comandaseră de toate, masa deborda de farfurii cu homari flambaţi, cu fructe de mare, cu frigărui Saint-Jacques aprinse, de sticle cu vin alb glasat, cu vin rozé givrat, cu vin roşu şambrat, cu şampanie frapată, chelnerii roiau în jurul nostru ca albinele, nimeni din sală nu mai văzuse niciodată un asemenea dineu. Aduseseră chiar şi nişte muzicanţi ruşi la masa noastră. Mama se urcase pe scaun ca să bată stelele pe umăr şi să danseze rotindu-şi pletele în ritmul furios al viorilor şi al paharelor de vodcă, pe când Tata aplauda cu flegmă, cu spatele foarte drept, aşa cum trebuie să facă adevăraţii şoferi englezi. Burta mea creştea văzând cu ochii, nu mai ştiam unde să-mi înfig furculiţa şi nici cum să-mi opresc capul să se învârtească. La sfârşitul mesei, vedeam peste tot stele şi curve, eram beat de fericire, iar şoferul nostru îmi spusese că mă făcusem pulbere ca un marinar american. Pentru nişte fugaci, făcusem un tămbălău clasa-ntâi.

Pe coridor, ca să mă facă să dansez vals, Mama îşi aruncase din vârful picioarelor pantofii cu toc până-n tavan şi-mi furase pălăria cu pompon. Fularul ei de mătase îmi mângâia faţa, mâinile îi erau netede şi călduţe, nu se auzea decât respiraţia ei şi aplauzele cadenţate ale lui Tata, care venea în

urma noastră surâzând îngerilor. Mama nu fusese niciodată atât de frumoasă, iar eu aș fi dat orice pentru ca acest dans să nu se oprească, să nu înceteze niciodată. În apartament, pe când mă lăsam devorat de pilotă, simțisem niște brațe în jurul meu și ghicisem că se profita de beția mea somnoroasă ca să fiu deplasat cu binișorul. Dimineața, mă trezisem singur în camera Tatei și-i găsisem pe părinții mei în apartament, cu fețele boțite, în fața micului dejun. În mod manifest, noaptea, personalul de casă și stăpânii puteau să-și permită totul, să amestece totul, chiar nu mai exista ordine în relația lor.

După ce am părăsit hotelul, unde Tata tușise mult privind-o pe Mama cum achita nota, apucasem, prin ploaie, pe un drum drept și fără sfârșit, mărginit de pini. Din cauza serbării din ajun, Mama și-ar fi abandonat cu plăcere statutul de star american, căci, de fiecare dată când depășeam o mașină, gemea ținându-se de cap. „Georges, faceți-i să tacă, vă rog, fiecare sunet de claxon e o lovitură de ciocan cu ecou, spuneți-le că nu sunt nimic, nici nimeni!“ Dar Tata n-avea ce să facă și-atunci accelera ca să ne îndepărtăm de mașinile din spate, dar inevitabil ne apropiam mai rapid de cele din față, era o problemă fără soluție, care o aducea pe Mama în toate stările, era aproape de explozie. Eu priveam pinii defilând, concentrându-mă să nu mă gândesc la nimic, dar asta era departe de a fi evident. Mergând înainte, aveam să ne regăsim viața de dinainte, lăsând-o totodată în urma noastră, nu era ușor de imaginat. După ce părăsiserăm pădurea de pini ca să începem să urcăm pe munte cotind tot timpul, încercasem din nou să mă concentrez ca să nu vomit, dar nici cu asta nu m-am descurcat și, văzându-mă, Mama vomitase și ea, am umplut chiar peste tot. Ajungând la postul de frontieră, amândoi eram verzi și tremuram în spate, iar în față Tata era gri ca și costumul lui. Ferestrele erau închise toate, ca să nu fim reperați, totuși mirosea a hering uscat, chiar dacă nu mâncaserăm așa ceva. Din fericire, nu erau nici sticleți, nici grăniceri, nici nimeni care să ne controleze. Tata spusese că datorită acordurilor cuiva și pieței comune nu fuseserăm sâcâiți, dar eu nu înțelesesem ce căuta o piață, oricât de comună, în toată chestia asta. Chiar și ca șofer, el era câteodată greu de înțeles.

Ne lăsaserăm ultimele spaime la postul de frontieră și norii agățați de vârfurile cordilierilor francezi. Coborând din nou, către mare, Spania ne aștepta cu un soare strălucitor și, rulând încet, cu ferestrele complet

deschise, lăsaserăm să iasă mirosurile de morcov și de hering uscat, evacuând voma cu mănușile Mamei și cu o scrumieră.

> *Pentru a masca mirosurile de mahmureală ale marinarului meu și ale starului meu de cinema, ne opriserăm pe Costa Brava ca să culegem rozmarin și cimbru de pe marginea drumului. Uitându-mă la ei cum stăteau așezați sub un măslin, cum râdeau și discutau oferindu-și soarelui chipurile albe, îmi zisesem că niciodată nu voi regreta faptul de a fi comis o asemenea nebunie. Un tablou atât de frumos nu putea fi rodul unei erori, al unei alegeri proaste, un ecleraj atât de perfect nu putea provoca niciun regret. Niciodată.*

Așa scria tatăl meu în carnetele lui secrete, pe care le-am descoperit mai târziu, după.

8

Isterie, bipolaritate, schizofrenie, medicii o copleşiseră cu tot vocabularul lor savant pentru desemnarea nebunilor de legat. Şi o legaseră de o clădire deprimantă, şi o legaseră chimic cu tone de medicamente, şi o legaseră pentru demenţa ei printr-o simplă reţetă ştampilată cu un caduceu. O legaseră departe de noi, ca s-o apropie de nebuni. Lucrul de care mă temusem atât de mult se întâmplase, lucrul pe care nu am vrut niciodată cu adevărat să-l cred se prăvălise asupra noastră însoţit de fum negru şi de flăcări, pe care ea le propagase intenţionat în apartamentul nostru pentru a-şi arde disperarea. Acea numărătoare inversă pe care, de-a lungul zilelor fericite, uitasem s-o supraveghez, se pornise să sune ca un deşteptător nefericit şi ţicnit, ca o alarmă care face să sângereze timpanele cu urletul ei neîncetat, un zgomot barbar care ne spune că acum trebuie s-o luăm la fugă, că serbarea tocmai s-a sfârşit în chip brutal.

Totuşi, la naşterea fiului nostru, în timpul travaliului, odată cu ţipetele, Constance părea să fi evacuat şi anumite aspecte ale comportamentului ei furtunatic şi neastâmpărat. O observasem şoptind urări la urechea bebeluşului nostru proaspăt înfăşat, urări de bun-venit destul de fireşti într-o gură maternă şi găsisem această banalitate reconfortantă şi frumoasă, această normalitate mă liniştise. Cât timp copilul nostru a fost bebeluş, extravaganţa ei părea stăpânită, nu dispăruse cu totul, era în continuare capabilă de raţionamente şi fapte bizare, dar toate erau fără scandal, fără veritabile consecinţe. Apoi bebeluşul deveni un

băieţel care merge de-a buşilea şi bâlbâie nişte sunete, pentru a-şi transforma foarte rapid experimentele în mers şi în cuvinte, o mică fiinţă care învaţă şi repetă. Ea îl învăţase să spună „dumneavoastră“ la toată lumea, fiindcă socotea tutuitul cel mai bun mijloc de a ajunge dependent de ceilalţi, îi spusese că Dumneavoastră era prima barieră de siguranţă din viaţă, precum şi un semn de respect datorat întregii omeniri. Aşa încât copilul nostru spunea „dumneavoastră“ tuturor, vânzătorilor, prietenilor noştri, invitaţilor, domnişoarei din Numidia, soarelui, norilor, obiectelor şi elementelor. Îl mai învăţase şi să le facă reverenţe doamnelor, copleşindu-le cu complimente. Pentru fetiţele de vârsta lui, îi sugerase să-şi prezinte omagiile prin sărutări de mână, ceea ce făcea plimbările noastre prin oraş, pe străzi şi în parcuri, fermecătoare şi complet în afara timpului. Trebuia să-l vezi părăsindu-şi mormanul de nisip şi tropăind ca să apuce de mână fetele uluite să se pomenească astfel cu mâinile acoperite de sărutări. Trebuia să vezi ochii clienţilor din marile magazine urmărindu-l cu o privire bovină, uitând de listele lor de cumpărături şi studiindu-l cum se înclina cu toată deferenţa ca să-şi facă reverenţa. Unele mame îl priveau acţionând, apoi întorceau capul ca să se trezească nas în nas cu fiul lor aşezat în căruţ, cu gura căscată şi ornamentată cu firimituri de biscuit, şi ca să pară a se-ntreba ce putuse să se-ntâmple, oare copilul lor era ratat sau al nostru, tarat.

El îi dedica o admiraţie fără margini mamei sale, iar ea era atât de mândră, încât uneori făcea orice ca să-l epateze. Ce fac copiii ca să se grozăvească între ei în recreaţii, provocările pe care şi le aruncă sau performanţele pe care le efectuează ca să se facă remarcaţi el le făcea cu mama lui. Rivalizau în originalitate şi îndrăzneală ca să se distreze şi să-şi atragă admiraţia celuilalt, transformând salonul nostru în şantier de demolări, în sală de gimnastică, în atelier de arte plastice, săreau, dădeau foc, pictau, urlau, murdăreau totul şi făceau din fiecare zi un comprimat de nebunie supremă. El se aşeza în faţa ei cu un aer fălos, cu mâinile în şolduri, şi-i arunca:

– Nu sunt sigur că vă daţi seama, Mamă, dar e groaznic de periculos, să ştiţi, e mai bine să renunţaţi acum, aşa că eu am câştigat!

– Nici gând, auziţi? Niciodată nu voi renunţa! îi răspundea ea, sărind o ultimă dată pe canapea ca să se lanseze pe deasupra mesei din salon şi să aterizeze pe unul dintre fotoliile-broască, în aplauzele şi strigătele lui de „bravo“.

Pe el îl apucase o mişcătoare pasiune pentru Domnişoara Superfluă, o vreme n-o slăbise nici de-un fulg. Umbla peste tot după ea, mergând ca ea, imitându-i mişcările de gât, încercând să doarmă de-a-n picioarelea şi să împărtăşească regimul ei alimentar. Într-o noapte, dădusem peste ei în bucătărie împărţind o cutie de sardele, cu picioarele şi labele pleoscăind prin ulei. Încerca, de asemenea, s-o ia parteneră la jocurile lui.

– Tată, Domnişoara nu înţelege nimic, dar chiar nimic din reguli, învăţaţi-mă să vorbesc ca ea, ca să-i pot explica jocul! îmi ceruse el pe când pasărea se pregătea să se urce pe cartonul unui joc de societate.

– Vorbeşte-i cu mâinile, cu ochii şi cu inima, e cel mai bun mijloc de a comunica! răspunsesem eu, fără să bănuiesc că avea să petreacă săptămâni întregi cu o mână pe inimă, apucând cu cealaltă capul vietăţii ca să-şi cufunde ochii larg deschişi într-ai ei, fără să clipească deloc.

Iar eu, în tot acest circ, acceptasem să preiau rolul Domnului Loyal [20], să îmbrac o redingotă cu brelocuri, să pun în scenă poftele, concursurile, orgiile, fanteziile şi, cu bagheta mea, să încerc să dirijez aceste operete nebune. Nu trecea zi fără porţia ei de idei trăsnite, nici noapte fără dineuri improvizate, fără serbări spontane. Mă întorceam seara de la lucru şi mă întâlneam cu fostul meu coleg, senatorul, în casa scărilor, transpirat şi dezmăţat, cărând lădiţe de vinuri, buchete de flori sau pachetele de la restaurator.

– E groasă sus, avertizare de furtună! Va trebui să-ţi pui hainele de ploaie, prietene, că o să toarne! O să avem parte de-o porţie straşnică! arunca el cu aerul lui voios.

Și dădeam peste fiul meu pe palier, primind invitații cu fața măscuită cu o barbă falsă, cu un ochi acoperit de-o cârpă și cu celălalt arzând de îndrăzneală, pe cap cu o pălărie de pirat și șchiopătând voios cu falsul lui picior de lemn. În salon, soția mea, în pantaloni bufanți, cu un cap de mort tatuat pe decolteul săltăreț, spânzurată de telefon, anunța abordajul iminent al flotei Regelui unor întăriri chemate să vină pe loc, pentru a goli calele unei corăbii deja bete. [21]

– Vă las, tocmai a sosit căpitanul corabiei, nu mai întârziați, altfel o să se evapore romul!

În timpul serbărilor, fiul nostru rămânea treaz, învăța să danseze, să desfacă sticle, să prepare cocteiluri și, împreună cu Gunoiul, îi deghiza și-i machia pe invitații adormiți pe canapea, ca să-i fotografieze. Râdea ca un apucat când acela ieșea gol din camera lui, urlând că vrea să se înece într-un butoi cu vodcă. Elaboraseră amândoi o stratagemă abilă pentru a le face să cadă în punga senatorului pe doamnele și domnișoarele pe care acesta voia să le atragă în camera lui. Gunoiul i-o desemna discret pe favorita de moment și îl însărcina să dispună tot felul de băuturi în jurul ei, el venea cu un aer inocent să-i propună să guste din diversele compoziții alcoolizate și, ca să-i facă plăcere, niciuna dintre ele nu cuteza să refuze. Când ajungeau „al dente“ [22]*, Gunoiul venea și se așeza lângă ele ca să le vorbească despre puterea lui, despre întâlnirile lui cu președintele și despre toate avantajele pe care le puteau avea cunoscând o asemenea personalitate. Apoi le ducea în camera lui de culcare, ca să împartă cu ele bucăți de responsabilitate și fărâme de celebritate. Într-o noapte, fiul nostru, considerând poate că venise timpul să se așeze pe cont propriu, atrăsese și el o frumoasă invitată în camera lui. Își descheiase cămașa, își scosese pantalonașii, își aruncase cât colo izmenuțele și se-apucase de sărit în pielea goală pe pat în fața tinerei femei, complet fermecată, ușor flatată și, de asemenea, un pic speriată.*

Așa că, normal, în ceea ce privește educația fermecătorului nostru vlăstar în asemenea condiții, nimic nu se petrecuse cum trebuia. Cum își petrecea nopțile în companii galante, participa

la conversaţii de adulţi, la dezbateri uneori de înalt nivel sau la monologuri inflamate de beţivi inspiraţi, zilele la şcoală i se păreau foarte terne şi atinse de banalitate. Mă rog, nu chiar zilele, mai degrabă după-amiezile, căci după astfel de serate îl făceam să rateze aproape toate matineele. Când Marine şi cu mine veneam cu faţa cenuşie şi cu ochii mascaţi de ochelarii noştri fumurii post-serbare, inventând nişte gogoşi delirante ca să-i motivăm absenţele repetate, învăţătoarea ne privea cu un aer consternat. Într-o zi ne spusese la furie că „în şcoala asta nu se intră ca la moară!“. La care fermecătoarea mea soţie, conectată la zece mii de volţi, replicase cu un aer dezinvolt:

– E foarte păcat, fiindcă, vedeţi, o moară cel puţin serveşte la ceva. Această şcoală nu-i serveşte la nimic, i se citeşte din Biblioteca Roză [23], nu învaţă mare brânză, pe când cu noi, noaptea, aude o frumoasă proză, disertează despre noutăţile literare cu mari somităţi librare, discută despre relaţii între naţii cu diplomaţii, joacă „puicuţa rade sticluţa“ cu prietenul lui, senatorul, se întreţine pe teme de politică fiscală şi de finanţă internaţională cu bancheri de clasă mondială, curtează proletare şi marchize fără accize, iar dumneavoastră ne vorbiţi despre orare de respectat! Dar ce vreţi? Să ajungă funcţionar?! Fiul meu e o pasăre de noapte care ştie de toate, care a citit deja de trei ori dicţionarul, şi dumneavoastră vreţi să-l transformaţi într-un papagal plin de cocleală ce se zbate -ntr-o maree neagră de plictiseală! Ca să evite asta nu vine decât după-amiaza!

O observasem amuzat cum, cu un surâs îngheţat şi ochelarii coborâţi pe nas, îşi revărsase valul de argumente decadente, pe când fiul nostru se învârtea în jurul învăţătoarei vâslind prin aer cu aripile lui imaginare de pasăre de noapte, care ştie de toate. După această a N-a încăierare, ştiam prea bine că zilele fiului nostru la şcoală erau numărate, că acest ritm şcolar, variabil şi forfetar, nu putea să continue pe tot parcursul şcolarităţii lui.

El credea că e un joc, cel mai adesea îşi privea mama râzând, gândindu-se că ea juca mai departe în mod voluntar unul dintre rolurile ei delirante. El credea că e un joc şi-atunci eu mă prefăceam că n-am un aer prea surprins şi nefericit. Până într-o

seară când, scoțându-și ochelarii, după o zi calmă consacrată lecturii, Colette îmi aruncă, pe un ton tulburat și cu ochii holbați la un gând îngrijorat:

– Spuneți-mi, Georges, luminați-mă cu luminile dumneavoastră… Mi-e teamă că nu înțeleg… Joséphine Baker nu era la Paris în timpul războiului… În consecință, nici dumneavoastră n-ați fi putut s-o întâlniți! De ce m-ați făcut să cred toate balivernele? Nu puteți fi bunicul meu. E scris negru pe alb în această biografie, în această povestire e o problemă de date sau altfel e o urzeală de minciuni sfruntate! Toată chestia asta este imposibilă, imposibilă! E imposibil, mă auziți, strictamente imposibil! Deja că n-am prenume, dar această carte tocmai mi-a răpit și filiația. Cine-mi spune că sunteți cu adevărat soțul meu? Când o să citesc o carte care să-mi afirme că nu l-ați întâlnit niciodată pe Dracula?

Îi auzeam clar confuzia din glas, știam bine că, de astă dată, pledoaria ei nu ascundea nicio fantezie, era, din nefericire, serioasă, ochii i se voalaseră ca să-și poată observa în interior lumea pe cale să se prăbușească, iar eu simțeam parchetul fugindu-mi de sub picioare. Pe când fiul nostru râdea în hohote, începând să mâzgălească pe-o hârtie un arbore genealogic complet ilogic, Colette mă privea așa cum privești pe stradă un necunoscut, un necunoscut pe care crezi că undeva l-ai mai văzut. Cu degetul întins spre mine, cu gura deschisă și sprâncenele încruntate, gata să mă interpeleze, era rătăcită. Colette bâțâia din cap bolborosind niște formule secrete și părea că și-l scutură ușor ca să pună totul la loc și să-și regăsească rațiunea.

– Trebuie să mă duc să mă lungesc un pic, am ajuns la capătul frânghiei, iar dumneavoastră mă îmbârligați cu toate sforăriile astea! șoptise ea pe când se îndrepta spre cameră, cu capul plecat pentru a-și observa mâna stângă, care-i strivea cu degetul mare liniile din mâna dreaptă.

– Atunci, cine este Mama de fapt? Bunica mea? Și Joséphine Baker mi-e străbunică? Va trebui să-mi explicați, pentru schița mea, fiindcă e un arbore genealogic foarte ciudat, cu puține crengi și cu multe capete! aruncase băiatul nostru, cu un creion mestecat între dinți.

– Știi, băiete, Suzon are multă imaginație, ea cu toate se joacă, inclusiv cu filiația sa, dar în arbore, Mama ta, sunt rădăcinile, frunzele, crengile și capul în același timp, iar noi, noi suntem grădinarii, noi vom face astfel încât arborele să rămână în picioare și să nu sfârșească dezrădăcinat, îi răspunsesem eu printr-o metaforă confuză, înfășurată într-un entuziasm forțat, în timp ce el își accepta misiunea dubitativ, fără s-o considere imperativ.

După incendiu, nu mai puteam să joc comedia, focul, fumul, pompierii, plasticul ars de pe umerii prea-iubitei mele, toată această tristețe ascunsă îndărătul euforiei sale nu mai puteau fi rodul unei glume. Îl observasem pe fiul meu acoperind-o cu acoperământul auriu, conștiincios i-l ridicase pe umeri ca să ascundă magmele de plastic topit și mătreața de cenușă, i-l ridicase ca să ascundă, să nu vadă, să nu mai vadă stigmatele, arse, ale zburdălniciei copilăriei lui care pierea în fum. Dăduse dovadă de mult sânge-rece, de mult curaj în această încercare, păstrând un aer serios și concentrat în timpul interogatoriului la care fusese supusă mama lui de polițiști și în timpul bateriei de examinări făcute de medici. Nici măcar o singură dată nu cedase, nicio lacrimă nu-i cursese pe față, înțeleaptă și-ndrăzneață. Singurul semn care lăsa să-i transpire amărăciunea erau brațele întinse ca să-i împingă pumnișorii strânși în fundul buzunarelor, fața lui rămăsese serioasă și concentrată pentru a comenta evenimentele.

– Ce harababură, dar o să găsim o soluție, nu, Tată?! Nu ne putem lipsi de ea așa! Trebuie să tragem un picior în curul acestor necazuri blestemate! declarase el totuși, luându-și elan să spintece aerul cu piciorul atunci când aflase că mama lui avea să fie internată.

Întorcându-mă acasă seara, singur cu el, pe drumul spre casa noastră, îmi zisesem că tot ce spunea era rațional, în punctul unde ne aflam nu mai aveam altă soluție decât să tăbăcim curul rațiunii. Îi spusesem, ca să nu-l copleșesc, ca să-l cruț de oribilul adevăr, că mama lui se putea întoarce acasă într-o bună zi, dar medicii îmi anunțaseră exact contrariul, din punctul lor de

vedere, ea n-avea să poată ieşi niciodată, starea ei avea să fie din ce în ce mai rea, acea clădire deprimantă – cum o descrisese ea – era singurul ei viitor. Nu-i spusesem că, pentru a cruța viața altora, ea trebuia să moară acolo. Mergând pe stradă, în acea frumoasă seară de primăvară, cu mâna fiului meu într-a mea, nu mai eram imbecilul fericit, care mă flatasem întotdeauna că sunt, lăsasem a doua parte a titlului meu să zboare departe și să dispară. Când o întâlnisem pe maică-sa, încercasem un pariu, citisem toate regulile, semnasem contractul, acceptasem condițiile generale și luasem cunoștință de contravenții. Nu regretam nimic, nu puteam regreta această dulce marginalitate, aceste tifle perpetue aruncate realității, aceste degete-țeapă arătate convențiilor, ceasurilor, anotimpurilor, aceste limbi scoase în fața oricăror ce-o-să-zică-lumea. De-acum, nu mai aveam altă alegere decât să tragem un picior în curul rațiunii și pentru asta urma să anexăm la contract o clauză adițională. După ani de serbări, de călătorii, de excentricități și de veselie extravagantă, nu mă prea vedeam explicându-i fiului meu că totul se sfârșise, că de-acum urma să mergem în fiecare zi s-o contemplăm pe maică-sa delirând într-o cameră de spital, că Mama lui era bolnavă mintal și că trebuia să așteptăm cuminți s-o vedem stingându-se. Îl mințisem ca să putem continua partida.

Starea lui Louise era fluctuantă, nu știam niciodată, de fapt, cum aveam s-o găsim, așa că de fiecare dată băiețelul nostru era foarte neliniștit înainte să ajungem. Medicamentele îi aduceau o oarecare seninătate și o făceau să-și recapete parțial starea de dinainte, ni se părea zurlie în chip drăguț, ca și cum nu s-ar fi schimbat. Dar uneori, când împingeam ușa, o găseam în plină conversație cu demonii ei, discuta cu fantomele împreunându-și mâinile ca să recite psalmi pe care-i compunea după propriile-i axiome. În foarte scurt timp izbutise să-și atragă afecțiunea celorlalți pacienți și simpatia personalului îngrijitor care îi trecea cu vederea toate capriciile și o servea cu plecăciuni, ca pe-o marchiză. Fiul nostru își găsise repede repere în acest labirint de coridoare prin care navigau în derivă suflete pierdute, susținute de trupuri mergând fără țel. Își crease un ritual al vizitelor, o

trecere în revistă a trupelor complet ireală. Începea prin a merge să stea la taclale cu un schizofrenic meloman, apoi se ducea la căpătâiul unei foste criminale aduse în stare de non-nocivitate prin medicamente tari. Eu profitam de absenţele lui pentru a pune la punct cu maică-sa operaţiunea de evadare pe care o botezasem „Liberty Bojangles“. Louise se arătase foarte entuziastă şi remarcase pe bună dreptate că şi eu aveam un loc binemeritat în această clădire plină de taraţi.

– Georges dragule, v-aş fi propus să împărţim pilulele mele, dar, vedeţi, astăzi le-am înghiţit deja pe toate! Vă asigur că mâine o să vă pun deoparte câteva. Această operaţiune Liberty Bojangles nu poate fi rodul unei persoane sănătoase la cap!

Operaţiunea Liberty Bojangles era lovitura de picior în curul raţiunii pe care îşi propusese s-o tragă fiul meu. Nu mă puteam resemna să termin romanul care era viaţa noastră fără să-i adaug un punct final teatral. Trebuia să-i oferim fiului nostru o încheiere la înălţimea a ceea ce fusese naraţiunea, un bruion mişunând de surprize, vesel şi doldora de afecţiune. Louise dorise să ia pe seama ei această stratagemă, considerând că ar fi o încoronare minunată, că această răpire ar fi diadema pe care urma să şi-o aşeze pe cap ca să devină regina demenţilor. Dorea pur şi simplu să-şi epateze fiul încă o dată, ultima.

9

În faţa terasei noastre, la câteva zeci de metri mai jos, se găsea un pin imens care fusese totdeauna acolo. Când petreceam uneori sărbătorile de iarnă în Spania, acest copac servea de pom de Crăciun. Cu părinţii mei, petreceam o zi întreagă împodobindu-l, urcând pe o scară îl îmbrăcam în ghirlande sclipitoare, în lumini clipitoare, îl pudram cu nori de vată, iar în vârf aşezam o stea gigantică. Era un pin foarte frumos şi era întotdeauna o zi foarte frumoasă. Dar, ca toată lumea, el crescuse şi, de la începutul hogeacului nostru, Mama nu încetase să tot bombăne împotriva acestui arbore care ne strica priveliştea, zicea că din cauza lui nu se mai vede lacul, că făcea umbră pe terasă şi că, dacă într-o zi ar fi o furtună, ar distruge casa căzându-ne în cap, că, pe nebăgate de seamă, într-o bună dimineaţă acest pin va deveni un asasin. Vorbea despre el de fiecare dată când îi trecea prin faţă şi, cum se vedea de la toate ferestrele, vorbea despre el tot timpul. Tata şi cu mine n-aveam nicio problemă cu pinul, nu ne deranja nici atâtica, pentru ca să vedem lacul era destul să ne deplasăm câţiva paşi, dar pentru Mama devenise o obsesie. Pentru că arborele se găsea la limita proprietăţii noastre şi nu ne aparţinea, m-am dus cu Tata la primarul satului ca să cerem autorizaţia să-l doborâm. Dar primarul refuzase să fie tăiat, zicând că, dacă toată lumea ar tăia copacii care incomodau, nu ar mai exista pădure. Întorcându-ne spre casă, Tata îmi spusese că el era de acord cu primarul, dar că în ceea ce o privea pe Mama copacul ne dădea bătăi de cap şi că trebuia neapărat să găsim o soluţie ca să readucem calmul în casă. Eu chiar nu ştiam ce să cred despre asta, să-i facem plăcere Mamei ori să distrugem pădurea, era o problemă foarte complicată.

În afară de Gunoi, care venea în continuare să-și petreacă vacanțele de senator, să tragă zăbăluțe cu mine, să lucreze la desăvârșirea vieții sale umplându-și stomacul și să se prăjească pe terasă ca de fiecare dată, nu mai primeam pe nimeni. Când trecuse prima oară, ne-o adusese pe Domnișoara Superfluă cu mașina. Sosise într-o stare de oboseală fizică și morală foarte avansată. În timpul călătoriei, Domnișoara nu încetase să trâmbițeze, să bată din aripi și să-și izbească ciocul de geamuri, transformând bancheta din spate într-o căcăstoare imensă. Ca să fie totul și mai rău, avusese necazuri la frontieră, paznicii barierei controlaseră tot, actele lui, mașina, bagajele, ba chiar o luaseră de la capăt când declarase că e senator, suspectându-l c-ar fi impostor. Ieșind din mașină, decretase că nu mai voia s-o vadă în viața lui pe Domnișoara, nici în tablou, și că, dacă ar fi după el, ar face-o friptură la proțap, ca s-o mănânce el singur însoțit de-o sticlă bună de fetească. La rândul ei, Domnișoara o ștersese imediat spre lac și rămăsese acolo toată ziua, făcând pe supărata. Când Gunoiul pleca înapoi la Paris ca să lucreze la Luxemburg, rămâneam doar noi patru și asta ne ajungea din plin.

Uneori, Tata suna la poliție ca să afle ce se mai aude cu ancheta, punea telefonul pe difuzor și Mama îl asculta pe sticlete spunându-ne că nu o găsiseră. Râdeam punându-ne mâinile la gură ca să nu facem zgomot, în timp ce Tata spunea cu voce tristă:

– E oribil, e de neînțeles, trebuie să fie undeva! Sunteți sigur că nu aveți niciun capăt de pistă?

Atunci sticletele răspundea, întotdeauna încurcat, că ancheta bate pasul pe loc, dar că ei continuă să caute. De fiecare dată când Tata închidea, eu strigam:

– Dacă ancheta bate pasul pe loc la Paris, nu vor ajunge aici prea curând! Deja cu mașina e drum lung, bătând pasul pe loc poate să le ia foarte, foarte mult timp.

Asta îi făcea întotdeauna pe părinții mei să râdă enorm.

În fiecare dimineață, pe când Tata și cu mine dormeam, Mama mergea să facă baie în lac, în compania Domnișoarei. Sărea de pe stânci, apoi făcea pluta privind soarele cum răsare, în timp ce Domnișoara Superfluă se rotea în jurul ei țipând sau încercând să prindă pește cu ciocul, dar era întotdeauna un eșec. Cu timpul, Domnișoara devenise o pasăre de salon,

care mânca ton la conservă, asculta muzică clasică, purta zgărdiță și lua parte la cocteiluri, nu mai era obișnuintă cu lucruri de-astea.

– Ador să privesc cerul ascultând zgomotele acvatice ale adâncurilor, am într-adevăr impresia că sunt altundeva, nu există ceva mai bun ca să începi o zi! spunea Mama la întoarcere, înainte de a ne pregăti un mic dejun enorm, cu suc de portocale culese din pomii din grădină și miere care venea din stupii vecinului.

Apoi mergeam să facem piața în toate sătucurile din jurul casei, fiecare zi cu satul ei, în fiecare zi, altă piață. Cunoșteam prenumele tuturor negustorilor, deseori îmi dădeau gratis fructe, alteori pungi pline cu migdale pe care le mâncam așezați pe o stâncă sau pe marginea trotuarului și pe care le spărgeam cu o piatră sau cu călcâiul. Vânzătorii de pește ne dădeau o grămadă de sfaturi pentru pregătire și gătire. Măcelarii ne indicau rețete spaniole pentru porc în crustă de sare, pentru maioneză cu usturoi, sau rețete și mai trăsnite, de paella în care se puneau pește, carne, orez, ardei iuți și tot restul în același timp. Apoi mergeam să luăm o cafea în piațetele albe sau aurii, Tata citea ziarele râzând singur, fiindcă, după părerea lui, lumea era nebună, iar Mama îmi cerea să-i spun povești neobișnuite, fumând țigarete, cu ochii închiși și cu fața întoarsă spre soare ca o floarea-soarelui. Când eram în pană de idei, îi vorbeam despre viața noastră de ieri sau de alaltăieri, adăugând și unele minciunele, în cea mai mare parte a timpului asta făcea cât toate poveștile mele imaginare și chiar mai mult. După prânz, îl lăsam pe Tata să se concentreze la romanul lui, întins în hamac, cu ochii închiși, iar noi coboram pe lac să facem baie când era cald sau să alcătuim buchete mari și să facem aruncări cu ricoșeu cu pietre plate când aerul era răcoros. Urcând înapoi, îl găseam pe Tata, care lucrase mult, cu fața complet boțită, cu capul plin de idei și de lațe încâlcite. Noi îl puneam pe *Bojangles* cu manșa la fund pentru aperitiv, înainte să facem fripturile pentru cină. Mama mă învăța să dansez pe rock, pe jazz, pe flamenco, știa pași și mișcări pentru toate melodiile festive și antrenante. În fiecare seară, înainte să merg la culcare, îmi dădeau voie să fumez ca să fac rotocoale. Atunci făceam concursuri de rotocoale de fum, le priveam evaporându-se spre cerul înstelat, înveselindu-ne la fiecare adiere a vieții noastre de fugari.

Din nefericire, după câtva timp, demenajarea creierului Mamei reîncepu cu intermitențe. Momente fugitive de nebunie care debarcau cât ai clipi din

ochi, așa, pentru un amănunt, timp de douăzeci de minute, o oră, și fugeau la fel de repede ca un clipit. Apoi, timp de săptămâni întregi, nimic. În timpul pasajelor de nebunie furioasă nu doar pinul era o obsesie, totul putea deveni așa ceva de la o clipă la alta. Într-o zi, erau farfuriile pe care vrusese să le schimbe. Pentru că soarele se reflecta în porțelan, le bănuise că voiau să ne orbească. În altă zi, vrusese să-și ardă toate hainele de in, pentru că îi ardeau pielea, văzuse niște semne acolo unde nu erau și se scărpinase toată ziua până îi dăduse sângele. Altă dată, apa lacului fusese otrăvită, doar fiindcă, din cauza ploii de peste noapte, își schimbase culoarea. Și apoi, a doua zi, se ducea să facă baie, mânca din farfuriile de porțelan îmbrăcată în rochie de in, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. În mod sistematic, ne lua de martori și încerca să ne demonstreze realitatea delirurilor ei de obsedată și, de fiecare dată, Tata încerca s-o calmeze, să-i dovedească, blând, că se înșală, dar niciodată nu ținea. Intra în toate stările, urla, gesticula, ne privea cu un zâmbet înspăimântător și ne reproșa luciditatea:

– Nu înțelegeți, nu vedeți nimic, e chiar sub ochii voștri și voi nu știți!

Cel mai adesea, nu-și amintea ce făcuse și atunci, cu Tata, nu-i vorbeam despre asta, ne prefăceam că nu se întâmplase nimic, ne gândeam că nu folosește la nimic să răsucim cuțitul în rană. Era destul de dur de trăit și-așa, nu ne venea să retrăim încă o dată momentul în cuvinte. Uneori, își dădea seama că mersese prea departe, că făcuse și spusese tot felul de lucruri, dar atunci era și mai rău, fiindcă în aceste momente nu-ți mai provoca frică, ci doar durere, multă durere. Apoi se izola ca să plângă de supărare, aveam impresia că n-o să se oprească niciodată, ca atunci când ai luat prea multă viteză la coborârea unei pante, supărările ei veneau de foarte sus, supărările ei veneau de foarte departe, nu le putea ține piept. Nici machiajul ei nu le putea ține piept și se făcea pulbere răspândindu-i-se pe față, îi părăsea genele și pleoapele, îi mâzgălea obrajii rotunzi, ca să fugă de ochii ei înnebuniți, care o făceau înspăimântător de frumoasă. După supărare venea deprimarea, rămânea așezată într-un colț, cu părul căzut peste față, cu capul vârât între umeri, își mișca nervos picioarele, respirând foarte tare ca să-și reia suflul, ca după o cursă de viteză. Eu îmi zisesem că încerca, desigur, să-și întreacă tristețea, pur și simplu. Tata și cu mine ne simțeam complet inutili în fața acestei stări. Putea el mult și bine să încerce s-o consoleze vorbindu-i blând, ca să o liniștească, și degeaba o tot mângâiam eu, că nu folosea la nimic, în acele momente era inconsolabilă, nu exista spațiu pentru noi între ea și problemele ei, poziția nu putea fi cucerită.

Pentru a atenua amploarea și durata crizelor, într-o după-amiază organizaserăm un consiliu de război. Toți trei pe terasă, hotărâserăm cu ce arme aveam să combatem această mare mizerie. Tata sugerase ca Mama să nu mai bea cocteiluri toată ziua, în orice moment, fiindcă se gândea că nu rezolvă nimic faptul de a-ți fi tot timpul sete. Căci, dacă nu era sigur că aceste cocteiluri accelerau demenajarea, pe de altă parte era evident că n-o făceau să dea înapoi. Mama acceptase cu moartea-n suflet, fiindcă pentru ea cocteilurile erau o adevărată pasiune. Negociase, totuși, un pahar de vin la fiecare masă, zicând că, în vreme de război, nu era prudent să i se ia toată muniția.

Ca prizonieră voluntară, ne ceruse s-o închidem în pod imediat ce nebunia începea să-și arate vârful nasului. Ne declarase că doar pe întuneric putea să-și privească vechii demoni în adâncul ochilor. Atunci, cu o imensă tristețe, Tata acceptase să astupe toate ambrazurile, măturase praful, curățase pânzele de păianjen, ca să instaleze un pat în pod. Trebuia să fii chiar foarte îndrăgostit ca să accepți să-ți închizi soția în această încăpere infamă pentru a se calma. De fiecare dată când sosea nebunia, era groaznic să-l privești pe Tata urcând-o în podul ei. Mama urla, iar el, el îi vorbea blând de tot pentru că nu putea face altfel. Eu îmi astupam urechile și, când dura prea mult, coboram pe lac ca să încerc să uit porcăriile pe care ni le trimitea viața, dar, uneori, chiar de pe lac auzeam urletele Mamei și atunci cântam foarte tare, așteptând ca strigătele să devină șoapte. Odată câștigată bătălia împotriva demonilor, lupta împotriva ei înseși, bătea la ușă și ieșea victorioasă din pod, foarte epuizată și, de asemenea, un pic rușinată. Chiar dacă era întotdeauna obosită după crizele din pod, Mama nu reușea niciodată să doarmă noaptea, așa că lua somnifere. Căci, atunci când dormea, niciun demon nu venea s-o atace și ea putea profita de odihna războinicului.

Cum Mama nu mai putea pretinde aperitivul seara, Tata se ducea să și-l bea pe-al lui cu pinul. În timp ce își bea cocteilul, vărsa lichidul toxic și exploziv la poalele copacului, care absorbea tot fără a bănui nimic. Când îl întrebasem de ce își împărțea aperitivul cu arborele, îmi istorisise o poveste pe care numai el o putea inventa. Îmi spusese că lua aperitivul cu pinul pentru a-i sărbători plecarea, că în curând arborele avea să fie eliberat, că

era așteptat altundeva, în altă parte. Îmi spusese că fusese contactat în secret de niște pirați care aveau nevoie de trunchi ca să-și facă un catarg pe corabie. Cum el nu era rău, nu voia să-l taie cu securea, așa că aștepta să cadă singur, ca un erou.

– Vezi tu, acest copac va părăsi pădurea ca să străbată mările, oceanele, va da ocol întregului Pământ, va călători toată viața, se va opri în porturi, va sfida furtunile, se va lăsa legănat în liniște, îmbrăcat în vechiul și frumosul său greement [24], având în vârf un steag cu cap de mort. Îl așteaptă o carieră măreață de corsar și, te asigur, va fi mai fericit și mai util pe o navă decât aici, pierdut printre ai săi și neservind la nimic! îmi povestise el în timp ce adăuga o ultimă înghițitură de lichid menajer pe rădăcinile și mușchiul de la picioarele lui.

Mă întrebam de unde putea să scoată toate poveștile astea. Știam foarte bine că își lua aperitivul cu arborele ca să evite ca Mama să devină încă și mai nebună, ca să-l șteargă pur și simplu din peisaj. Dar, imaginându-mi copacul cum străbate Marea Caraibilor sau Marea Nordului pe nava lui cu pirați la bord ca să descopere insule secrete, hotărâsem să cred în povestea lui. Căci, ca întotdeauna, știa să spună minciuni frumoase din dragoste.

Când nu se constituia în prizonieră voluntară, Mama se arăta din ce în ce mai plină de atenții cu noi. În fiecare dimineață urca de la scalda ei cu câte un buchețel pe care îl așeza pe noptierele noastre, însoțit câteodată de un cuvințel, un citat scos din lecturile ei sau o poezie frumoasă. Își petrecea zilele în brațele lui Tata, atunci când nu mă lua pe mine într-ale ei. De fiecare dată când treceam pe lângă ea, mă prindea de mână, mă lipea de sânii ei, ca să mă facă să-i ascult inima, și îmi șoptea complimente, îmi povestea despre când eram bebeluș, despre serbarea pe care o făcuseră în camera de spital ca să celebreze sosirea mea, despre plângerile celorlalți pacienți din cauza muzicii și a gălăgiei, care ținuseră toată noaptea, despre serile lungi pe care le petrecuse dansând încetișor ca să mă legene pe mine, despre primii mei pași, făcuți ca să încerc s-o apuc pe Domnișoara de ciuf, despre prima mea minciună, când o acuzasem pe Domnișoara că făcuse pipi în patul meu, sau doar despre bucuria ei de a fi cu mine, pur și simplu. Nu-mi mai spusese niciodată până atunci lucruri dintr-astea și mie îmi plăcea mult ca ea să-mi istorisească povești de care eu nu-mi mai aduceam aminte, chiar dacă în ochii ei, câteodată, era mai mult melancolie decât bucurie.

De San José, locuitorii satului organizau o mare serbare care ținea toată ziua. De dimineață, începeau prin a îmbrăca o imensă Sfântă Fecioară din lemn cu mănunchiuri de flori, era ceva fantastic. Familiile veneau cu brațele pline de buchete de trandafiri roșii și albi. Le depuneau la poalele statuii și, încet-încet, organizatorii îi construiau o rochie roșie, cu modele albe și o capă albă, cu modele roșii, chiar trebuia să vezi ca să crezi. Dimineața, nu era decât capul pe un schelet de lemn, iar seara, Sfânta Fecioară era îmbrăcată și parfumată ca să meargă la serbare, ca toată lumea. Toată ziua erau petarde care explodau în toate direcțiile, se auzeau tunete în vale, la început mă făceau să tresar, semăna a război ca la cinema, dar nimeni nu părea să se neliniștească. Tata îmi spusese că spaniolii erau niște războinici ai sărbătorilor, iar mie îmi plăcea acest gen de luptă cu flori, cu petarde și cu sangria. Pe parcursul zilei, străzile satului se umpleau de familii îmbrăcate în costume tradiționale, oamenii veneau din toată valea și chiar și de mai departe. De la bunic la nepoțică, toți erau deghizați ca la începutul secolului trecut, chiar și bebelușii își căpătau tunica lor cu dantele colorate, era magnific. Pentru a intra în războiul sărbătorii, Mama ne cumpărase costume ca să ne topim în peisaj și în cutume. Spre deosebire de costumul de marinar american, fusesem încântat să-mi îmbrac vesta sclipitoare, pantalonii bufanți și mocasinii albi, fiindcă niciodată nu ești ridicol dacă ești îmbrăcat ca toată lumea. Mama își îmblânzise coama nebună cu un fular de dantelă neagră și îmbrăcase o frumoasă rochie umflată, ca acelea ale reginelor din manualele de istorie. Îi era atât de cald în acest costum, încât își agita fără oprire evantaiul din pânză neagră cu fluturi pe ea, îl agita atât de repede, încât aveai impresia că puteau să-și ia zborul în orice clipă. După-amiază, străzile erau pline de spanioli costumați, care defilau cu religiozitate fiindcă, pentru ei, sărbătoarea era și ceva serios. Erau mândri și veseli și eu mă gândisem că, având astfel de *fiestas*, aveau toate motivele să fie.

La căderea nopții, străzile se iluminaseră cu focuri de tabără, cu torțe care să lumineze dansurile și hărmălaia lor. În piața din fața bisericii, la picioarele Sfintei Fecioare, locuitorii gătiseră o paella atât de gigantică, încât era nevoie de niște greble lungi, de lemn ca să se ia orezul care se cocea în mijloc. Toată lumea se servea într-o bramburească desăvârșită și mergea să se așeze cum-necum pe mese și bănci, toată lumea se amesteca, pentru că paella era ca și fiesta, un amestec savant de toate și de orice. Spre a sărbători sfârșitul mesei, organizaseră un foc de artificii care izbucnea de

peste tot, de pe acoperișurile caselor, din munții de la orizont, din bărcile de pe lac, exploda din toate părțile, zidurile satului luau culorile mănunchiurilor de fulgere, la sfârșit cerul era atât de limpede și de saturat de lumini că te-ai fi crezut în plină zi. O fracțiune de secundă noaptea se risipise cu totul, ca să ia parte, în felul ei, la acest război frumos și în clipa aceea am văzut lacrimile curgând sub mantila Mamei, lacrimi continue, care coborau drept, alunecând pe obrajii ei palizi și plini, trecând de marginea buzelor pentru a se arunca la pământ, luându-și ultimul elan pe bărbia ei tremurătoare și mândră.

După focul de artificii, o doamnă înaltă și frumoasă, îmbrăcată în roșu și negru, urcase treptele spre platforma din fața bisericii ca să cânte cântece de dragoste în inima orchestrei sale. Ca să cânte mai tare, își însoțea cuvintele prin aer întinzând brațele spre cer, cântecele ei erau atât de frumoase, că te întrebai dacă n-o să se pună pe plâns ca să le interpreteze și mai bine. Apoi începu să cânte cântece vesele, pe care toată lumea le aplauda în ritm, dansând, ambianța era electric-magică. Precum niște marionete se învârteau siluetele, până la amețeală; precum niște yoyo-uri se roteau rochiile, într-o ceață de culori amestecate; precum niște figurine se mișcau dansatorii, săltând în balerinii lor. Cu costumele lor de lumină dantelată, cu tenul mat și ochii lor mari și negri, fetițele semănau cu niște păpuși de muzeu, erau teribil de frumoase, mai ales una dintre ele. Nu încetasem s-o privesc, nu reușeam să mă uit la altceva decât la cocul, la fruntea mare, la ochii duși și la obrajii ei trandafirii. Era acolo, chiar în fața mea, așezată pe o bancă, își agita ușor evantaiul, zâmbind insolent, și totuși aveam impresia că era la celălalt capăt al lumii. Tot uitându-mă, privirile noastre se întâlniseră până la urmă și eu rămăsesem împietrit, încremenit ca o statuetă din Iesle [25], având în corp un lung și dulce frison.

Cu puțin înainte de miezul nopții, mulțimea se îndepărtase din fața platformei pentru a degaja o pistă circulară de dans. Perechile defilau, una câte una, ca să danseze în fața cântăreței și a orchestrei ei. Erau perechi de bătrâni care dansau cu oasele lor fragile și cu toată experiența lor, pentru ei dansul era aproape ca o știință, gesturile le erau sigure și milimetrizate, parcă nu făcuseră toată viața decât asta, să danseze și iar să danseze, și toată lumea aplauda ca să-i felicite. Perechile tinere treceau să-și arate înflăcărarea cadențată, pășeau atât de repede, încât, în unele momente, puteai crede că hainele lor în culori vii aveau să se aprindă. Dansând,

fiecare pereche se devora din ochi cu un ciudat amestec de dominație și admirație și, peste toate, o pasiune arzătoare. Și apoi mai erau perechile între generații, iar acolo era chiar tare drăguț. Băieții dansau cu bunicile lor, fetițele cu tații lor, era stângaci, dezordonat și tandru, dar era făcut tot serios, cu aplicație și atenție, și, fie și numai pentru asta, era frumos de văzut, așa că toată lumea aplauda ca să-i încurajeze. Și apoi, dintr-odată, o văzusem pe Mama ieșind de nu se știe unde ca să ajungă săltând în miezul pistei, cu o mână pe șold și cu cealaltă întinsă ca o ofrandă înspre tatăl meu. Chiar dacă părea sigură pe ea, îmi era chiar foarte frică și m-am gândit că nu aveau voie să greșească. Tata intrase în arenă cu bărbia sus și mulțimea se potolise, din curiozitate, ca să-i privească dansând pe singurii străini de la serată. După o tăcere de o veșnicie, orchestra demarase și părinții mei începuseră să danseze încet, rotindu-se unul în jurul celuilalt, cu capul ușor plecat și cu ochii în ochii celuilalt, ca și cum erau pe cale să se caute, să se domesticească. Pentru mine, era frumos și înfricoșător totodată. Apoi doamna cea înaltă, în roșu și negru începu să cânte, chitarele se enervară, talgerele porniră să freamăte, castanietele să cloncăne, capul meu să se învârtească și părinții mei să zboare. Zburau părinții mei, zburau unul în jurul celuilalt, zburau cu picioarele pe pământ și cu capul în nori, chiar zburau, aterizau ușor de tot și apoi iar decolau ca niște vârtejuri nerăbdătoare și iar începeau să zboare cu patimă într-o nebunie de mișcări incandescente. Niciodată nu-i văzusem dansând așa, arăta ca primul dans – și ca ultimul. Era o rugăciune de mișcări, era începutul și sfârșitul în același timp. Dansau cu răsuflarea tăiată, pe când eu o rețineam pe-a mea ca să nu pierd nimic, să nu uit nimic și să-mi amintesc de toate aceste gesturi nebune. Îşi puseseră toată viaţa în acest dans, iar mulţimea înţelesese foarte bine, așa că oamenii aplaudau ca niciodată, fiindcă, pentru niște străini, dansau la fel de bine ca ei. Salutară mulţimea sub un tunet de aplauze, aplauzele răsunau în toată valea numai pentru părinții mei, iar eu începusem iarăși să respir, eram fericit ca și ei și epuizat ca și ei.

Pe când părinții mei beau sangria cu locuitorii satului, eu mă îndepărtasem ca să savurez momentul și să-i observ profitând de noua lor glorie. Așezat pe o bancă și sorbind încet dintr-un pahar cu lapte, scotocisem mulţimea cu privirea ca să văd dacă păpușa mea spaniolă se găsea pe undeva. Cum fetițele erau îmbrăcate toate la fel, credeam că o văd peste tot, dar nu o găseam nicăieri. În cele din urmă, după câtva timp veni

ea să mă întâlnească. Debarcă prin surprindere, ieșind din mulțime cu fața acoperită de evantai, înaintând încet, ca într-un roman, dusă de rochia ei umflată și plutitoare. Îmi vorbi fără să mă privească direct, într-o spaniolă pe care n-o prea înțelegeam. Vorbea, scotea cuvintele din gâtlej rostogolindu-le, făcând să-i cloncăne limba pe cerul gurii, iar eu o priveam prostește, cu ochii și gura căscate, ca un pește care înghite aer. Ea se așezase lângă mine și continuase să vorbească mult, vorbea pentru doi, fiindcă vedea prea bine că eu nu eram în stare de nimic. Nu punea întrebări, se simțea din intonația ei, făcea conversație uitându-se uneori la capul meu de pește și era foarte bine așa. Își împărtășea impresiile și aerul evantaiului cu mine, tăcea un pic, zâmbea și începea din nou, nu părea să vrea să se oprească și era perfect, pentru că nimeni nu-i cerea asta. În mijlocul unei fraze, se aplecase ca să mă sărute pe buze, de parcă eram căsătoriți. Iar eu, rămăsesem imobil ca un imbecil, rămăsesem acolo fără să mișc un deget, era chiar aiurea să fii în halul ăsta de idiot. Apoi ea râsese și plecase, întorcându-se de două ori ca să se uite la capul meu de pește proaspăt pescuit.

Când mă culcasem, la întoarcerea acasă, după ce stinsesem lumina, auzisem ușa deschizându-se încet și văzusem silueta Mamei apropiindu-se în tăcere. Se întinsese lângă mine, delicat, și-și pusese brațele în jurul meu. Credea că dorm, așa că vorbea încet, ca să nu mă trezească. Cu ochii închiși, o ascultasem șușotind. Îi simțeam respirația călduță în păr și pielea moale a degetului mare mângâindu-mi obrazul. O ascultasem istorisindu-mi o poveste foarte obișnuită. Povestea unui copil fermecător și inteligent, care era mândria părinților săi. Povestea unei familii care, ca toate familiile, avea problemele ei, bucuriile ei, necazurile ei, dar în care, totuși, oamenii se iubeau foarte mult. A unui tată formidabil și generos, care făcuse totul, cu bucurie șiinimă ușoară, pentru ca viața lor să meargă cât mai bine. Dar, din nefericire, chiar în mijlocul acestui roman suav, o boală nebună își făcuse apariția ca să chinuiască și să distrugă această viață. Cu suspine în glas, Mama îmi murmurase că găsise ea o soluție ca să pună capăt blestemului. Șoptise că era mai bine așa și-atunci eu o crezusem, cu ochii închiși, fusesem ușurat să aud că aveam să ne regăsim viața de dinainte de nebunie. Îi simțisem degetele desenând semnul crucii pe fruntea mea și buzele umede depunându-mi un sărut pe bărbie. Imediat ce plecase, adormisem încrezător și senin, gândindu-mă la viața noastră de mâine.

10

A doua zi de dimineaţă, pe masa de pe terasă, printre boluri, coşul cu pâine şi borcanele cu dulceţuri, trona un magnific buchet de mimoze, spice de lavandă, rozmarin, maci, margarete multicolore şi încă multe altele. Apropiindu-mă de balustradă ca să văd lacul, am văzut-o pe Mama făcând pluta ca în fiecare zi, în tunica ei albă. Mama plutea în cofretul ei alb, cu ochii spre cer şi urechile atente la zgomotele adâncurilor, căci, pentru a începe o zi, ea credea că nu există ceva mai bun. Întorcându-mă, l-am văzut pe Tata, care se uita la buchet cu un aer fericit şi satisfăcut. Dar, aşezându-se, remarcă, la umbra florilor, o cutie cu somnifere cu toate capsulele deschise şi goale. Mă privi în ochi cu un aer ciudat, se ridică şi porni să coboare pe drumul spre lac cu viteza luminii, iar eu rămăsesem ţintuit acolo, paralizat în pijamaua mea, fără să vreau să înţeleg drama care se petrecuse jos. Îl priveam pe Tata alergând, o priveam pe Mama plutind, îl priveam pe Tata apropiindu-se de corpul Mamei, care intrase în derivă. Îl privisem aruncându-se complet îmbrăcat ca să o însoţească pe Mama la înot şi o văzusem pe Mama îndepărtându-se încet de mal, cu braţele în cruce, în cămaşa ei de noapte, din material alb.

După ce o scosese pe Mama din lac, Tata o aşezase pe bolovani. Încercase s-o reanimeze, o atingea peste tot, o apăsa pe piept ca un nebun, încerca s-o readucă la viaţă, o săruta ca să-i dea aerul lui, ca să-i arate dragostea şi sentimentele lui. Nu-mi amintesc să fi coborât, şi totuşi mă pomenisem lângă el, ţinând mâna îngheţată a Mamei, în timp ce el continua s-o sărute şi să-i vorbească. Îi vorbea ca şi cum ea îl auzea, îi vorbea ca şi cum ea trăia, îi spunea că nu-i grav, că o înţelege, că totul avea să se aranjeze, că nu trebuia să fie neliniştită, că era un moment greu de trecut, că

se vor reîntâlni în curând. Iar Mama îl privea, îl lăsa să vorbească, știa foarte bine că totul se terminase, că el își spunea minciuni. Așa că ochii Mamei rămâneau deschiși ca să nu-l necăjească, pentru că anumite minciuni valorează mai mult decât adevărul. Eu înțelesesem foarte bine că se terminase, înțelesesem sensul cuvintelor pe care ea le rostise la mine în pat. Și plângeam, plângeam ca niciodată pentru că mi-era ciudă pe mine că nu deschisesem ochii în întuneric, plângeam pentru că nu înțelesesem mai repede că soluția ei era să dispară, să ne spună la revedere, să plece ca să nu ne mai deranjeze cu crizele ei din pod, ca să nu ne mai facă să-i suportăm obsesiile, țipetele și urletele care nu se mai sfârșeau. Plângeam pentru că înțelesesem prea târziu, pur și simplu. Dacă doar aș fi deschis ochii, dacă i-aș fi răspuns, dacă aș fi reținut-o ca să doarmă cu mine, dacă i-aș fi spus că, nebunie sau nu, era foarte bine așa, cu siguranță n-ar fi făcut asta, cu siguranță nu s-ar fi dus să se scalde pentru ultima oară. Dar eu nu făcusem nimic, nu spusesem nimic, așa că ea era acolo, cu trupul rece și ochii în gol, ca să ne asculte durerea, fără să vadă ochii noștri plini de lacrimi și de groază.

Rămăseserăm foarte mult timp toți trei pe malul lacului, atât de mult, încât părul și veșmintele de in alb ale Mamei avuseseră vreme să se usuce complet. Cu vântul, părul i se mișca ușor, cu vântul, chipul ei recăpăta viață. Privea cerul în care plecase, cu ochii pierduți în genele ei lungi, cu gura întredeschisă și părul în vânt. Rămăseserăm foarte mult timp toți trei pe malul lacului pentru că încă ne simțeam cel mai bine așa, toți trei împreună, privind cerul. Cu Tata, rămăseserăm în liniște, încercând să-i iertăm alegerea greșită, încercând să ne imaginăm viața fără ea, pe când ea era încă acolo, strânsă de brațele noastre, cu fața în soare.

Urcând înapoi, Tata o așezase pe un șezlong și îi închisese ochii, pentru că nu-i mai foloseau la nimic. Îl chemase pe medicul din sat, numai pentru formalități, fiindcă știam deja adevărul și nu mai era nimic de îngrijit. Discutaseră îndelung deoparte, pe când eu o observam pe Mama cum stătea întinsă, cu ochii închiși, cu un braț atârnând într-o parte și cu celălalt așezat peste coaste, de parcă făcea plajă. Apoi Tata venise să-mi spună că Mama murise fiindcă sorbise paharul până la fund, fiindcă își pierduse busola, nu prea știa ce să spună, așa că bătea câmpii. Dar eu, eu știam perfect că nu mănânci o cutie întreagă de somnifere ca să dormi atunci când tocmai te-ai

trezit. Înțelesesem foarte bine că voia să adoarmă pentru totdeauna, pentru că numai dormind își putea ține demonii la distanță și ne putea scuti pe noi de momentele ei de demență. Voia să fie liniștită tot timpul, pur și simplu. Hotărâse asta și, chiar dacă era o soluție tristă, mă gândisem că avea motivele ei și că trebuia să le acceptăm în fața și împotriva a tot și, mai ales, pentru că nu mai aveam deloc de ales.

Medicul ne-o lăsase pe Mama pentru o ultimă noapte, ca să-i spunem la revedere, adio, ca să-i vorbim o ultimă dată, văzuse bine că nu-i spuseserăm tot, că nu ne puteam despărți de ea așa. Drept care plecase, după ce îl ajutase pe Tata s-o instaleze în patul ei. Și noaptea aceasta fusese cea mai lungă și cea mai tristă din toată viața mea, căci chiar nu știam ce să-i spun și mai ales nu aveam niciun chef să-i spun la revedere. Rămăsesem, totuși, pentru Tata, așezat pe scaunul meu, îl privisem vorbindu-i, aranjându-i părul și plângând cu capul așezat pe burta ei. Îi făcea reproșuri, îi mulțumea, o ierta, îi cerea iertare, uneori toate într-o singură propoziție, pentru că nu avea timp să facă altfel. Profita de această ultimă noapte ca să facă, acum, o conversație de o viață întreagă. Era furios pe ea, pe el, se necăjea pentru toți trei, îi vorbea despre viața noastră de altădată și despre toate acele lucruri care nu aveau să mai fie făcute, despre toate acele dansuri care nu vor mai fi dansate. Și, chiar dacă era neclar, eu înțelegeam tot ce spunea fiindcă resimțeam aceleași amărăciuni fără să le pot rosti, cuvintele mi se împiedicau de buzele închise și îmi rămâneau blocate în gâtlejul strâns. Nu aveam decât bucăți de amintiri care se ciocneau – niciodată amintiri întregi –, înlocuite imediat de altele, pentru că nu-ți poți aminti o viață întreagă într-o singură noapte, era imposibil, era chestie de matematică, ar fi spus Tata în alte împrejurări. Și apoi ziua venise, alungase încet noaptea, iar Tata închisese obloanele ca s-o prelungească, pentru că ne era bine pe întuneric, amândoi cu Mama, nu aveam chef de această zi nouă fără ea, nu puteam s-o primim, așa că închisese obloanele ca s-o oblige să aștepte.

După-amiaza, niște oameni bine îmbrăcați, în niște costume drăguțe negre și cenușii, veniseră să ia cadavrul Mamei. Tata îmi spusese că erau ciocli și că meseria lor era să aibă aere triste când luau morții de la ei de-acasă, prefăcându-se că sunt nefericiți. Și, chiar dacă meseria lor mi se păruse ciudată, fusesem mulțumit să-mi pot împărtăși o clipă durerea cu ei.

Nu eram niciodată destul de mulţi ca să ducem o asemenea nenorocire. Apoi Mama plecase, pornise la drum fără ceremonie, ca să stea până la înmormântare într-un loc special prevăzut pentru așa ceva. Tata îmi explicase că nu puteai ține morții acasă din motive de securitate, dar eu nu înțelesesem prea bine de ce. În starea aceea, nu risca ea s-o șteargă și apoi fusese deja kidnapată o dată, doar nu era, totuși, s-o luăm de la capăt. Existau reguli pentru vii, dar și pentru morți, era bizar, dar așa era.

Ca să ne împărtășească durerea, Tata îi ceruse Gunoiului să-și ia vacanța mare pe nepusă masă. Sosise chiar a doua zi, cu trabucul lui stins și cu tenul palid. Căzuse în brațele lui Tata și se pusese pe plâns, nu-i văzusem niciodată umerii tremurând așa, plângea atât de tare, încât avea mustața plină de muci și ochi roșii care depășeau cu mult înțelegerea. Venise ca să împărtășească durerea noastră și până la urmă ne-o adusese pe a lui, se adunase multă durere într-un singur loc și atunci, ca s-o înece, Tata deschisese o sticlă cu un lichid atât de tare, încât eu nu l-aș fi vărsat nici la poalele pinului, ca să-l dobor. Tata mi-l dăduse să-l miros și îmi arsese toți perii din nas, dar ei, ei stătuseră acolo toată ziua să-l bea cu înghițituri mari. Atunci îi privisem bând și discutând, apoi bând și cântând. Nu vorbeau decât despre amintiri vesele, râdeau, și eu râdeam cu ei fiindcă nu poți să fii nefericit mereu. Apoi Gunoiul căzuse de pe scaunul lui ca un sac, Tata căzuse și el, încercând să-l ridice, fiindcă Gunoiul era un pachet mare și greu de manipulat. Râdeau în hohote mergând în patru labe, Tata încerca să se agațe de masă, iar Gunoiul își căuta ochelarii care-i căzuseră de pe urechile-crevete, răscolea pământul cu nasul, cum fac mistreții. Nu văzusem niciodată o scenă asemănătoare și, plecând la culcare, mă gândisem că Mamei cu siguranță i-ar fi plăcut la nebunie. Întorcându-mă, văzusem în întuneric, fără chiar să cred asta, fantoma Mamei așezată pe balustradă, cum aplauda și râdea nebunește.

Toată săptămâna de dinaintea înmormântării, Tata mă lăsase ziua cu Gunoiul și venea să mă vegheze noaptea. Ziua, se închidea în biroul lui ca să scrie un nou roman, iar noaptea venea să-mi țină companie. Nu dormea niciodată. Bea tot timpul cocteiluri cu sticla și își aprindea pipa ca să rămână treaz. Nu avea un aer obosit, nu avea un aer nefericit, avea un aer concentrat și voios. Fluiera tot prost, fredona la fel de prost, dar, ca tot ce e făcut cu plăcere, era suportabil. Cu Gunoiul încercam să ne facem de lucru

cum puteam, mă lua să hoinărim în jurul lacului, făceam concursuri de ricoșeuri, îmi vorbea cu umor despre meseria lui de la Palatul Luxemburg, făceam zăbăluțe, dar totul era un pic trist, fără suflet. Hoinărelile erau mereu prea lungi, ricoșeurile mereu prea scurte, umorul nu te prea făcea să râzi, ci doar să zâmbești, iar migdalele și măslinele cădeau mereu alături sau ni se izbeau de frunte și de obraji, fără bucurie, fără veselie. Noaptea, când venea să mă vegheze, Tata mormăia povești fără să aibă aerul că le crede nici el. Iar dimineața, când soarele încă nu răsărise cu totul, era tot acolo, așezat pe scaun și uitându-se la mine, pipa aprinsă luminându-i slab privirea atât de ciudată.

Cimitirele spaniole nu sunt ca alte cimitire. În Spania, în loc să înăbușe morții sub o placă mare de piatră și tone de pământ, așază morții în niște comode imense cu sertare mari. În cimitirul satului, erau rânduri întregi de comode și pini care să le apere de căldura verii. Își așezau morții în sertare, în felul ăsta era mai simplu să-i viziteze. Preotul satului venise să oficieze ceremonia, fusese foarte drăguț și era foarte elegant în roba lui albă și aurie. Pe cap nu avea decât o singură meșă de păr pe care și-o înfășurase în jurul craniului ca să pară mai puțin bătrân. Meșa lui era atât de lungă, încât pornea din mijlocul frunții și făcea tot turul capului pentru a sfârși lipită după o ureche, Gunoiul, Tata și cu mine nu mai văzuserăm niciodată o asemenea coafură. Oamenii în costum sosiseră, cu tristețea lor profesională, într-o frumoasă mașină de doliu, având-o în portbagaj pe Mama, în sicriul ei. Domnișoara venise și ea și, în această situație, eu îi acoperisem capul cu un batic din dantelă neagră și ea stătuse foarte cuminte, cu gâtul foarte drept și cu ciocul întins în jos. Când o scoseseră pe Mama ca s-o așeze în fața preotului și a viitorului ei sertar, vântul se stârnise brusc și, deasupra capetelor noastre, crengile pinilor începuseră să danseze, frecându-se una de alta. Atunci începuse și slujba, preotul se rugase în spaniolă, iar noi îl imitaserăm în franceză. Dar, din cauza vântului, meșa i se dezlipea tot timpul, zbura în toate direcțiile, el încerca s-o prindă ca s-o pună la loc după ureche, în consecință nu mai era deloc concentrat. Se ruga, se oprea să-și caute meșa prin aer cu mâna, iar începea să se roage cu un aer distrat și meșa iar își lua zborul. Rugăciunile i se mărunțeau și prin craniu îi bătea vântul, nu se mai înțelegea chiar nimic. Tata se aplecă spre Gunoi și spre mine, ca să ne spună că antena de păr de pe cap îi permitea să rămână în contact permanent cu Dumnezeu și că, din cauza vântului, nu mai reușea să

capteze mesajul divin. În acel punct nu mai fusese posibil să rămânem serioși, Tata începuse să afișeze un zâmbet larg și mulțumit de sine, pentru că povești de-astea numai el putea să spună. Gunoiul se pusese pe râs, nimic nu-l mai putea opri, râdea frânt în patru și reluându-și suflul cu niște suspine uriașe. Iar eu mă luasem după el, incapabil să rezist acestui val de râs și de veselie nu tocmai potrivit pentru o înmormântare. La început, preotul ne privise mirat, cu mâna pusă pe cap pentru a-și bloca antena de păr și a întrerupe mesajul cu Dumnezeu. Nu ne puteam opri din râs și, cum începeam să ne potolim, ne uitam unul la altul și iar ne apuca, așa că sfârșiserăm prin a ne acoperi ochii ca să redevenim serioși. Preotul era uluit, se uita ciudat la noi, fiindcă în mod sigur nu mai văzuse niciodată până atunci o astfel de înmormântare. În momentul când s-o așeze pe Mama în sertarul ei, noi am pus discul cu *Bojangle*s și atunci a fost foarte emoționant. Căci această muzică era ca Mama, tristă și veselă în același timp, iar Bojangles răsuna în păduri, umplea tot cimitirul cu notele lui de pian, care zburau prin aer, făcându-i cuvintele să danseze în atmosferă. Era lung cântecul, atât de lung, încât am avut timp să văd fantoma Mamei dansând în depărtare prin păduri, bătând din palme ca altădată. Așa oameni nu mor niciodată de tot, mă gândisem eu zâmbind. Înainte de a pleca, Tata depusese o placă de marmură albă, pe care pusese să se graveze: „Tuturor acelora care ai fost, dragoste și fidelitate pentru veșnicie“. Iar eu n-aș fi adăugat nimic, pentru că, de data asta, era adevărul adevărat.

Când mă trezisem a doua zi, Tata nu mai era pe scaun, în scrumieră încă mai era jarul tutunului său parfumat, iar în aer, fumul pipei lui, pe cale să se împrăștie. Pe terasă îl găsisem pe Gunoi cu ochii în gol și cu trabucul în sfârșit aprins. Îmi explicase că Tata plecase s-o întâlnească pe Mama, că se adâncise în pădure chiar înainte să mă scol eu, ca să nu-l văd. Senatorul mi-a spus că nu se va întoarce, că nu se va întoarce niciodată, dar eu știam deja, scaunul gol mi-o spusese deja. Înțelesesem mai bine de ce era fericit și concentrat, se pregătea de plecare ca s-o întâlnească pe Mama pentru o călătorie lungă. Chiar nu puteam să fiu supărat pe el, nebunia asta îi aparținea ș

i lui, ea nu putea exista decât dacă erau doi ca s-o ducă. Iar eu, eu trebuia să învăț să trăiesc fără ei. Trebuia să pot răspunde la o întrebare pe care mi-o puneam tot timpul. Cum reușesc ceilalți copii să trăiască fără părinții mei?

Pe biroul lui, Tata își lăsase toate carnetele. Înăuntru era toată viața noastră, ca într-un roman. Era chiar extraordinar, scrisese toate momentele noastre, pe cele bune și pe cele rele, dansurile, minciunile, râsetele, plânsetele, călătoriile, impozitele, Gunoiul, Domnișoara și cavaleristul prusac, Bulă de aer și Sven, răpirea și fuga, nimic nu lipsea de la apel. Descrisese toaletele Mamei, dansurile nebune și pasiunea ei pentru alcool, enervările și zâmbetul ei frumos, obrajii plini, genele lungi, care se zbăteau în jurul ochilor ei beți de bucurie. Citindu-i cartea, am avut impresia că retrăiesc tot.

Îi numisem romanul *Așteptându-l pe Bojangles*, pentru că îl așteptam tot timpul, și îl trimisesem unui editor. Îmi răspunsese că era amuzant și bine scris, că nu avea nici cap, nici coadă și că de-asta voia să-l publice. Atunci, cartea tatălui meu, cu minciunile ei pe față și pe dos, umpluse toate librăriile de pe întregul Pământ. Oamenii îl citeau pe *Bojangles* pe plajă, în pat, la birou, în metrou, întorceau paginile fluierând, îl puneau pe noptieră, dansau și râdeau cu noi, plângeau cu Mama, minţeau cu Tata și cu mine, ca și cum părinții mei ar fi fost mereu vii, era chiar aiurea, pentru că așa e viața adeseori și este foarte bine că e așa.

11

– Uitaţi-vă la această capelă, Georges, e plină de oameni care se roagă pentru noi! strigase ea în edificiul gol.

Apoi, sărind prin naos, îşi înnodase şalul în jurul gâtului ca să-l transforme în trenă de mireasă. În spate, marele vitraliu multicolor, străbătut de soarele care răsărea, împrăştia o lumină mistică în inima căreia praful se învârtea într-un vals atemporal, un vârtej care plana drept deasupra altarului.

– Jur înaintea lui Dumnezeu atotputernicul că toate persoanele care sunt eu vă vor iubi veşnic! psalmodiase ea, cu bărbia mea între mâini, ca să-mi hipnotizeze mai bine, cu privirea-i celadon, ochii vrăjiţi.

– Promit în faţa Sfântului Duh să le iubesc şi să le îndrăgesc pe toate cele ce vei fi, zi şi noapte, să-ţi însoţesc întreaga viaţă şi să te însoţesc pretutindeni unde te vei duce, răspunsesem eu aşezându-mi mâinile pe obrajii ei bucălaţi, umflaţi de un zâmbet plin de uitare de sine.

– Juraţi în faţa tuturor îngerilor că mă veţi urma pretutindeni, chiar pretutindeni?

– Da, pretutindeni, chiar pretutindeni!

NOTE

1 - În original, *histoires à dormir debout* – „poveşti de dormit de-a-n picioarelea“, expresie care va reveni peste câteva paragrafe într-un context concret.

2 - În original, *tutoyer*, verb însemnând atât „a tutui“, cât şi „a atinge“ în treacăt“.

3 - În original, *demoiselle de Numidie*, numele franţuzesc al unei specii de cocor *(Grus virgo)* de talie mică, originar din Asia Centrală. Legenda spune că această pasăre l-ar fi inspirat pe Palamede, miticul inventator elin al alfabetului, la elaborarea formei unor litere, în special *V* şi *Y*. În Grecia, poeţii o numesc „pasărea lui Palamede“.

4 - În original, *fauteuils crapaud*, mobile produse în secolul al XIX-lea (numite şi Louis-Philippe sau Second Empire), tapiţate în întregime, cu spătar rotunjit („în gondolă“), braţe scurte şi picioare puţin înalte şi curbate, acoperite de regulă de un volan sau de franjuri; altminteri, *crapaud* înseamnă „broască-râioasă“.

5 - În original, *chandelles*, însemnând „lumânare“, dar şi „figură de acrobaţie ce constă într-o ascensiune rapidă pe verticală“.

6 - În original, *bonnet d'âne*, o tichie confecţionată, de obicei, din hârtie şi căreia i se ataşează două urechi lungi şi ascuţite („de măgar“), folosită în mod tradiţional în şcolile franceze pentru a-i face de râs pe elevii leneşi, trimişi de învăţător la colţ cu capul acoperit de respectiva tichie.

7 - Acronim pentru *Électricité de France*, principalul producător şi furnizor de energie electrică din Franţa, societate cu capital majoritar de stat; aluzie la sfârşitul cântăreţului Claude François (1939–1978), care s-a electrocutat în timp ce se afla sub duş.

8 - În original, *il sautait sur toutes les occasions. Sauter* – „a sări“ are în limbaj argotic sensul de „a poseda o femeie“.

9 - Le Palais du Luxembourg (construit în 1625) este sediul Senatului Republicii Franceze.

10 - Joc de cuvinte bazat pe denumirea oraşului New Orleans, însemnând „Noul Orleans“.

11 - În original, *le petit train de l'autre vie*, calambur intraductibil, bazat pe sensurile multiple ale cuvântului *train* – „tren", dar și, în expresia *train de vie*, „nivel/ stil de viață", precum și, în expresia *le train-train de la vie*, „mersul (rutinier) al vieții". Jocul de cuvinte poate fi regăsit și în titlul unuia dintre filmele regizorului franco-român Radu Mihăileanu – *Train de vie* sau *Trenul vieții*.

12 - Cuvântul *retraite* înseamnă atât „pensie, pensionare", cât și „retragere" (ca termen militar) și „răgaz dedicat unei activități spirituale contemplative" (mai familiar nouă în varianta englezească *retreat*).

13 - Vers (reprodus cu mici inexactități: *He'd jump so high, he'd jump so high, will he likely touch down?*) din prima strofă a melodiei *Mister Bojangles*.

14 - În original, *Il y avait déjà Robin des bois, moi j'ai épousé Rapine des fleurs!* Am recurs la inventarea unui barbarism anglo-român pentru a păstra cât de cât farmecul calamburului franțuzesc.

15 - În original, *les poussières*, pluralul cuvântului *poussière*, însemnând „praf", dar și, în expresia *et des poussières*, „ceva mai mult, o cantitate în plus". Am socotit că trimiterea fonetică la termenul românesc *penalități* ar putea păstra oarecum ideea calamburului.

16 - Vin alb franțuzesc (DOC), originar din Burgundia, dar produs aproape exclusiv în regiunea Loire-Atlantique, dintr-un soi rar de struguri.

17 - În franceză, *perdre sa tête* (în traducere literală: „a-și pierde capul") are sensul (altfel decât în limba română) de „a-și pierde mințile". Această traducere literală a fost impusă de fraza următoare.

18 - *La Galette* (sau *Le Gâteau*) *des Rois* este o prăjitură rotundă de tip brioșă, ornată cu fructe confiate sau alte adaosuri culinare, care se prepară, în tradiția romano-catolică (dar și în unele țări ortodoxe sau protestante) cu ocazia sărbătorii Epifaniei (Închinarea Magilor), pe 6 ianuarie. În ea se ascunde o mică figurină din ceramică, porțelan, plastic etc., iar cel care o găsește în bucata sa de prăjitură este proclamat regele sau regina zilei și e încoronat cu o diademă de carton auriu, special pregătită.

19 - Verbul *sucrer* are, pe lângă înțelesul principal – „a îndulci, a adăuga zahăr unei mâncări" – și sensul de „a suprima pe cineva".

20 - Joc de cuvinte bazat pe înțelesul cuvântului *loyal* – „loial, credincios" – și pe sensul locuțiunii *Monsieur Loyal*, care în franceză desemnează, începând din secolul al XIX-lea, când a trăit un personaj real purtând

acest nume, comperul de circ, cel ce anunţă „numerele“, intrarea în arenă a clovnilor etc.

21 - Trimitere la celebrul poem al lui Arthur Rimbaud *Corabia beată* (*Le Bateau ivre*), scris în 1871, la 17 ani.

22 - Expresie gastronomică italienească, desemnând orezul sau pastele fierte atât cât trebuie pentru a fi degustate cu satisfacţii depline; textual, înseamnă „la dinte“.

23 - *La Bibliothèque Rose* este o colecţie de cărţi pentru copiii între 6 şi 12 ani, iniţiată în 1856 de editura pariziană Hachette şi care apare şi astăzi.

24 - Termen marinăresc de origine engleză (identic în toate limbile), însemnând totalitatea arborilor (catargelor), velelor şi parâmelor de pe o navă.

25 - Este vorba despre „tablourile“ de Crăciun cu Naşterea Mântuitorului care, în tradiţia catolică, se montează în preajma sărbătorii în biserici, în vitrinele unor magazine etc.